

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

190ste editie

November - December 2025

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtelijk jaar 2024 - 2025 – Editie 190

Editie afgesloten op: 31 december 2025

Publicatiedatum: 31 december 2025

© Caroline VAN DEUREN

Senior Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Britselei 55

2000 Antwerpen

Tel : +32 2 685 90 72

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	16
---------------------------	-----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	16
---	-----------

Wet van 19 december 2025 betreffende de verhoging van opdecimes en de verzwaring van de geldboete voor inbreuk op het Sociaal Strafwetboek met een verzwarende factor, *BS* 30 december 2025. 16

1.2. EUROPESE REGELGEVING	16
--	-----------

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	16
---	-----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	16
---	-----------

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek I van het Strafwetboek en de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek II van het Strafwetboek, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1160/001..... 16

Wetsontwerp tot verzwaring van de straffen inzake drugshandel, wapenhandel, criminele organisatie en witwassen, en tot harmonisatie van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, en de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens, met het Strafwetboek van 29 februari 2024, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1163/001..... 16

Wetsontwerp houdende diverse technische en dringende bepalingen, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1181/001. 17

Wetsontwerp houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1182/001. 17

Wetsvoorstel tot wijziging van boek I van het Strafwetboek, teneinde een gerechtelijk verbod

op deelname aan protestbijeenkomsten mogelijk te maken voor personen veroordeeld wegens geweld of vernielingen tijdens een protestbijeenkomst, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1203/001. 18

Wetsvoorstel teneinde te zorgen voor een billijk evenwicht tussen het voorrecht van de Staat

op het stuk van het veroordelingsrecht en de vergoeding van slachtoffers van strafrechtelijke misdrijven, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1212/001. 18

Wetsontwerp houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024 (II), *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1215/001. 18

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde een hoorrecht voor slachtoffers in te stellen, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1228/001. 18

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie

van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, wat het horen van slachtoffers betreft, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1248/001. 19

2. RECHTSPRAAK..... 19

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK 19

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS..... 19

EHRM 7 oktober 2025 (Helme t. Estland, 3023/22), www.hudoc.echr.coe.int..... 19

Trefwoorden: Artikel 6 EVRM – Grooming – Undercoveroperatie – Agent doet zich online voor als een minderjarige – Rechtmatige en proportionele bewijsverkrijging – Talloncriterium (instigatieverbod) – Geen schending..... 19

2.3. HOF VAN JUSTITIE 20

Hof van Justitie 2 oktober 2025 (C-391/24), www.curia.europa.eu..... 20

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2008/947/JBZ – Wederzijdse erkenning van vonnissen en proeftijdbeslissingen – Artikel 1 – Werkingssfeer – Invrijheidsstelling onder toezicht met de verplichting om in een gesloten inrichting een residentiële medische behandeling te volgen – Vrijheidsbenemende maatregel – Verplichting tot erkenning en tenuitvoerlegging..... 20

Hof van Justitie 9 oktober 2025 (C-798/23), www.curia.europa.eu..... 21

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Politie en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 4 bis, lid 1 – Procedure van overlevering tussen lidstaten – Europees aanhoudingsbevel – Voorwaarden voor tenuitvoerlegging – Gronden voor facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging – Verplichte tenuitvoerlegging – Uitzonderingen – Begrip ‘proces dat tot de beslissing heeft geleid’ – Bijkomende straf van politietoezicht – Niet-naleving van de voorwaarden van deze straf – Besluit waarbij het politietoezicht wordt omgezet in een vrijheidsstraf – Bij verstek opgelegde straf..... 21

2.4. HOF VAN CASSATIE..... 22

A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS..... 22

Hof van Cassatie 7 september 2021 (P.21.0561.N), www.juportal.be 22

Trefwoorden: 1. Samenloop - Eenheid van opzet - Gescheiden berechting - Verzoek tot uitstel van de zaak voor het aanbrengen van gegevens over andere strafbare feiten - Beoordeling..... 22

2. Samenloop – Eendaadse - Eenheid van opzet - Vervolg van strafbare feiten voor verschillende rechters - Grens 23

Hof van Cassatie 9 november 2021 (P.21.0615.N), www.juportal.be 23

Trefwoorden: 1. Aanhangigmaking - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Wijze van verstrekken van informatie - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte - Gevolg 23

2. Aanhangigmaking - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in bewoordingen van de strafwet met nauwkeurige aanduiding van plaats en tijdstip van het misdrijf - Opsomming in de inleidende akte van een aantal feitelijke elementen - Behoud van de omschrijving van de telastlegging door het vonnisgerecht zonder vermelding van de feitelijke elementen - Gevolg..... 23

3. Strafzaken - Veroordeling van de beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Basisbedrag - Bedrag van de vordering van de burgerlijke partij - Gevorderde hoofdsom en vergoedende interesten - Berekening - Grenzen..... 23

Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.21.1435.F), www.juportal.be 25

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Waterplas die dienst deed als koelbekken voor een industriële installatie - Criteria van beoordeling - Controle door het Hof 25

2. Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Interpretatie van een uitvoeringsreglementering - Rubriek 60 van Bijlage 1 Vlare II - Standpunt van de Minister - Beoordeling van de reglementering door de rechter - Draagwijdte..... 25

3. Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Verbod tot het uitbaten van inrichtingen die aan de oorsprong liggen van het milieumisdrijf - Termijn van het exploitatieverbod - Evenredigheid - Criteria - Beoordeling - Redenen 25

4. Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Beoordeling - Controle door het Hof..... 25

5. Eerste aanvullend protocol - Recht op eigendom - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen	26
Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.22.0050.N), www.juportal.be	27
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Toerekenbaarheid – Rechtspersonen - Materieel element van het misdrijf - Voorwaarden	27
2. Criminele organisatie - De rechtspersoon als lid van de criminele organisatie - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Voorwaarden	27
3. Criminele organisatie - Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Toepassing op rechtspersonen - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden	28
Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.21.1518.N), www.juportal.be	29
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Stuk aangewend in de strafprocedure - Valsheidsvordering - Begrip	29
2. Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijke partijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Recht van verdediging - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling	29
Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.22.0419.N), www.juportal.be	30
Trefwoorden: 1. Hof van assisen - Schuldigverklaring - Voornaamste redenen van de beslissing van de jury - Antwoord op conclusies - Grens	30
2. Opzettelijke onmenselijke behandeling - Graad en intensiteit van het lijden - Foltering - Voorwaarden	30
3. Straftoemeting - Criteria - Gebrek aan empathie voor het slachtoffer - Recht van verdediging - Beoordeling	30
4. Hof van assisen - Straftoemeting - Motivering - Weigering van een straf met uitstel - Redenen	30
Hof van Cassatie 31 mei 2022 (P.22.0055.N), www.juportal.be	31
Trefwoorden: Strafzaken - Straf - Verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Motivering - Draagwijdte - Gevolg	31
Hof van Cassatie 31 mei 2022 (P.22.0182.N), www.juportal.be	31
Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievensformulier - Informatie over het grievensformulier - Laattijdig ingediend grievensformulier - Verval van het hoger beroep - Voorwaarden	31
2. Strafzaken - Veroordeling in eerste aanleg - Bijstand van een raadsman - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievensformulier - Informatie over het grievensformulier - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter	32
Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.0851.F), www.juportal.be	32
Trefwoorden: 1. Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Voorwaarden – Beoordeling	32
2. Straf - Begrip, aard en kenmerken	32
3. Door de jeugdrechtbank opgelegde opvoedingsprestatie - Begrip - Onderscheid met de straf - Weerslag in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd ..	33
Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.0456.F), www.juportal.be	33
Trefwoorden: 1. Behandeling ter zitting - Verklaringen van de partijen die niet een proces-verbaal zijn opgenomen – Invloed	33
2. Opschorting - Verzoek - Verwerping wegens verschillende specifieke gerechtelijke veroordelingen, waarvan "het merendeel" bij verstek is uitgesproken, terwijl een op tegenspraak gewezen veroordeling krachtens de wet is uitgewist - Invloed	33
Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.0543.F), www.juportal.be	34
Trefwoorden: Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollège - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij ..	34
Hof van Cassatie 20 oktober 2022 (P.22.0679.F), www.juportal.be	34

Trefwoorden: 1. Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van een in verdenking gestelde - In verdenking gestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Controle van het effectieve karakter – Draagwijdte.....	34
2. Strafzaken - Recht op bijstand van advocaat - Verhoor van een in verdenking gestelde - In verdenking gestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof.....	35
Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0093.F), www.juportal.be	35
Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Devolutieve werking – Begrip	35
2. Hoger beroep - Devolutieve werking - Draagwijdte - Grief met betrekking tot de schuldvraag - Invloed - (Geen) uitsluiting van de door het beroepen vonnis verworpen bewijsstukken.....	35
Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0910.F), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Internering - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblik van de feiten en van het vonnis - Invloed	36
Hof van Cassatie 9 november 2022 (P.22.0892.F), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Misdrijf – Deelneming - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer - Invloed - Verplichting om de jury een geïndividualiseerde vraag te stellen	36
Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.0999.F), www.juportal.be	37
Trefwoorden: Bedrieglijk bewerken van het onvermogen - Materieel bestanddeel - Vereniging van twee voorwaarden - Opeenvolging in de tijd van de elementen die het materieel bestanddeel vormen - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter om de vóór de strafbare periode gepleegde feiten in aanmerking te nemen.....	37
Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.0887.F), www.juportal.be	38
Trefwoorden: 1. Proces-verbaal van een rechtszitting - Vernieling of verdwijning van de minuut - Bewijs van het bestaan of van de inhoud van het proces-verbaal door alle rechtsmiddelen - Buitengewone oorzaak - Begrip - (Wel) verlies	38
2. Verlies van een proces-verbaal van een rechtszitting - Opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie - Modaliteiten	38
Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1422.N), www.juportal.be	39
Trefwoorden: 1. Bescherming maatschappij – Internering – Bevel van onmiddellijke opsluiting	39
2. Bescherming maatschappij – Internering – Hoger beroep	39
Hof van Cassatie 8 januari 2025 (P.24.1310.F), www.juportal.be	40
Trefwoorden: 1. Rechtsvordering tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Ontvankelijkheid – Voorwaarde	40
2. Verkeersongeval - Strafvervolg op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid.....	40
Hof van Cassatie 8 januari 2025 (P.24.0732.F), www.juportal.be	40
Trefwoorden: Misdrijf – Rechtvaardiging - Vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbewoud - Vaststelling van een rechtvaardigingsgrond - Gevolg	40
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1409.N), www.juportal.be	41
Trefwoorden: Straftoemeting - Verbeurdverklaring - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria - Gegevens aangereikt door de beklaagde - Beoordeling	41
Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1148.N), www.juportal.be	41
Trefwoorden: 1. Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden	41
2. Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een	

deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak – Grens	42
3. Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg	42
4. Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtsdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechtelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge	42
5. Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden	42
6. Gerechtelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling	42
7. Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid	42
Hof van Cassatie 15 januari 2025 (P.24.1345.F), www.juportal.be	44
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Verdrag Rechten van de Mens - Artikelen 6.1 en 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde	44
2. Omvang van de cassatie - Gedeeltelijke cassatie - Bijkomende straf - Ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten - Onwettigheid - Gevolg	44
Hof van Cassatie 15 januari 2025 (P.24.1209.F), www.juportal.be	45
Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Ontvankelijkheid - Verstrijken van de wettelijke termijn - Onoverkomelijke dwaling - Begrip	45
2. Strafzaken - Lastgeving voor het instellen van het hoger beroep - Geen hoger beroep binnen de wettelijke termijn - Advocaat die heeft bevestigd dat hij tijdig hoger beroep heeft ingesteld terwijl hij dat niet heeft gedaan - Door de beklaagde aangevoerde onoverkomelijke dwaling - Verplichting voor de rechter om het middel te onderzoeken	45
Hof van Cassatie 28 januari 2025 (P.24.0592.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: Strafzaken - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar niet hernomen in het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter - Marginale toets	45
Hof van Cassatie 28 januari 2025 (P.24.1396.N), www.juportal.be	46
Trefwoorden: 1. Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte – Gevolg	46
2. Terroristische misdrijven - Terroristische groep - Artikel 139, eerste lid, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg	46
3. Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Artikel 140, § 1, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg	46
4. Terroristische misdrijven - Leidende persoon binnen een terroristische groep - Artikel 140, § 2, Strafwetboek - Elementen waaruit een centrale rol binnen de terroristische groep kan worden afgeleid - Meerdere personen die leidend persoon zijn - Draagwijdte - Gevolg	46
5. Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Leidinggevende rol in een terroristische groep - Verheerlijking van terrorisme - Niet constitutief van de misdrijven bepaald in artikel 140, §§ 1 en 2 - Element te betrekken in de bewijsvoering - Draagwijdte - Gevolg ..	46
Hof van Cassatie 29 januari 2025 (P.25.0106.F), www.juportal.be	48

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Verplichte vermeldingen - Artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet.....	48
Hof van Cassatie 5 februari 2025 (P.24.1558.F), www.juportal.be	48
Trefwoorden: Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria - Aanknopng aan het gerechtelijk arrondissement waarin de rechtbank is opgericht en niet aan een van haar afdelingen – Draagwijdte.....	48
Hof van Cassatie 5 februari 2025 (P.24.1537.F), www.juportal.be	49
Trefwoorden: Verstekvonnis - Verzet - Iteratief verstek - Nieuwe beslissing bij verstek die het verzet als ongedaan beschouwt - Hoger beroep - Uitwerking.....	49
Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.25.0179.F), www.juportal.be	49
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar	49
2. Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling - Toepasselijke maximumstraf die 15 jaar opsluiting te boven gaat - Begrip - Invloed van de correctionalisering (geen)	49
3. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Voorwaarden - Volstrekte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenkinggestelde.....	49
Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.24.1492.F), www.juportal.be	50
Trefwoorden: 1. Vermoeden van onschuld - Vrijheid van beoordeling van het bewijs in strafzaken - Afdoende vermoedens van schuld - Vonnis dat aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof hecht - Miskennen van het vermoeden van onschuld (geen).....	51
2. Vermoeden van onschuld - Regel “in dubio pro reo” - Draagwijdte.....	51
3. Straf – Vrijheidsstraf - Artikel 5.1.a EVRM - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)	51
Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.24.0578.F), www.juportal.be	51
Trefwoorden: 1. Straf – Zwaarste straf - Bepaling - Criteria.....	51
2. Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen).....	51
Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.24.1502.F), www.juportal.be	52
Trefwoorden: 1. Strafvordering - Ontvankelijkheid - Begrip - Arrest dat onderzoekt of de strfvordering niet verjaard is - Beslissing betreffende de ontvankelijkheid van de strfvordering.....	52
2. Heling - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Daad van verberging - Begrip - Plaatsing door de beklaagde van de gelden van strafbare oorsprong op een van zijn bankrekeningen	52
3. Strafzaken - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Vereist bijzonder opzet - Opzet om de oorsprong van de gelden onopspoorbaar te maken - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof.....	53
Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.24.1598.F), www.juportal.be	53
Trefwoorden: Hof van assisen - Materiële bevoegdheid - Drukpersmisdrijven - Exceptie - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie – Begrip	53
Hof van Cassatie 26 februari 2025 (P.24.1628.F), www.juportal.be	53
Trefwoorden: Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) toepasselijkheid in strafzaken.....	53
Hof van Cassatie 26 februari 2025 (P.24.1484.F), www.juportal.be	54
Trefwoorden: 1. Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid – Draagwijdte	54
2. Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte.....	54
3. Uitstel - Weigering - Motiveringsplicht - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden – Draagwijdte	54

4. Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitsstel - Geen tegenstrijdigheid - Redenen	54
Hof van Cassatie 5 maart 2025 (P.24.1625.F), www.juportal.be	54
Trefwoorden: 1. Racisme – Xenofobie - Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Gedrag of uitspraken die een aanzetting tot rassenhaat of -geweld vormen - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak - Toezicht door het Hof 55	
2. Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet - Draagwijdte - Wil tot haat aan te zetten - Gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken – Gevolg.....	55
Hof van Cassatie 5 maart 2025 (P.24.1648.F), www.juportal.be	55
Trefwoorden: 1. Verzet tegen een verstekvonnis - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Beoordeling in hoger beroep	
2. Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen - Herhaaldelijke nalatigheden van de verzetdoende partij - Gevolg.....	55
3. Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof - Draagwijdte	55
Hof van Cassatie 12 maart 2025 (P.24.1689.F), www.juportal.be	56
Trefwoorden: 1. Seksueel strafrecht – Toestemming – Nieuwe omschrijving toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht – Draagwijdte.....	
2. Strafwet – Toepassing in de tijd – Seksueel strafrecht – Nieuwe omschrijving toestemming – Geen strengere strafwet	56
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0008.F), www.juportal.be	56
Trefwoorden: 1. Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing van de appelrechter - Verwijzing naar de motivering van de eerste rechter - Verplichting om de redenen ervan te herhalen (geen)	
2. Soorten - Allerlei - Pooierschap - Modaliteiten bedoeld in artikel 433quater/1, eerste lid, Strafwetboek - (Geen).cumulatieve voorwaarden	57
3. Strafzaken - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven – Geen overschrijving - Invloed	57
4. Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht van de beschuldigde om de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Cassatieberoep - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid	57
5. Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geen betwisting van het bestaan van een bij wet verboden finaliteit - Motivering van de schuldigverklaring - Vaststelling, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard - Wettigheid.....	57
6. Strafprocedure voor het Hof van Cassatie - Termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid	57
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.24.1727.F), www.juportal.be	58
Trefwoorden: Openbaar Ministerie - Statuut - Opdracht - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken.....	
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0099.F), www.juportal.be	58
Trefwoorden: 1. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld – Beoordeling.....	
2. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal...	59
3. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de	

inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge	59
4. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering – Wapengelijkheid	59
5. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen	59
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.24.1779.F), www.juportal.be	61
Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen - Algemeen - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet – Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt	61
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.23.0298.F), www.juportal.be	61
Trefwoorden: Verzet - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep	61
Hof van Cassatie 27 mei 2025 (P.25.0562.N), www.juportal.be	62
Trefwoorden: 1. Hof van assisen – Motiveringsplicht – Deelneming	62
2. Hof van assisen – Motiveringsplicht – Antwoorden op conclusies – Omvang – Art. 334, eerste lid Sv.	62
3. Hof van assisen – Motiveringsplicht – Omvang	62
4. Hof van assisen – Melding toegepaste wetsartikelen	62
Hof van Cassatie 28 mei 2025 (P.25.0159.F), www.juportal.be	64
Trefwoorden: Valsheid in geschrifte – Beschermd geschrift – Factuur – Onmogelijkheid van controle door de bestemming – Geen constitutief bestanddeel van het misdrijf	64
Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0316.N), onuitgeg. (zie ook: P.25.0400.N)	64
Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Rechtspersoon – Belang – Milieuaangelegenheden – Verdrag van Aarhus – Dierenwelzijn	64
Hof van Cassatie 23 september 2025 (P.25.0877.N), www.juportal.be	66
Trefwoorden: 1. Verbeurdverklaring – Vermogensvoordelen – Verklaringen medebeklaagde	66
2. Redelijke termijn – Strafvervolgning vloeit voort uit andere strafvervolgning waarin bij de beklaagde ook onderzoekshandelingen werden verricht	66
Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.24.1390.N), www.juportal.be	67
Trefwoorden: 1. Hoger beroep – Nauwkeurige grief – Burgerlijke partij tekent hoger beroep aan tegen vrijspraak	67
2. Redelijke termijn – Overschrijding – Gevolg burgerlijke vordering – Rechtsherstel beklaagde mogelijk bij burgerlijke rechter	67
Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.25.0971.N), www.juportal.be	67
Trefwoorden: Bedrieglijk onvermogen – Art. 490bis Sw. – Nog niet opeisbare schuld – Weigering verwerving inkomen – Bestaande fiscale toestand	67
Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.25.1014.N), www.juportal.be	68
Trefwoorden: Straf – Veiligheidsmaatregel – Dierenwelzijn – Verbod op houden van dieren	68
Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.25.0605.N), www.juportal.be	69
Trefwoorden: 1. Drukpersmisdrijf – Twitter	69
2. Drukpersmisdrijf – Burgerlijke vordering	69
Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0631.N), www.juportal.be	69
Trefwoorden: Inbeslagname – Onroerend goed – Vordering tot vrijgave – Echtscheiding van tafel en bed – Gevolgen – Toepassing artikel 1304, eerste lid, Ger. W.	70
Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0925.N), www.juportal.be	71
Trefwoorden: 1. Redelijke termijn – Beoordeling – Gedrag beklaagde	71
2. Rechtsplegingsvergoeding – Art. 1022, vierde lid Ger.W. – De in het ongelijk gestelde partij geniet van tweedelijns rechtsbijstand – Omvang rechtsplegingsvergoeding – Door de Koning bepaalde minimum	71
Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0797.N), www.juportal.be	72

Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Tegenwaarde – Tijdstip van bepalen van tegenwaarde	72
Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0747.N), www.juportal.be	73
Trefwoorden: Opsporingsonderzoek – Onderzoekshandelingen – Uitlezen GSM - Toestemming	73
Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.25.0456.N), www.cass.be	73
Trefwoorden: 1. Straf – Verzoek om uitstel – Stukken ter staving bijgebracht – Weigering – Motivering	73
2. Straf – Verzoek om werkstraf of straf onder elektronisch toezicht – Weigering – Motivering	73
Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.25.0827.N), www.cass.be	75
Trefwoorden: Art. 8 EVRM – Woonstbetreding door politieambtenaar – Ondubbelzinnige toestemming door persoon die werkelijk genot heeft van de woning – Tevens ondubbelzinnige toestemming vereist van de persoon op wie de onderzoekshandelingen betrekking hebben indien die ook werkelijk genot heeft van de woning	75
Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.24.1753.N), www.cass.be	75
Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen – Dagvaarding – Art. 23 VTSv. – Verjaring strafvordering – Betekening dagvaarding beklaagde was onregelmatig – Gevolg rechtsgeldige aanhangigmaking (geen)	75
Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.25.0840.N), www.cass.be	76
Trefwoorden: Onopzettelijke slagen en verwondingen – Artt. 418 en 420 Sw. – Fout – Beoordeling – Voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden	76
Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.23.1685.N), www.cass.be	77
Trefwoorden: 1. Schuldontheffingsgrond – Dwaling – Douane en accijnzen	77
2. Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Art. 261, tweede lid AWDA – Zakelijk karakter – Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van niet in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen – Geen verbeurdverklaring per equivalent – Maatregel van burgerlijke aard	77
3. Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Art. 261 AWDA – Onredelijk zware straf – Beoordeling – Geen matigingsbevoegdheid	77
Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0972.N), www.cass.be	79
Trefwoorden: Bezit kinderpornografisch materiaal – Materieel en moreel bestanddeel	79
Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0935.N), www.cass.be	80
Trefwoorden: Ne bis in idem – Vervolgning – Bestuurlijke maatregel met dwangsom – Strafrechtelijk karakter (geen)	80
Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0713.N), www.cass.be	81
Trefwoorden: 1. Opsporingsonderzoek – Onderzoekshandelingen – Betreden winkel door politie – Art. 26 Wet Politieambt	81
2. Betreden winkel door politie – Art. 15 GW – Woning – Begrip – Art. 8.1 EVRM	81
3. Betreden winkel door politie – Misdrijven omschreven in BTW-wetboek en WIB92 – Bevoegdheid politie	81
4. Betreden winkel door politie – Opdracht van OM of onderzoeksrechter niet vereist – Gerechtelijke finaliteit van het plaatsbezoek	81
5. Betreden winkel door politie – Meer politiemensen dan vereist – Gevolg – Beoordeling rechter ...	81
Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0711.N), www.juportal.be	82
Trefwoorden: Verbeurdverklaring – Vermogensvoordeel – Voorwaarden – Omvang – Gerealiseerde meerwaarden – Schriftelijke vordering – Doel – Geen bovengrens	83
Hof van Cassatie 2 december 2025 (P.25.0988.N), www.juportal.be	83
Trefwoorden: Verstek – Verzet – Ongedaan	83
Hof van Cassatie 2 december 2025 (P.25.0776.N), www.juportal.be	84
Trefwoorden: Mededaderschap – Positieve daad – Verzuim te handelen – Positieve rechtsplicht niet vereist - Het bewust ter beschikking stellen van een bankrekening voor verduisterde gelden is geen onthouding, maar een positieve daad van deelneming	84
Hof van Cassatie 2 december 2025 (P.25.1002.N), www.juportal.be	84
Trefwoorden: Vermoeden van onschuld – Burgerlijke vordering na vrijspraak – “Schuld” tegenover “fout” - Rekening houden met de bestanddelen van het strafbare feit voorwerp van de strafvervolgung	85

B.	BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	85
Hof van Cassatie 7 september 2021 (P.21.1162.N), www.juportal.be		86
	Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Recht van de eiser op persoonlijke aanwezigheid op de rechtszitting	86
Hof van Cassatie 9 november 2021 (P.21.1343.N), www.juportal.be		86
	Trefwoorden: Hoger beroep - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Beschikking tot tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel - Hoger beroep van de persoon tegen wie het bevel is uitgevaardigd - Bepaling van de termijn - Betekening van de beschikking - Eerstvolgende werkdag - Openingsuren van de griffie	86
Hof van Cassatie 23 november 2021 (P.21.1408.N), www.juportal.be		87
	Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van onontvankelijkheid van de strafvordering, nietigheid van een onderzoeksverrichting of van een bewijselement - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid	87
	2. Recht op een eerlijk proces - Gerechtelijk onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg	87
Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.1213.F), www.juportal.be		87
	Trefwoorden: 1. Vreemdelingen – Vrijheidsberoving - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Begrip – Doel	88
	2. Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Aantasting - Toetsing door het rechtscollège waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt	88
Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.1355.F), www.juportal.be		88
	Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Betwisting betreffende de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - (Wel) eerste beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis - (Geen) verder onderzoek	88
	2. Periodieke toetsing van de handhaving van de voorlopige hechtenis door de onderzoeksgerechten - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Onderzoek prima facie	88
	3. Toetsing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken op grond van de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering - Termijn - Toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM	88
Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0910.F), www.juportal.be		89
	Trefwoorden: Internering - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblik van de feiten en van het vonnis - Invloed	89
Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.1234.F), www.juportal.be		89
	Trefwoorden: 1. Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Termijn om hoger beroep in te stellen – Aanvang	90
	2. Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Betekening – Modaliteiten	90
Hof van Cassatie 9 november 2022 (P.22.1208.F), www.juportal.be		91
	Trefwoorden: 1. Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel – Begrip	91
	2. Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolging van titels - Nieuwe autonome titel - Invloed	91
	3. Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling – Invloed	91
	4. Cassatieberoep - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed	92
Hof van Cassatie 9 november 2022 (P.22.1407.F), www.juportal.be		92

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Verplichting van de rechter om het bedrag van de borgsom te verantwoorden - Draagwijdte	92
Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.1627.F), www.juportal.be	93
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beschikking van de onderzoeksrechter tot opheffing van de voorlopige hechtenis - Gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep	93
2. Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - (Geen) gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep.....	93
3. Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht.....	93
Hof van Cassatie 4 januari 2023 (P.22.1746.F), www.juportal.be	94
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang	94
2. Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht	94
3. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering – Motivering	95
4. Bewijs – Geschriften – Bewijskracht - Miskenning - Begrip	95
Hof van Cassatie 22 mei 2024 (P.22.0400.F), www.juportal.be	95
Trefwoorden: Beslag - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België – Beschikking tot “uitlevering van roerende zaken” - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep – Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag	95
Hof van Cassatie 8 januari 2025 (P.24.1788.N), www.juportal.be	96
Trefwoorden: 1. Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Voorwaarden - Controle door de onderzoeksgerechten – Draagwijdte	96
2. Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden	96
Hof van Cassatie 28 januari 2025 (P.24.1530.N), www.juportal.be	97
Trefwoorden: Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg.....	97
Hof van Cassatie 29 januari 2025 (P.25.0088.F), www.juportal.be	97
Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Handhaving van de vrijheidsberoving - Toezicht door de onderzoeksgerechten met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Geen) toepasselijkheid van de artikelen 149 Grondwet en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek	97
2. Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep - Raadkamer - Beschikking van invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang	97
Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.25.0165.F), www.juportal.be	98
Trefwoorden: Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Feiten die na de akte van aanhangigmaking zijn gepleegd (geen)	98
Hof van Cassatie 26 februari 2025 (P.25.0226.F), www.juportal.be	99

Trefwoorden: Vreemdelingen - Minder dwingende maatregel - Vermoeden van ondoeltreffendheid - Bedreiging voor de openbare orde of de nationale veiligheid - Veroordeling - Nog niet berechte feiten - Beoordelingscriterium	99
Hof van Cassatie 5 maart 2025 (P.25.0299.F), www.juportal.be	99
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Onderzoeksgerechten - Artikel 6.3 EVRM - (Geen) Toepassing	99
2. Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek - Gevolg.....	99
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0478.F), www.juportal.be	100
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Betekeningen en kennisgevingen - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel	100
Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0097.F), www.juportal.be	101
Trefwoorden: 1. Beslag - Algemeen - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen naar de verzoeker op grond van artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Definitief verworpen rechtsmiddel - Tweede rechtsmiddel dat om opheffing van de inbeslagname verzoekt op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - (Geen) belang	101
2. Beslag - Allerlei - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot “uitlevering van roerende zaken” van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep	101
3. Vordering in rechte - Belang - Beoordeling - Tijdstip - Voortbestaan tijdens het gehele geding.....	101
Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.25.1203.N), www.juportal.be	102
Trefwoorden: Opsporingsonderzoek – Procureur des Konings – Territoriale bevoegdheid – Beoordeling – Overleg en beslissing – Niet onderworpen aan enige formaliteit.....	102
Hof van Cassatie 12 november 2025 (P.25.1468.N), www.juportal.be	102
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Onderzoeksgerecht – Definitieve besluit het EA ten uitvoer te leggen = titel van vrijheidsberoving.....	102
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	103
Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0712.F), www.juportal.be	103
Trefwoorden: Heropening van de rechtspleging - Recht op een onpartijdige rechtbank - Vaststelling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid - Geen ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury - Invloed op het verzoek tot heropening van de rechtspleging.....	103
Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.1526.F), www.juportal.be	103
Trefwoorden: 1. Wraking - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Collegiale kamer - Grieven betreffende het verslag van de voorzitter - Invloed - (Geen) gewettigde verdenking betreffende de onafhankelijkheid of de onpartijdigheid van de assessoren	103
2. Strafzaken - Gewettigde verdenking - Begrip - Gebrek aan onpartijdigheid - Bewijs - (Geen) subjectief gevoel van een van de partijen - Vrees objectief verantwoord door verifieerbare feiten - Toetsing aan de verklaring van de rechter	103
Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.22.1145.F), www.juportal.be	104
Trefwoorden: 1. "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de in verdenking gestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen “betrokken magistraat” is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering.....	104

2. Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter	104
Hof van Cassatie 18 november 2025 (P.25.1363.N), www.cass.be	106
Trefwoorden: Wraking – Onderzoeksrechter – Verzoek tot stellen van onderzoekshandeling – Afwijzing – Verzoek is “dilatoir”	106
2.5. GRONDWETTELIJK HOF.....	106
Grondwettelijk Hof 13 november 2025 (148/2025), www.const-court.be	106
Trefwoorden: Strafrechtspleging - Opsporingsonderzoek - Verhoor - Cautieverplichting - Verdachte natuurlijke persoon die vertegenwoordiger is van een rechtspersoon die potentieel verdachte is	106
Grondwettelijk Hof 27 november 2025 (156/2025), www.const-court.be	107
Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Gebruik der talen in gerechtszaken - Taal van de processen-verbaal - Misdrijven die in het Duitse taalgebied hebben plaatsgevonden - Plaats waar het proces-verbaal wordt opgesteld	107
Grondwettelijk Hof 4 december 2025 (160/2025), www.const-court.be	109
Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Snelrechtprocedure - Toepassingsgebied - Verloop - Drugsdelicten - Verbeurdverklaring - Hersteltraject.....	109
Grondwettelijk Hof 11 december 2025 (169/2025), www.const-court.be	111
Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Verstekuitspraak - Betekening - Veroordeelde die in België geen woon- of verblijfplaats, noch gekozen woonplaats heeft - Verzet - Termijn	111
Grondwettelijk Hof 11 december 2025 (172/2025), www.const-court.be	111
Trefwoorden: Strafrecht - Misdrijven - Diefstal - Verschoningsgrond - Niet-gewelddadige ecologische burgerlijke ongehoorzaamheid	111
Grondwettelijk Hof 18 december 2025 (176/2025), www.const-court.be	112
Trefwoorden: Strafprocedure - Correctionele vonnissen - Op tegenspraak gewezen vonnis - Ontstentenis van de vermelding van de rechtsmiddelen en de termijnen	112
2.6. RAAD VAN STATE	113
2.7. HOVEN VAN BEROEP	113
A. CORRECTIONELE KAMERS	113
Brussel 6 maart 2025, <i>RW</i> 2025-26, afl. 9, 352-354.	113
Trefwoorden: 1. Jeugdbescherming – Jeugddelict – Diefstal – Strafuitsluitende verschoningsgrond – Gevolg	114
2. Diefstal – Echtgenoten, bloed- en aanverwanten – Strafuitsluitende verschoningsgrond – Jeugddelict	114
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	114
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING	114
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	114
A. CORRECTIONELE KAMERS	114
Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 23 mei 2025, <i>TGR</i> 2025, afl. 3, 213.	114
Trefwoorden: Strafvordering – Verjaring – Wijziging termijn – Werking in de tijd – Procedurewet – Redelijke termijn.....	114
Corr. West-Vlaanderen (afd. Brugge) 21 november 2025, www.rechtbanken-tribunaux.be	115
Trefwoorden: Strafvordering – Onontvankelijk – Schending recht op eerlijk proces – Beklaagde meermaals niet overgebracht vanuit gevangenis.....	115
B. RAADKAMER.....	115
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	115
Rb. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 23 december 2024, <i>RW</i> 2025-26, afl. 9, 352-354.	115
Trefwoorden: 1. Rechten van de Mens – a) Verbod van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling en bestraffing – Internering – Subjectief recht aangepaste therapeutische omkadering – Taak van de overheid – b) Redelijke termijn – Internering – Overbrenging naar een aangepaste instelling – Draagwijdte – Nieuwe vrijheidsberoving.....	115
2. Internering – a) Subjectief recht aangepaste therapeutische omkadering – b) Uitvoering – Overbrenging naar een aangepaste instelling – Redelijke termijn – Nieuwe vrijheidsberoving	115

2.9. HOVEN VAN ASSISEN	116
2.10. BUITENLANDSE RECHTSPRAAK	116
<u>3. RECHTSLEER</u>	<u>116</u>
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	116
3.2. BOEKEN.....	116
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	117
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	117
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	117
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	117
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	117
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	118
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	118
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	118
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	119
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	119
3.5. VARIA	119

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

Wet van 19 december 2025 betreffende de verhoging van opdecimes en de verzwaring van de geldboete voor inbreuk op het Sociaal Strafwetboek met een verzwarende factor, *BS* 30 december 2025.

Samenvatting: Deze wet heeft tot doel de opdecimes te verhogen van 70 naar 90 en de notie van “verzwarende factor” in het Sociaal Strafwetboek aan te vullen.

1.2. Europese regelgeving

- Nihil

1.3. Overzichten van wetgeving

- Nihil

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek I van het Strafwetboek en de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek II van het Strafwetboek, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1160/001.

Samenvatting: Het nieuwe Strafwetboek treedt in werking op 8 april 2026. Sinds het stemmen van dit wetboek in 2024 zijn enkele technische foutjes en inconsistenties opgedoken. Dit wetsontwerp beoogt deze te corrigeren. Daarnaast geeft dit wetsontwerp uitvoering aan een aanbeveling van het VN-Comité inzake gedwongen verdwijningen, geformuleerd op 4 april 2025. Tenslotte heeft het tot doel Richtlijn (EU) 2024/1203 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 gedeeltelijk om te zetten door een wijziging aan te brengen in de definitie van ecocide.

Wetsontwerp tot verzwaring van de straffen inzake drugshandel, wapenhandel, criminele organisatie en witwassen, en tot harmonisatie van de wet van 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van giftstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende middelen en psychotrope stoffen, en de wet van 8 juni 2006 houdende regeling van economische en individuele activiteiten met wapens, met het Strafwetboek van 29 februari 2024, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1163/001.

Samenvatting: Dit wetsontwerp beoogt in de eerste plaats de strafverzwaring van verschillende misdrijven teneinde gevolg te geven aan het Regeerakkoord 2025-2029.

Dit betreft deelname aan een criminele organisatie, drugshandel, wapenhandel, misdrijven met betrekking tot georganiseerde criminaliteit die minderjarigen inzet en verzwaarde vormen van witwassen.

Daarnaast harmoniseert het wetsontwerp de drugswet en de wapenwet met het nieuwe Strafwetboek dat op 8 april 2026 in werking treedt. Dit omvat onder andere aanpassingen van de wettelijke verwijzingen naar de nieuwe bepalingen van het Strafwetboek, de afstemming van de straffen op de nieuwe straffenschaal, aanpassingen aan de nieuwe algemene regels betreffende de strafbare poging, herhaling, etc. en de modernisering van de gebruikte terminologie.

Wetsontwerp houdende diverse technische en dringende bepalingen, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1181/001.

Samenvatting: Dit wetsontwerp beoogt een aantal technische diverse maatregelen te nemen. Dit betreft wijzigingen aan de wet van 16 maart 1803 op het notarisambt, het Wetboek van Strafvordering, het Strafwetboek, de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, de wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie, het Gerechtelijk Wetboek, de wet van 23 mei 1990 inzake de overbrenging tussen Staten van veroordeelde personen, de overname en de overdracht van het toezicht op voorwaardelijk veroordeelde of voorwaardelijk in vrijheid gestelde personen, en de overname en de overdracht van de tenuitvoerlegging van vrijheidsbenemende straffen en maatregelen, de wet van 22 maart 1999 betreffende de identificatieprocedure via DNA-analyse in strafzaken, de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel, de Basiswet van 12 januari 2005 betreffende het gevangeniswezen en de rechtspositie van de gedetineerden, de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, het Burgerlijk Wetboek en de wetgeving betreffende de tijdelijke personeelsformaties bij de hoven van beroep en van de parketten-generaal.

Daarnaast wijzigt het wetsontwerp de wet van 29 februari 2024 tot invoering van boek II van het Strafwetboek om, conform het federale regeerakkoord, de terminologie van het nieuwe Strafwetboek met betrekking tot doding in het verkeer aan te passen en een nieuw artikel in te voegen dat verzwaarde doding in het verkeer strafbaar stelt.

Wetsontwerp houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1182/001.

Samenvatting: Het nieuwe Strafwetboek treedt in werking op 8 april 2026. Deze hervorming vereist een aanpassing van de bestaande wetgeving. Dit wetsontwerp houdt het eerste gedeelte in van de wetgevingstechnische aanpassingen teneinde de federale wetgeving met betrekking tot Justitie af te stemmen op de beginselen van het nieuwe Strafwetboek. Deze wijzigingen hebben betrekking op de aanpassing van de wettelijke verwijzingen naar de nieuwe bepalingen van het Strafwetboek, maar ook op de afstemming van de straffen op de

nieuwe straffenschaal, de modernisering van de gebruikte terminologie en aanpassingen aan nieuwe basisregels zoals deze met betrekking tot de poging en het moreel bestanddeel.

Wetsvoorstel tot wijziging van boek I van het Strafwetboek, teneinde een gerechtelijk verbod op deelname aan protestbijeenkomsten mogelijk te maken voor personen veroordeeld wegens geweld of vernielingen tijdens een protestbijeenkomst, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1203/001.

Samenvatting: De recente rellen bij betogingen tonen aan dat het recht op betogen vaak door relschoppers wordt misbruikt om de openbare orde ernstig te verstoren.

Dit voorstel beoogt daarom de rechters de mogelijkheid te bieden om personen die worden veroordeeld wegens geweld of vernielingen tijdens protestbijeenkomsten bijkomend een gerechtelijk verbod op deelname aan betogingen op te leggen. Aldus wensen de indieners het vreedzaam betogingsrecht te beschermen en het geweld tijdens manifestaties te voorkomen.

Wetsvoorstel teneinde te zorgen voor een billijk evenwicht tussen het voorrecht van de Staat op het stuk van het veroordelingsrecht en de vergoeding van slachtoffers van strafrechtelijke misdrijven, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1212/001.

Samenvatting: Dit wetsvoorstel beoogt het voorrecht van de Staat op het stuk van het veroordelingsrecht aan te passen door de staatsbelangen af te stemmen op de belangen van de natuurlijk persoon die slachtoffer is, via een regeling die een pro-rataverdeling tot stand brengt.

Concreet betekent dit dat voor elk bedrag dat door de Staat wordt ingevorderd op het vermogen van de veroordeelde, 97 % zou worden betaald aan het slachtoffer van het misdrijf en 3 % aan de Staat, totdat hun respectieve schuldvorderingen zijn vereffend.

Wetsontwerp houdende harmonisatie van de geldende wetsbepalingen van Justitie met het Strafwetboek van 29 februari 2024 (II), *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1215/001.

Samenvatting: Het nieuwe Strafwetboek treedt in werking op 8 april 2026. Deze hervorming vereist een aanpassing van de bestaande wetgeving. Dit wetsontwerp houdt het tweede gedeelte in van de wetgevingstechnische aanpassingen teneinde de federale wetgeving met betrekking tot Justitie af te stemmen op de beginselen van het nieuwe Strafwetboek. Deze wijzigingen hebben betrekking op de aanpassing van de wettelijke verwijzingen naar de nieuwe bepalingen van het Strafwetboek, maar ook op de afstemming van de straffen op de nieuwe straffenschaal, de modernisering van de gebruikte terminologie en aanpassingen aan nieuwe basisregels zoals deze met betrekking tot de poging en het moreel bestanddeel.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis teneinde een hoorrecht voor slachtoffers in te stellen, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1228/001.

Samenvatting: Sinds kort kan de benadeelde persoon of de burgerlijke partij die dat wenst zich laten op de hoogte houden van het verloop van de voorlopige hechtenis van de verdachte. Het is hen echter niet mogelijk om zelf gehoord te worden in de procedure, ook niet wanneer beslissingen rechtstreeks impact kunnen hebben op hun gevoel van veiligheid of op hun herstelproces.

Dit wetsvoorstel verleent de benadeelde persoon of de burgerlijke partij alsnog het recht om actief gehoord te worden. Door dit recht te verankeren naast het reeds bestaande informatierecht, wordt de voorlopige hechtenisprocedure beter afgestemd op de noden van slachtoffers en op de Europese minimumnormen inzake slachtofferbescherming.

Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, wat het horen van slachtoffers betreft, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1248/001.

Samenvatting: Slachtoffers die dat wensen kunnen in principe op de hoogte blijven van de strafuitvoering of gehoord worden bij beslissingen over bijvoorbeeld voorwaardelijke invrijheidstelling van de dader.

Administratieve en praktische drempels maken het echter voor nogal wat slachtoffers moeilijk om hun recht op betrokkenheid uit te oefenen, onder meer omdat zij hun wens daartoe schriftelijk kenbaar dienen te maken via een formeel verzoek.

Dit wetsvoorstel maakt het mogelijk om het verzoek zowel schriftelijk als mondeling in te dienen. De aanvraag kan nog steeds gebeuren via de bevoegde diensten van de gemeenschappen, het openbaar ministerie of rechtstreeks bij een strafuitvoeringsrechtbank.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- ALIE, M., DEPREZ, C., “Chronique de droit international pénal 2025/1”, *RDP* 2025, afl. 11, 1018-1050.
- KENNES, L., VANDERMEERSCH, D., MALISSE, S., “Chronique semestrielle de jurisprudence 2025/1”, *RDP* 2025, afl. 12, 1083-1233.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 7 oktober 2025 (Helme t. Estland, 3023/22), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-245085>

Trefwoorden: Artikel 6 EVRM – Grooming – Undercoveroperatie – Agent doet zich online voor als een minderjarige – Rechtmatige en proportionele bewijsverkrijging – Talloncriterium (instigatieverbod) – Geen schending

Samenvatting: Klager is in 2022 veroordeeld voor poging tot verleiding van een minderjarige. De politie ontving meldingen dat personen via social mediaplatforms ongepaste content naar minderjarigen hadden gestuurd. Naar aanleiding hiervan is een undercoveroperatie opgestart, waarbij een agent zich voordeed als een 12-jarig meisje. De agent kwam in gesprek met klager, en tijdens deze gesprekken maakte klager expliciet seksueel getinte opmerkingen en gaf hij aan seksueel contact te willen met het '12-jarige meisje'. De gesprekken vonden plaats in een online chatroom en werden als bewijs gebruikt in de strafzaak tegen hem. Klager stelt dat de gesprekken niet als bewijs mochten worden gebruikt, omdat hij verleid zou zijn tot het doen van de gewraakte uitspraken. Het EHRM oordeelt unaniem dat er geen schending is van artikel 6 EVRM.

De Estse autoriteiten hebben de geldende wet- en regelgeving correct nageleefd. De gesprekken zijn op een rechtmatige en proportionele wijze verkregen, zonder dat er sprake is geweest van onrechtmatige beïnvloeding van de verdachte.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 2 oktober 2025 (C-391/24), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=304746&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2105123>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2008/947/JBZ – Wederzijdse erkenning van vonnissen en proeftijdbeslissingen – Artikel 1 – Werkingssfeer – Invrijheidsstelling onder toezicht met de verplichting om in een gesloten inrichting een residentiële medische behandeling te volgen – Vrijheidsbenemende maatregel – Verplichting tot erkenning en tenuitvoerlegging

Samenvatting: (...) In die omstandigheden heeft de strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Moet [kaderbesluit 2008/947] zo worden geïnterpreteerd dat, indien [het Koninkrijk] België in het kader van de terbeschikkingstelling een vonnis uitspreekt waarbij aan de veroordeelde een invrijheidstelling onder toezicht wordt toegekend met bijzondere voorwaarden, en dit vonnis door de bevoegde Belgische autoriteit samen met het – in [dat kaderbesluit] bedoelde – certificaat wordt toegezonden aan de bevoegde autoriteit in [het Koninkrijk der Nederlanden], [het Koninkrijk der Nederlanden] dit vonnis moet erkennen en ten uitvoer leggen, door onder meer toe te zien op de correcte naleving van de bijzondere voorwaarden, daarbij rekening houdende met het gegeven dat de veroordeelde de Nederlandse nationaliteit heeft en naar Nederland wenst terug te keren?

Geldt dat ook wanneer als bijzondere voorwaarde wordt opgelegd dat de veroordeelde zich in Nederland residentieel dient te laten behandelen voor zijn seksuele problematiek en vanuit de gevangenis naar een gesloten instelling in Nederland moet worden overgebracht?”

Het Hof (Tiende kamer) verklaart voor recht:

Kaderbesluit 2008/947/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en proeftijdbeslissingen met het oog op het toezicht op proeftijdvoorwaarden en alternatieve straffen

moet aldus worden uitgelegd dat

de erkenning en tenuitvoerlegging van een vonnis waarbij de invrijheidstelling onder toezicht wordt uitgesproken van een persoon die een vrijheidsstraf uitzit, met een bijzondere voorwaarde dat deze persoon in een gesloten inrichting een „residentiële behandeling” voor zijn psychische aandoeningen volgt, niet binnen de werkingssfeer van dit kaderbesluit vallen, zodat de bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat niet kan worden verplicht om een dergelijk vonnis op grond van dat kaderbesluit te erkennen en ten uitvoer te leggen.

Zie ook: EU-Hof wijst arrest inzake de wederzijdse erkenning van vonnissen waarbij een medische maatregel is opgelegd.

Een vonnis waarbij een tot vrijheidsbeneming strekkende medische maatregel is opgelegd valt niet binnen de werkingssfeer van het Kaderbesluit wederzijdse erkenning alternatieve straffen en proeftijdbeslissingen, maar binnen de werkingssfeer van het Kaderbesluit wederzijdse erkenning gevangenisstraffen. De bevoegde autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat kan dus slechts op grond van het Kaderbesluit wederzijdse erkenning gevangenisstraffen worden verplicht om een dergelijk vonnis te erkennen en ten uitvoer te leggen. Dat is het antwoord van het EU-Hof op een prejudiciële vraag van een Belgische rechter.

<https://ecer.minbuza.nl/-/eu-hof-wijst-arrest-inzake-de-wederzijdse-erkenning-van-vonnissen-waarbij-een-medische-maatregel-is-opgelegd?redirect=%2Fecer%2Fnieuws>

Hof van Justitie 9 oktober 2025 (C-798/23), www.curia.europa.eu
--

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=305023&pageIndex=0&doclang=nl&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=5046609>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Artikel 4 bis, lid 1 – Procedure van overlevering tussen lidstaten – Europees aanhoudingsbevel – Voorwaarden voor tenuitvoerlegging – Gronden voor facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging – Verplichte tenuitvoerlegging – Uitzonderingen – Begrip „proces dat tot de beslissing heeft geleid” – Bijkomende straf van politietoezicht – Niet-naleving van de voorwaarden van deze straf – Besluit waarbij het politietoezicht wordt omgezet in een vrijheidsstraf – Bij verstek opgelegde straf

Samenvatting: het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Wanneer om de overlevering van de gezochte persoon verzocht wordt met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf die hem is opgelegd wegens overtreding van de voorwaarden van een eerder aan hem opgelegde [bijkomende] straf van politietoezicht, in omstandigheden waarin de rechter die deze vrijheidsstraf heeft opgelegd een beoordelingsbevoegdheid had om al dan niet een vrijheidsstraf op te leggen (maar geen beoordelingsbevoegdheid ten aanzien van de duur van de eventueel opgelegde straf), maakt de procedure die leidt tot het opleggen van [genoemde] vrijheidsstraf dan deel uit van het „proces dat tot de beslissing heeft geleid” in de zin van artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit [2002/584]?

2) Gaat het bij de beslissing tot omzetting van de [bijkomende] straf van politietoezicht in een vrijheidsstraf in de [in de eerste vraag beschreven] omstandigheden, om een beslissing die ertoe strekte of tot gevolg had dat de aard en/of de maat van de eerder aan de gezochte persoon opgelegde straf, en in het bijzonder de [bijkomende] straf van politietoezicht die deel uitmaakte van zijn eerdere straf, werd gewijzigd, zodat deze beslissing onder de in punt 77 van het arrest [van 22 december 2017, Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026),] bedoelde uitzondering valt?”

Het Hof (Eerste kamer) verklaart voor recht:

Artikel 4 bis, lid 1, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009,

moet aldus worden uitgelegd dat

het begrip „proces dat tot de beslissing heeft geleid” in de zin van deze bepaling een procedure omvat na afloop waarvan een nationale rechter kan gelasten dat, wegens niet-naleving van de voorwaarden van een straf van politietoezicht waartoe de betrokkene eerder is veroordeeld in aanvulling op een vrijheidsstraf, de resterende duur van deze bijkomende straf wordt omgezet in een vrijheidsstraf, waarbij twee dagen politietoezicht worden geteld als één dag vrijheidsbeneming.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Hof van Cassatie 7 september 2021 (P.21.0561.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.5/NL>

Trefwoorden: 1. Samenloop - Eenheid van opzet - Gescheiden berechting - Verzoek tot uitstel van de zaak voor het aanbrengen van gegevens over andere strafbare feiten - Beoordeling

2. Samenloop – Eendaadse - Eenheid van opzet - Vervolging van strafbare feiten voor verschillende rechters - Grens

Samenvatting: 1. Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 149 Grondwet verplichten de rechter de behandeling van een zaak uit te stellen om de enkele reden dat er strafvorderingen hangende zijn betreffende feiten die door eenheid van opzet zouden kunnen zijn verbonden met de door de rechter te beoordelen feiten (1). (1) Cass. 17 november 2020, AR P.20.0929.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201117.2N.11, AC 2020, nr. 705, RW 2020-21, 1182; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0413.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.18, AC 2020, nr. 507.

2. Artikel 65, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat verschillende misdrijven maar de opeenvolgende en voortgezette uitvoering kunnen zijn van eenzelfde misdadig opzet, indien ze gelijktijdig worden voorgelegd aan eenzelfde feitenrechter; die bepaling is niet van toepassing bij een vervolging voor verschillende rechters (1). (1) Cass. 5 januari 2021, AR P.20.1095.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.8, AC 2021, nr. 2 met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS; Cass. 12 mei 2015, AR P.14.1934.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.5, AC 2015, nr. 306; Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0247.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050621.5, AC 2005, nr. 361.

Hof van Cassatie 9 november 2021 (P.21.0615.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1/NL>

Trefwoorden: 1. Aanhangigmaking - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Wijze van verstrekken van informatie - Precisering van de omvang van de aanhangigmaking - Omschrijving van de telastlegging - Draagwijdte - Gevolg

2. Aanhangigmaking - Recht op voldoende informatie over de aard en reden van de beschuldiging - Omschrijving van de feiten in bewoordingen van de strafwet met nauwkeurige aanduiding van plaats en tijdstip van het misdrijf - Opsomming in de inleidende akte van een aantal feitelijke elementen - Behoud van de omschrijving van de telastlegging door het vonnisgerecht zonder vermelding van de feitelijke elementen - Gevolg

3. Strafzaken - Veroordeling van de beklaagde - Rechtsplegingsvergoeding - Basisbedrag - Bedrag van de vordering van de burgerlijke partij - Gevorderde hoofdsom en vergoedende interessen - Berekening - Grenzen

Samenvatting: 1. Bij het vonnisgerecht wordt niet de omschrijving van een misdrijf aanhangig gemaakt, maar wel de feitelijke strafbare gedraging die wordt bedoeld door de akte die de zaak bij het vonnisgerecht aanhangig maakt; het is het vonnisgerecht dat aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking en de eraan ten grondslag liggende gegevens van het strafdossier bepaalt welke die feitelijke strafbare gedraging is en die daaraan met inachtneming van het recht van verdediging de juiste omschrijving geeft; de verplichting aan de aanhangig gemaakte feitelijke strafbare gedraging een juiste omschrijving te geven geldt ook voor het appelgerecht (1). (1) Cass. 31 maart 2021, AR P.21.0221.F ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210331.2F.7, AC 2021, nr. 238 met concl. van advocaat-generaal M.

NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 13 oktober 2021, AR P.21.0532.F ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211013.2F.15, AC 2021, nr. 637; Cass. 1 december 2020, AR P.20.0784.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201201.2N.5, AC 2020, nr. 736, met concl. OM; Cass. 21 januari 2020, AR P.19.0631.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.1. AC 2020, nr. 58; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6, AC 2020, nr. 15, NC 2020, 463; Cass. 9 april 2019, AR P.18.0226.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.1, AC 2019, nr. 217; Cass. 26 mars 2019, AR P.18.1248.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190326.2, AC 2019, nr. 182; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0180, AC 2017, nr. 666; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0361.F ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.1, AC 2017, nr. 387; Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2, AC 2017, nr. 386, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas.; Cass. 26 mei 2015, AR P.14.0414.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150526.1, AC 2015, nr. 343 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1642.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140121.9, AC 2014, nr. 46; Cass. 10 februari 2010, AR P.09.1281.F ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100210.5, AC 2010, nr. 92 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.. Zie ook R. VERSTRAETEN, “Het recht op informatie van de verdachte of beklaagde”, in Om deze redenen. Liber amicorum Armand Vandeplas, MysBreesch, 1994, 470-472; P. MORLET, “Changement de qualification, droits et devoirs du juge”, RDPC 1990, 561 à 590; A. VANDEPLAS, “Over de feiten en hun omschrijving ervan”, RW 2000-01, 778; A. SMETRYNS, De motiveringsverplichting van de strafrechter, Larcier, 2005, 17-21; J. DE CODT, Des nullités de l'instruction et du jugement, Bruxelles, Larcier, 2006, 168; L. HUYBRECHTS en M. ROZIE, “De rechten van de verdediging bij de behandeling ten gronde”, NC 2008, 123; A. VANDEPLAS, “Over de feiten en hun omschrijving ervan”, RW 2000-01, 778; M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, Manuel de procédure pénale, Larcier, 2012, 1302; K. DE SCHEPPER, “De informatieplicht m.b.t. een ten laste gelegd gebruik van duidelijk omschreven valse stukken en de rol van het onderzoeksgerecht bij een onduidelijke tenlastelegging”, NC 2015, 303-309; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 1306; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1452-1458.

2. Artikel 182 Wetboek van Strafvordering noch enige andere bepaling verzetten zich ertegen dat indien de akte van aanhangigmaking een in de bewoordingen van de strafwet omschreven misdrijf vermeldt met precieze aanduiding van de plaats en tijdsperiode van het misdrijf, waarbij wordt verwezen naar onder meer een aantal feitelijke elementen, het vonnisgerecht oordeelt dat niet enkel de vermelde feitelijke elementen aanhangig zijn gemaakt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) In deze zaak had het openbaar ministerie eisers in cassatie vervolgd wegens ontorende behandeling van hun twee minderjarige pleegkinderen, waarbij in de rechtstreekse dagvaarding de omschrijving van art. 417bis, 3°, en 417quinqies Strafwetboek was bepaald, na een algemene plaats- en tijdsbepaling. Deze algemene omschrijving van de feiten werd in de dagvaarding aangevuld met een concrete lijst van gedragingen per minderjarig slachtoffer, telkens na de zin “in de periode van plaatsing in het pleeggezin, van... tot, onder andere”, zoals o.a. het onthouden van basishygiëne en het uitbesteden van vele huiselijke taken aan verweerster 1 en het opsluiten in de slaapkamer vanaf 18.00u. en het bijna dagelijks schoppen en slagen wegens onbenulligheden van verweerder 2. Eisers werden in eerste aanleg vrijgesproken. Op hoger beroep van het openbaar ministerie en de burgerlijke partijen (verweerders in cassatie) hebben de

appelrechters beklagden (eisers in cassatie) veroordeeld op basis van een aangepaste tenlastelegging, die inhield dat de opsomming van alle concrete gedragingen in de telastlegging werd verwijderd, waardoor de telastlegging beperkt bleef tot de omschrijving van onderende behandeling in de hoedanigheid van pleegouders in de bewoordingen van art. 417bis, 3°, en 417quinquies Sw., met behoud van plaats- en tijdsbepaling per slachtoffer. Het bestreden arrest stelde dat de opsommingen de telastlegging niet bepalen, maar slechts concrete feitelijkheden zijn uit het strafdossier, die het openbaar ministerie aanhaalt tot bewijs van zijn standpunt. De lijst van feitelijke gedragingen werd wel overgenomen in het motiverend gedeelte van het bestreden arrest, per minderjarig slachtoffer, waarbij één concrete gedraging van onderende behandeling werd toegevoegd (nl. het over het hoofd uitgieten van een emmer met uitwerpselen), en de appelrechters oordeelden dat al deze handelingen samen de onderende behandeling vormden (BDS).

3. Uit de artikelen 2, eerste en tweede lid, Tarief Rechtsplegingsvergoeding en 557 Gerechtelijk Wetboek volgt dat voor het bepalen van de waarde van een schadevergoedingsvordering uit een misdrijf door een burgerlijke partij voor het strafrecht rekening wordt gehouden met de gevorderde hoofdsom en met de gevorderde vergoedende interesten, dit zijn de gevorderde interesten vervallen tussen de datum van het misdrijf en de datum waarop de burgerlijke partij haar in geld waardeerbare vordering voor het strafrecht heeft geformuleerd; voor het bepalen van de waarde van die vordering wordt geen rekening gehouden met de gerechtelijke vergoedende interesten, dit zijn de interesten vanaf de datum waarop de burgerlijke partij haar voor de strafrechter in geld waardeerbare vordering heeft geformuleerd en de datum van de rechterlijke beslissing, noch met de gerechtelijke verwijlinteresten, zijnde de interesten vanaf de uitspraak.

Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.21.1435.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.7/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten - Opvullen van waterplassen en vijvers - Waterplas die dienst deed als koelbekken voor een industriële installatie - Criteria van beoordeling - Controle door het Hof

2. Vlaams Gewest - Omgevingsvergunning - Interpretatie van een uitvoeringsreglementering - Rubriek 60 van Bijlage 1 Vlare II - Standpunt van de Minister - Beoordeling van de reglementering door de rechter - Draagwijdte

3. Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Verbod tot het uitbaten van inrichtingen die aan de oorsprong liggen van het milieumisdrijf - Termijn van het exploitatieverbod - Evenredigheid - Criteria - Beoordeling - Redenen

4. Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Beoordeling - Controle door het Hof

5. Eerste aanvullend protocol - Recht op eigendom - Natuurbehoud - Vlaams Gewest - Inbreuk op het Decreet Milieubeleid - Maatregel van herstel in de toestand van vóór het milieumisdrijf - Last die de herstelmaatregel meebrengt voor de overtreder - Recht op eigendom - Evenredigheid - Beoordeling - Redenen

Samenvatting: 1. De artikelen 5, 1°, c), en 6, eerste lid, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (Omgevingsvergunningsdecreet) en artikel 5.2.1, § 6, DABM houden een vergunningsplicht in voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit van de eerste of tweede klasse; die vergunningsplicht is onder meer van toepassing op het geheel of gedeeltelijk opvullen van groeven, graverijen, uitgravingen en andere putten, met inbegrip van waterplassen en vijvers, zoals bedoeld in rubriek 60 van de bijlage 1 bij Vlarem II; de rechter oordeelt onaantastbaar aan de hand van de concrete omstandigheden van de zaak of een bepaalde plaats moet worden beschouwd als een groeve, een graverij, een uitgraving of een andere put, met inbegrip van een waterplas of een vijver, in de zin van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen; de loutere omstandigheid dat een waterplas in het verleden dienstig was als koelbekken voor een industriële installatie, impliceert niet dat die waterplas niet kan vallen onder het toepassingsgebied van rubriek 60 van bijlage 1 bij Vlarem II.

2. Bij de beoordeling van de draagwijdte van een bepaling van een uitvoeringsreglementering is de rechter niet gebonden door de interpretatie ervan die na het uitvaardigen van die bepaling wordt verdedigd door leden van de uitvoerende macht, ook al betreft het de minister die bevoegd is voor het departement waartoe die uitvoeringsreglementering behoort, wanneer de rechter die draagwijdte anders beoordeelt dan de minister, miskent hij hierdoor niet het beginsel van de scheiding der machten.

3. De in artikel 16.6.5 DABM bepaalde mogelijkheid voor de rechter om, na de partijen te hebben gehoord, bij wijze van veiligheidsmaatregel het verbod uit te spreken om de inrichtingen, die aan de oorsprong van het milieumisdrijf liggen, te exploiteren gedurende de termijnen die hij bepaalt, strekt ertoe de bedreiging voor de mens of het milieu weg te nemen (1); bij gebrek aan een conclusie over de termijn van een in voorkomend geval op te leggen veiligheidsmaatregel, is de rechter die bij toepassing van de voormelde bepaling een exploitatieverbod uitspreekt voor een termijn die hij bepaalt, niet ertoe gehouden de duur van die termijn nader met redenen te omkleden; de rechter kan ter verantwoording van het bij toepassing van artikel 16.6.5 DABM opgelegde exploitatieverbod de bedreiging voor de mens of het milieu afleiden uit het risico dat de beklaagde zijn wederrechtelijke activiteit niet vrijwillig zal stopzetten en een voor de omgeving onomkeerbare toestand wil creëren. (1) Cass. 4 maart 2003, AR P.02.0974.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030304.12, AC 2003, nr. 147.

4. De maatregelen die de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM kan bevelen, strekken ertoe de door het milieumisdrijf veroorzaakte wederrechtelijke toestand ongedaan te maken door de toestand zoals die bestond vóór het milieumisdrijf zoveel als mogelijk te herstellen teneinde aldus het milieu te vrijwaren; de rechter oordeelt onaantastbaar of de door hem bij toepassing van die bepaling bevolen maatregel noodzakelijk is voor dit herstel; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Over de

herstelmaatregel en termijn op basis van art. 16.6.6 Decreet Milieubeleid zie Cass. 11 januari 2022, AR P.21.0373.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220111.2N.5, AC 2022, nr. 13.

5. Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter bij toepassing van artikel 16.6.6 DABM een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is; hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel ter vrijwaring en herstel van het milieu opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder; het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van het milieu en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt; bij afwezigheid van een conclusie over de redelijkheid en evenredigheid van de herstelmaatregel, is de rechter er evenwel niet toe gehouden zijn beslissing in dit verband nader met redenen te omkleden (1). (1) Over de herstelmaatregel in zaken van stedenbouw en ruimtelijke ordening (art. 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening) oordeelde het Hof reeds in vergelijkbare zin: “Artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM verbiedt de rechter een herstelmaatregel te bevelen die kennelijk onredelijk is. Hierbij dient hij na te gaan of het voordeel van de bevolen herstelmaatregel voor het behoud van een goede ruimtelijke ordening opweegt tegen de last die daaruit voortvloeit voor de overtreder. Het bevolen herstel moet evenredig zijn met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die hij voor de betrokkene meebrengt” (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.2, AC 2021, nr. 1, in dezelfde zin Cass. 5 februari 2019, AR P.17.0756.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190205.1, AC 2019, nr. 65; Cass. 5 januari 2016, AR P.14.1754.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160105.2, AC 2016, nr. 3; Cass. 4 februari 2003, AR P.01.1462.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20030204.2, AC 2003, nr. 80; Cass. 24 november 2009, AR P.09.0278.N ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20091124.4, AC 2009, nr. 689) en “De rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een herstelmaatregel evenredig is met de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en of uit de vergelijking tussen het voordeel voor de ruimtelijke ordening dat volgt uit die maatregel en de voor de betrokkene veroorzaakte last niet volgt dat de herstelmaatregel kennelijk onredelijk is. Bij die beoordeling kan de rechter de aard van en de wijze waarop het stedenbouwkundige misdrijf werd gepleegd dat tot de herstelmaatregel aanleiding geeft, het flagrante karakter van het misdrijf en de doelbewustheid waarmee het werd gepleegd, mee in overweging nemen” (Cass. 5 januari 2021, AR P.20.0736.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210105.2N.2, AC 2021, nr. 1; Cass. 27 september 2011, AR P.10.2020.N ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20110927.2, AC 2011, nr. 500; Cass. 18 december 2001, AR P.99.1548.N ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20011218.9, AC 2001, nr. 709). (BDS)

Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.22.0050.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.13/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Toerekenbaarheid – Rechtspersonen - Materieel element van het misdrijf - Voorwaarden

2. Criminele organisatie - De rechtspersoon als lid van de criminele organisatie - Autonome strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Moreel element van het misdrijf - Gedragingen van

natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handele - Eén natuurlijke persoon die voor of namens de rechtspersoon handelt - Voorwaarden

3. Criminele organisatie - Vereisten van minstens drie personen en in onderling overleg plegen van bepaalde misdrijven - Lidmaatschap van een criminele organisatie - Toepassing op rechtspersonen - Aanwending van commerciële en andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken - Verschil met een structuur zonder rechtspersoonlijkheid - Voorwaarden

Samenvatting: 1. Een misdrijf kan materieel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien de verwezenlijking van het misdrijf hetzij een intrinsiek verband heeft met de verwezenlijking van zijn doel of de waarneming van zijn belangen of indien, zoals blijkt uit de concrete omstandigheden, het voor zijn rekening is gepleegd (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

2. Een misdrijf kan moreel aan een rechtspersoon worden toegerekend indien blijkt dat het voor het misdrijf vereiste moreel bestanddeel aanwezig is bij de rechtspersoon; de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon heeft een autonoom karakter in die zin dat die verantwoordelijkheid geen louter afgeleide is van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersonen handelen; dit autonoom karakter sluit echter niet uit dat bij de beoordeling van de materiële en morele toerekening van het misdrijf rekening wordt gehouden met de gedragingen van de natuurlijke personen die voor of namens de rechtspersoon handelen, zoals daar onder meer kunnen zijn de organen van de rechtspersoon, werknemers of zij die zonder een officiële functie te vervullen het gedrag van de rechtspersoon bepalen, en dit ongeacht of dit één of meerdere natuurlijke personen betreft; een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt immers noodzakelijk door middel van één of meer natuurlijke personen; het autonoom karakter van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een rechtspersoon belet dan ook niet dat de rechter zijn oordeel over de materiële en morele toerekening van een misdrijf aan een rechtspersoon grondt op de gedragingen van één enkele natuurlijke persoon indien uit de concrete gegevens van de zaak blijkt dat die éne natuurlijke persoon het gedrag van de rechtspersoon volledig beheerst; deze principes gelden ook voor de in artikel 324ter Strafwetboek omschreven misdrijven van criminele organisatie (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

3. Noch de tekst noch de wetgeschiedenis van de artikelen 324bis, eerste lid, en 324ter, § 2 Strafwetboek beletten het oordeel dat de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek zowel natuurlijke als rechtspersonen beogen en dat het onderling overleg waarvan sprake in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek kan geschieden tussen natuurlijke personen en rechtspersonen of zelfs tussen rechtspersonen onderling; noch het gegeven dat een rechtspersoon als fictieve entiteit handelt via natuurlijke personen noch het gegeven dat het gedrag van een rechtspersoon kan worden bepaald door het gedrag van één natuurlijke persoon, sluiten de mogelijkheid uit van een overleg in de zin van die bepaling met een of meerdere rechtspersonen; het gegeven dat de aanwending van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken een bestanddeel kan zijn van het door artikel 324ter, § 1, Strafwetboek bedoelde misdrijf belet niet dat indien

de commerciële of andere structuur een rechtspersoon is, die rechtspersoon een persoon kan zijn als bedoeld met de begrippen “meer dan twee personen” in artikel 324bis, eerste lid, Strafwetboek en “ieder persoon” in artikel 324ter, § 2, Strafwetboek; de rechtstoestand van een rechtspersoon die op enige wijze betrokken is bij het misdrijf van criminele organisatie valt niet te vergelijken met een feitelijke structuur zonder rechtspersoonlijkheid die strafrechtelijk niet kan worden aangesproken (1). (1) Zie gelijklopende concl. OM.

Met noot: DEVROE, S., “Rechtspersonen met een oogmerk: toerekening van kennis in het Strafwetboek”, *TRV-Tijdschrift voor rechtspersoon en vennootschap* 2023, nr. 2, p. 127-136.

Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.21.1518.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.8/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Stuk aangewend in de strafprocedure - Valsheidsvordering - Begrip

2. Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van een stuk in een strafprocedure door de beklaagde - Klacht met burgerlijke partijstelling wegens valsheid van deze stukken door de burgerlijke partij - Verzoek tot opschorting van de strafprocedure - Valsheidsvordering - Recht van verdediging - Regelmatigheid van bewijselementen - Beoordeling

Samenvatting: 1. Er is sprake van een valsheidsvordering in de zin van artikel 458 Wetboek van Strafvordering wanneer een procespartij een vordering instelt waarmee zij duidelijk aangeeft dat een bepaald stuk volgens haar vals is en er een rechtspleging moet worden opgestart om die valsheid vast te stellen en te herstellen door dat stuk te verbeteren of uit het rechtsverkeer te verwijderen in zoverre het niet met de waarheid overeenstemt (1). (1) Cass. 8 februari 1978, AC 1978, 680; R. DECLERCQ, “Valsheidsprocedure in strafzaken”, in Comm. Sr., Kluwer, 2014, nrs. 3 en 4; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Die Keure, 2021, 1481.

2. De omstandigheid dat een stuk van het strafdossier of een door een procespartij voorgelegd stuk het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijke strafvervolgung wegens valsheid in geschriften, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat er met betrekking tot dat stuk een valsheidsvordering wordt ingesteld zoals bedoeld in artikel 458 Wetboek van Strafvordering, ook al beroept een van de procespartijen zich uitdrukkelijk op dat stuk; die loutere omstandigheid verplicht de rechter ook niet om de procedure op te schorten en de uitspraak aan te houden tot er uitspraak is gedaan over die strafvervolgung; de rechter beoordeelt in feite of het resultaat van die strafvervolgung noodzakelijk is voor de beoordeling van de bij hem aanhangig gemaakte feiten; de rechter miskent het recht van verdediging niet door de loutere omstandigheid dat hij uitspraak doet over de strafvordering en de erop gebaseerde burgerrechtelijke vordering zonder het resultaat af te wachten van een strafvervolgung betreffende feiten die de regelmatigheid kunnen aantasten van bewijselementen die deel uitmaken van het strafdossier waarover hij dient te oordelen (1). (1) Cass. 6 oktober 2010, AR P.09.0635.F ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20101006.5, AC 2010, nr. 577, met concl. van advocaat-

generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 15 oktober 2003, AR P.03.0931.F ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031015.3, AC 2003, nr. 501.

Hof van Cassatie 24 mei 2022 (P.22.0419.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3/NL>

Trefwoorden: 1. Hof van assisen - Schuldigverklaring - Voornaamste redenen van de beslissing van de jury - Antwoord op conclusies - Grens

2. Opzettelijke onmenselijke behandeling - Graad en intensiteit van het lijden - Foltering - Voorwaarden

3. Straftoemeting - Criteria - Gebrek aan empathie voor het slachtoffer - Recht van verdediging - Beoordeling

4. Hof van assisen - Straftoemeting - Motivering - Weigering van een straf met uitstel - Redenen

Samenvatting: 1. Volgens artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering formuleert het college bestaande uit de beroepsrechter en de juryleden de voornaamste redenen van de beslissing van de jury, zonder dat moet worden geantwoord op alle neergelegde conclusies (1); daaruit volgt dat het college niet voor elk afzonderlijk bestanddeel van de misdaad waaraan de beschuldigde is schuldig verklaard en tot in het detail opgave moet doen van de gegevens waaruit het voorhanden zijn van de diverse bestanddelen blijkt. (1) Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2, AC 2020, nr. 538 met concl. OM; Cass. 31 januari 2018, AR P.17.1058.F ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180131.1, AC 2018, nr. 67; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0834.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.1, AC 2016, nr. 601; Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.4, AC 2016, nr. 282; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0910.F ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20111018.6, AC 2011, nr. 556 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas.; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100929.6, AC 2010, nr. 562, NC 2011, 253 noot L. GYSELAERS. Over art. 334 Sv. zie L. HUYBRECHTS, “Strafrechtelijke motiveringsplicht in de branding. Over de motiveringsplicht i.v.m. feit en schuld”, NC 2012, 114-115; M. DE SWAEF, “Het hof van assisen in recente cassatierechtspraak”, in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 158; C. MAES en S. VANTHIENEN, “Het hof van assisen 2.0. Succesvolle reboot of herhaalde systemcrash?”, in Publiekrechtelijke Kronieken, 2018, 232-256; L. KENNES, “Les réformes récentes et à venir du jugement des affaires criminelles”, in Actualités de droit pénal et de procédure pénale, Anthémis, 2019, 165-166 en 174-175; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1356; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1629-1633.

2. Onder foltering, in de zin van de artikelen 417bis, 1°, en 417ter Strafwetboek, wordt elke opzettelijke onmenselijke behandeling verstaan die hevige pijn of ernstig en vreselijk lichamelijk of geestelijk lijden veroorzaakt; de wet bestraft gewelddaden die ten aanzien van

het slachtoffer getuigen van een diepe minachting en een volledig misprijzen en waarbij de verwondingen een ernstig en vreselijk lijden hebben veroorzaakt (1). (1) Cass. 4 februari 2009, AR P.08.1776.F ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20090204.3, AC 2009, nr. 92, RW 2009-10, 1126 noot S. DE WULF; J. DE HERDT, Fysiek interpersoonlijk geweld, Intersentia, 2014, 549.

3. Met het oordeel dat de beklaagde tot en met de datum van de veroordeling geen of weinig empathie voor het slachtoffer aan de dag legde, betreft de strafrechter niet de wijze van verdediging bij de straftoemeting, maar enkel de houding van de beklaagde tegenover het slachtoffer.

4. Artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op de hoven van assisen; de verplichting om de straftoemetingsbeslissing te motiveren, is opgenomen in artikel 344 Wetboek van Strafvordering; indien het hof van assisen een bij toepassing van artikel 344 Wetboek van Strafvordering gemotiveerde straf oplegt waardoor overeenkomstig artikel 8, § 1, Probatiewet uitstel van tenuitvoerlegging wettelijk niet mogelijk is, moet het hof de weigering uitstel van tenuitvoerlegging niet nader met redenen omkleden.

Hof van Cassatie 31 mei 2022 (P.22.0055.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.2/NL>

Trefwoorden: Strafzaken - Straf - Verbeurdverklaring - Onredelijk zware straf - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: De rechter dient enkel uitdrukkelijk vast te stellen dat hij door het uitspreken van de bijzondere verbeurdverklaring van een zaak die heeft gediend of was bestemd om een misdaad of een wanbedrijf te plegen of er het voorwerp van uitmaakt geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door de veroordeelde wordt uitgenodigd en het komt dan ook de veroordeelde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; de rechter oordeelt onaantastbaar of hij door het bevelen van deze verbeurdverklaring aan de veroordeelde een onredelijk zware straf oplegt en bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de veroordeelde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria in zijn beoordeling betreft en uit het enkele gegeven dat een veroordeelde wijst op de financiële gevolgen die een verbeurdverklaring voor hem heeft, volgt niet dat de rechter moet aannemen dat die verbeurdverklaring een onredelijk zware straf inhoudt.

Hof van Cassatie 31 mei 2022 (P.22.0182.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.3/NL>

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Veroordeling in eerste aanleg - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievensformulier - Informatie over het

grievensformulier - Laattijdig ingediend grievensformulier - Verval van het hoger beroep - Voorwaarden

2. Strafzaken - Veroordeling in eerste aanleg - Bijstand van een raadsman - Hoger beroep ingesteld door verklaring aan de gevangenisdirecteur - Grievensformulier - Informatie over het grievensformulier - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Samenvatting: 1. Uit de bepalingen van de artikelen 203, § 1, eerste lid, en 204, Wetboek van Strafvordering en uit artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van beroep of van voorziening in cassatie van de gedetineerde of geïnterneerde personen volgt dat het appelgerecht, behoudens overmacht, in beginsel verplicht is om het hoger beroep van een gedetineerde beklaagde die heeft nagelaten tijdig een grievenschrift in te dienen, vervallen te verklaren; uit artikel 6.1 EVRM en de door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter en op een daadwerkelijk rechtsmiddel, volgt evenwel dat het appelgerecht die vervallenverklaring enkel mag uitspreken indien het redelijkerwijze kan aannemen dat een gedetineerde beklaagde, die zelf hoger beroep heeft ingesteld door het afleggen van een verklaring aan de gevangenisdirecteur of zijn afgevaardigde, op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1294.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.1, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 12 oktober 2021, AR P.21.0937.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211012.2N.10; Cass. 20 oktober 2020, AR P.19.1255.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.14, AC 2020, nr. 645.

2. Indien de gedetineerde beklaagde op het ogenblik van het instellen van het hoger beroep of tijdens de in artikel 203, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn wordt bijgestaan door een raadsman, kan er redelijkerwijze worden aangenomen dat die raadsman hem ter zake heeft voorgelicht; uit artikel 6.1 EVRM en het door die bepaling gewaarborgde recht van toegang tot de rechter volgt voor de overheid in de regel niet de verplichting om een beklaagde die tijdens de procedure in eerste aanleg werd bijgestaan door een raadsman en die kennis heeft gekregen van de beroepen beslissing, alle vormvereisten voor het hoger beroep tegen die beslissing, waaronder de voorgeschreven verplichting om tijdig nauwkeurig bepaalde grieven in te dienen, ter kennis te brengen of toe te lichten en dat geldt ook voor de griffie van de gevangenis die aan de gedetineerde beklaagde een in te vullen grievensformulier ter beschikking stelt; het appelgerecht oordeelt onaantastbaar op grond van de concrete gegevens van de zaak of de gedetineerde beklaagde op de hoogte was of kon zijn van de verplichting om tijdig een grievenschrift in te dienen.

Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.0851.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.7/NL>

Trefwoorden: 1. Protocol nr. 7 - Artikel 4.1 - Non bis in idem-beginsel - Voorwaarden – Beoordeling

2. Straf - Begrip, aard en kenmerken

3. Door de jeugdrechtbank opgelegde opvoedingsprestatie - Begrip - Onderscheid met de straf - Weerslag in geval van vervolging voor feiten die vóór en na de meerderjarigheid werden gepleegd

Samenvatting: 1. De toepassing van de grond van niet-ontvankelijkheid van de strafvordering, die voortvloeit uit het algemeen rechtsbeginsel non bis in idem, veronderstelt het bestaan van een eerste onherroepelijke veroordeling; het moet gaan om een veroordeling die is uitgesproken na een vervolging van repressieve aard; bij die beslissing moeten de aard en de kwalificatie van de feiten in aanmerking worden genomen, evenals de aard en de ernst van de aan de dader opgelegde sanctie (1). (1) Zie concl. OM; P. MARCHAL, "Principes généraux du droit", RPDB, Bruylant, 2014, 273.

2. Elke straf heeft een vergeldend karakter omdat ze wordt opgelegd aan een delinquent die terechtstaat voor het misdrijf waaraan hij schuldig werd bevonden; de straf wordt eveneens gekenmerkt door haar bestraffende karakter, dat bestaat in het ontzeggen van een goed, het opleggen van een kwaad of van leed; ten slotte heeft de straf een vernederend karakter, dat bestaat in een blijk van sociale afkeuring, een berisping, een stigmatisering, een aantasting van de eer en de reputatie van de persoon (1). (1) Zie M. VAN DE KERCHOVE, Sens et non-sens de la peine – Entre mythe et mystification, Brussel, Facultés universitaires Saint-Louis, 2009, 162; F. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Brussel, Story-Scientia, 1993, 296-298; F. KUTY, Les Principes généraux de droit pénal belge – T. IV : la peine, Larcier, 2017.

3. De opvoedingsprestatie die door de jeugdrechtbank wordt opgelegd krachtens artikel 108, tweede lid, 3°, van het decreet van 18 januari 2018 van het parlement van de Franse Gemeenschap houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming, is afgestemd op het welzijn van de minderjarige aan wie ze wordt opgelegd; het gaat om een maatregel die nuttig is voor laatstgenoemde maar niet het opzettelijk vergeldende, bestraffende en vernederende karakter heeft dat eigen is aan de straf; hieruit volgt dat de tegen de dader afzonderlijk ingestelde strafvordering voor feiten die vóór en na zijn meerderjarigheid werden gepleegd, hem niet blootstelt aan het gevaar om twee keer te worden bestraft voor hetzelfde feit omdat de na zijn meerderjarigheid gepleegde daad strafbaar is terwijl de vóór zijn meerderjarigheid gepleegde daad dat niet is, en omdat het ene feit strafbaar is terwijl het andere slechts aanleiding geeft tot een beschermingsmaatregel (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.0456.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13/NL>

Trefwoorden: 1. Behandeling ter zitting - Verklaringen van de partijen die niet een proces-verbaal zijn opgenomen – Invloed

2. Opschorting - Verzoek - Verwerping wegens verschillende specifieke gerechtelijke veroordelingen, waarvan "het merendeel" bij verstek is uitgesproken, terwijl een op tegenspraak gewezen veroordeling krachtens de wet is uitgewist - Invloed

Samenvatting: 1. De rechter hoeft de door de partijen voor hem afgelegde verklaringen niet in een afzonderlijke authentieke akte op te nemen; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet in een proces-verbaal zijn opgenomen, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud ervan niet mag vermelden in zijn vonnis en dat hij, in voorkomend geval, die niet mag gebruiken tot staving van zijn beslissing (1). (1) Zie concl. OM.

2. Wanneer de rechter het verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling verwerpt wegens verschillende specifieke gerechtelijke veroordelingen, waarvan “het merendeel” bij verstek is uitgesproken, terwijl een op tegenspraak gewezen veroordeling krachtens de wet is uitgewist, kan hieruit niet worden afgeleid dat de rechter ook acht heeft geslagen op die veroordeling (1). (1) Zie concl. OM, dat om andere redenen heeft beslist tot verwerping: aangezien de eiser aanvoert dat het bij het dossier gevoegde uittreksel uit het strafregister slechts één veroordeling op tegenspraak vermeldt, die is uitgesproken bij vonnis van 14 januari 2019, is het OM nagegaan of het Hof acht kon slaan op dat stuk.

Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.0543.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.5/NL>

Trefwoorden: Beslissing die de vergoeding van de kosten van een adviserend geneesheer aanneemt en een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt - Gevolg voor de aanhangigmaking van de zaak bij het rechtscollège - Terugvordering van de kosten door de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij

Samenvatting: Wanneer een vonnis oordeelt dat de vergoeding van de kosten van de adviserend geneesheer die zijn gemaakt om de belangen van de burgerlijke partij te verdedigen in het kader van het gerechtelijk deskundigenonderzoek dient te worden aangenomen en daarnaast een nieuw medisch deskundigenonderzoek beveelt ten aanzien van de burgerlijke partij, heeft de rechtbank, impliciet maar zeker, zowel het recht van de burgerlijke partij voorbehouden om door een adviserend geneesheer te worden bijgestaan als het recht van de gesubrogeerde partij om de terugbetaling daarvan te vorderen; de rechtbank heeft haar rechtsmacht over de burgerlijke rechtsovereenkomst van de gesubrogeerde verzekeringsmaatschappij dus niet volledig uitgeput.

Hof van Cassatie 20 oktober 2022 (P.22.0679.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221020.2F.11/NL>

Trefwoorden: 1. Recht op bijstand van een advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Controle van het effectieve karakter – Draagwijdte

2. Strafzaken - Recht op bijstand van advocaat - Verhoor van een inverdenkinggestelde - Inverdenkinggestelde aangehouden om andere reden - Recht op toegang tot een advocaat - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

Samenvatting: 1. Wanneer een beklaagde, die op schriftelijke uitnodiging werd verhoord en verondersteld wordt krachtens artikel 47bis, § 3, eerste lid, Wetboek van Strafvordering een vertrouwelijk overleg met een advocaat te hebben gehad en de nodige maatregelen te hebben genomen om zich tijdens het verhoor door hem te laten bijstaan, tijdens het verhoor niet door een advocaat werd bijgestaan en aanvoert dat hij tussen de uitnodiging en het verhoor over onvoldoende dagen beschikte om dat overleg en die bijstand te regelen, dient de rechter na te gaan of de beklaagde, gelet op de concrete omstandigheden van de zaak, zijn recht van toegang tot een advocaat daadwerkelijk heeft kunnen uitoefenen; de concrete in aanmerking te nemen omstandigheden omvatten, in voorkomend geval, het feit dat de verdachte zich bij de ontvangst van de uitnodiging en tijdens het verhoor in een kwetsbare positie bevond doordat hij voor andere feiten dan die waarvoor hij werd uitgenodigd van zijn vrijheid was beroofd.

2. De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of er tussen de ontvangst van de uitnodiging en het verhoor in het geval van de betrokkene, gelet op zijn mogelijke kwetsbaarheid, voldoende tijd was om een overleg met een advocaat aan te vragen, dat overleg daadwerkelijk te hebben en de aanwezigheid van de advocaat tijdens het verhoor te regelen, terwijl het Hof nagaat of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die hiermee geen verband houden of die op grond hiervan niet kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0093.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.4/NL>

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Devolutieve werking – Begrip

2. Hoger beroep - Devolutieve werking - Draagwijdte - Grief met betrekking tot de schuldvraag - Invloed - (Geen) uitsluiting van de door het beroepen vonnis verworpen bewijsstukken

Samenvatting: 1. Het hoger beroep heeft in essentie tot doel en tot gevolg dat de voor de eerste rechter gebrachte zaak ter kennisname wordt verwezen naar de rechter in tweede aanleg (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, die Keure, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1733 e.v.

2. Wanneer het appelgerecht kennis moet nemen van een telastlegging betreffende de schuldvraag, moet het door de devolutieve werking van de hogere beroepen een nieuw onderzoek, in feite en in rechte, van de gegrondheid van de wegens die telastlegging ingestelde strafvordering verrichten, zonder de door het beroepen vonnis verworpen bewijsstukken te kunnen uitsluiten (1). (1) De eiser, die met name een grief heeft aangevoerd tegen de beslissing die de telastlegging B bewezen verklaart, verweet het arrest het verhoor van klagster te verwerpen om de beslissing van de eerste rechter te hervormen. Hij heeft aangevoerd dat die beslissing niet het voorwerp vormt van een door het openbaar ministerie

aangevoerde grief in hoger beroep. Het openbaar ministerie heeft geconcludeerd dat het middel faalde naar recht in zoverre de appelrechters, aangezien het door de eerste rechter verworpen verhoor een gegeven van het dossier vormde waarover de partijen vrij tegenspraak hebben kunnen voeren, dat verhoor in aanmerking konden nemen zonder de grenzen van de aanhangigmaking van de zaak te overschrijden en de partijen geenszins uitdrukkelijk vooraf dienden uit te nodigen om hierover te debatteren.

Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0910.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221026.2F.9/NL>

Trefwoorden: Internering - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblik van de feiten en van het vonnis - Invloed

Samenvatting: Het middel dat aanvoert dat de persoon die op het tijdstip van de feiten van belaging die hij heeft gepleegd, leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast en die op het ogenblik van het vonnis dat zijn internering beveelt, nog steeds bestaat, zonder meer vrijgesproken zou moeten worden omdat hij niet in staat zou zijn geweest de gevolgen van zijn gedrag voor de personen die het slachtoffer hiervan zijn geworden, in te schatten, zodat het morele bestanddeel zou ontbreken, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Hof van Cassatie 9 november 2022 (P.22.0892.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.5/NL>

Trefwoorden: Misdrijf – Deelneming - Reële verzwarende omstandigheden - Afzonderlijke beoordeling voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf - Gevolgen - Diefstal met verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek - Kwalificatie in voorkomend geval verschillend per deelnemer - Invloed - Verplichting om de jury een geïndividualiseerde vraag te stellen

Samenvatting: Om schuldig te worden bevonden aan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf moet de dader met name eraan hebben bijgedragen op de door de wet bepaalde wijze; bovendien is het strafbaar karakter van een daad van deelneming afhankelijk van de voltooiing van hetzelfde hoofdmisdrijf; uit artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (1), en artikel 14.1 IVBPR volgt echter dat het recht op een eerlijk proces vereist dat de reële verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf afzonderlijk worden beoordeeld (2); hieruit volgt, enerzijds, dat wanneer meerdere personen beschuldigd worden van deelneming aan een diefstal met een of meer verzwarende omstandigheden zoals bepaald bij de artikelen 468, 471, 472, 474 en 475 Strafwetboek, het hof van assisen de jury daarover een geïndividualiseerde vraag moet stellen en, anderzijds, dat de kwalificatie bijgevolg per deelnemer kan verschillen afhankelijk van de kwalificaties van de verzwarende omstandigheden die elk van hen welbewust heeft aanvaard

of aan de uitvoering waarvan hij heeft deelgenomen (3). (1) Zie EHRM 2 juni 2005, Goktepe t. België, nr. 50372/99, J.T., 2005, 713, en voetnoot P.-P. RENSON, evenals de daaropvolgende arresten Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N ECLI:BE:CASS:2008:ARR.20080617.4, AC 2008, nr. 379 (heropening van de rechtspleging) en Cass. 13 april 2010, AR P.10.0005.N ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100413.5, AC 2010, nr. 255, met concl. van toenmalig eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; EHRM 27 maart 2008, Delespesse t. België, 27 maart 2008, N.C. 2008, 260, voetnoot J. ROZIE. (2) Cass. 17 juni 2008, AR P.08.0070.N ECLI:BE:CASS:2008:ARR.20080617.4, hierboven vermeld; zie Cass. 9 april 2019, AR P.18.1305.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190409.6, AC 2019, nr. 222, en voetnoot. (3) Het openbaar ministerie heeft aangevoerd dat sinds het Goktepe-arrest de veroordelende beslissing niet langer dezelfde verzwarende omstandigheden voor elke deelnemer aan het hoofdmisdrijf moet vermelden: hoewel dit arrest de theorie van de materiële ontlening van de strafbaarheid en het beginsel van de mededeelbaarheid van de “reële” of “objectieve” verzwarende omstandigheden, die tot dan toe in België ingeburgerd waren, niet formeel verwerpt, veroordeelt het de weigering om de aan de jury gestelde vragen met betrekking tot de verzwarende omstandigheden te individualiseren (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte*, Brugge, 9de uitg., 2021, II, 1625 en de verwijzingen in voetnoot 79; F. LUGENTZ, “Les vols et les extorsions”, in *Les infractions*, vol. 1, *les infractions contre les biens*, Larcier, Brussel, 2de uitg., 2016, 149-159). Bovendien oordeelt het Hof van Cassatie voortaan dus dat het recht op een eerlijk proces zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR vereist dat de verzwarende omstandigheden afzonderlijk worden beoordeeld voor elke mededader of medeplichtige, aan wie de verzwarende omstandigheden van het hoofdfeit slechts kunnen worden toegerekend indien hij hiervan kennis had en ze heeft aanvaard (zie Cass. 20 oktober 2020, AR P.20.0781.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201020.2N.10, AC 2020, nr. 650, met concl. van advocaat-generaal De Smet). Het OM heeft hieruit afgeleid dat de jegens een beschuldigde bewezen verklaarde verzwarende omstandigheden niet ipso jure toe te rekenen zijn aan de mededaders of medeplichtigen en dat het middel dat geheel uitgaat van een andere rechtsopvatting faalt naar recht.

Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.0999.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.2/NL>

Trefwoorden: Bedrieglijk bewerken van het onvermogen - Materieel bestanddeel - Vereniging van twee voorwaarden - Opeenvolging in de tijd van de elementen die het materieel bestanddeel vormen - Gevolg voor de bevoegdheid van de rechter om de vóór de strafbare periode gepleegde feiten in aanmerking te nemen

Samenvatting: De voltooiing van het wanbedrijf van het bedrieglijk bewerken van het onvermogen vereist geen gelijktijdigheid van de gedragingen waaruit, enerzijds, de wil blijkt om zich onvermogen te maken en, anderzijds, de wil om niet aan zijn verplichtingen te voldoen; het is voldoende dat op een bepaald ogenblik de toestand van het bedrieglijk bewerkt onvermogen en het hiermee samenhangende feit van het niet aan zijn verplichtingen voldoen, gelijktijdig bestaan; de aanhangigmaking van de zaak wegens bedrieglijk onvermogen dat volgens de vervolgende partij werd voltrokken vanaf de datum van de

rechterlijke beslissing tot vaststelling van de schuld omvat dus de handelingen die, hoewel ze aan die beslissing zijn voorafgegaan, tot doel en tot gevolg hebben gehad dat ze de schuldenaar onvermogen hebben gemaakt (1). (1) “De verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht maakt bij de strafrechter een bepaalde feitelijke gedraging aanhangig, maar het staat aan de strafrechter om gelet op de bewoordingen van de verwijzingsbeslissing en in het licht van de gegevens van het strafdossier uit te maken welke feitelijke gedraging wordt bedoeld en daaraan de juiste omschrijving te geven met inbegrip van de datum of de tijdsperiode, waarbij hij zo nodig de in de verwijzingsbeslissing voorlopig bepaalde datum of tijdsperiode voor de bij hem aanhangige gedraging dient aan te passen; de strafrechter mag de datum of de tijdsperiode echter niet zodanig aanpassen dat bij hem een andere feitelijke gedraging wordt aanhangig gemaakt dan die welke met de verwijzingsbeslissing werd bedoeld en bovendien moet bij een aanpassing het recht van verdediging van de partijen in acht worden genomen” (Cass. 26 februari 2013, AR P.11.1665.N ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20130226.2, AC 2013, nr. 130). Anderzijds is het bedrieglijk bewerken van het onvermogen een aflopend misdrijf (Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, nr. 181) of een voortgezet misdrijf (Cass. 22 december 2004, AR P.04.1341.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20041222.11, AC 2004, nr. 624) (zie A. DE NAUW en F. KUTY, Manuel de droit pénal spécial, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1134; CH. DE VALKENEER, “Des infractions liées à l'état de faillite”, in H.-D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER (uitg.) Les infractions – Vol. 1 : les infractions contre les biens, Larcier, 2de uitg., 2016, 235-239). Naast het morele bestanddeel - het bedrieglijk opzet van de schuldenaar (Cass. 15 december 1999, AR P.99.1188.F ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19991215.4, AC 1999, nr. 68) - is dit misdrijf “voltooid wanneer de twee voorwaarden die samen het materieel bestanddeel vormen, verenigd zijn, namelijk het bewerken van zijn onvermogen door de schuldenaar en het hierdoor niet voldaan hebben aan zijn verplichtingen, waarbij het onverschillig is welke van beide materiële bestanddelen het andere in tijd voorafging” (Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N ECLI:BE:CASS:2000:ARR.20001205.7, AC 2000, nr. 667; zie Cass. 23 december 1986, AR 613, AC 1986-87, I, nr. 255; Cass. 19 november 1985, AR 8954, AC 1985-86, I, nr. 181). Hieruit kan worden afgeleid dat het bestreden arrest artikel 490bis Strafwetboek schendt, zie de bepalingen betreffende de aanhangigmaking van de zaak bij de feitenrechter (artikelen 130, 179 en 182 Wetboek van Strafvordering), met uitsluiting van de materiële bestanddelen van het bewerken van het onvermogen die aan het niet nakomen van de verplichtingen voorafgaan en die, meer bepaald, aan het arrest van het hof van beroep te Bergen voorafgaan, dat de verweerder U. F. veroordeelt tot het vergoeden van de eiseressen en dat het begin van de strafbare periode vormt. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.0887.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.7/NL>

Trefwoorden: 1. Proces-verbaal van een rechtszitting - Vernieling of verdwijning van de minuut - Bewijs van het bestaan of van de inhoud van het proces-verbaal door alle rechtsmiddelen - Buitengewone oorzaak - Begrip - (Wel) verlies

2. Verlies van een proces-verbaal van een rechtszitting - Opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie - Modaliteiten

Samenvatting: 1. Wanneer de minuut van een proces-verbaal van een rechtszitting geheel of gedeeltelijk is vernietigd of verdwenen en er noch uitgiften noch authentieke afschriften van bestaan, mag het bestaan of de inhoud van dit proces-verbaal door alle rechtsmiddelen worden bewezen (1); de opsomming van artikel 521 Wetboek van Strafvordering is niet beperkend maar verklarend, waarbij het begrip “enige andere buitengewone oorzaak” het artikel een algemene betekenis geeft waardoor alle gevallen van vernieling, wegneming of verlies, ongeacht de oorzaak ervan, hieronder vallen (2); anders dan wat de eiser aanvoert, valt het verlies van een processtuk dus wel degelijk onder de in die bepaling voorziene gevallen. (1) Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N ECLI:BE:CASS:2002:ARR.20020305.6, AC 2002, nr. 158, § 2.8 (dat hieraan toevoegt: “het komt het Hof toe de bewijskracht van deze rechtsmiddelen te beoordelen”). En dit bij analogische toepassing van de artikelen 46 Oud Burgerlijk Wetboek (dus voor het werd vervangen door de wet van 18 juni 2018, “Wanneer er geen registers hebben bestaan of de registers verloren zijn, wordt het bewijs daarvan toegelaten zowel door bescheiden als door getuigen, en in die gevallen kunnen het huwelijk, de geboorte en het overlijden bewezen worden door zowel registers en papieren, afkomstig van de overleden ouders, als door getuigen”) en 1348, 4°, Oud Burgerlijk Wetboek (“De juridische gevolgen van den brand in de griffie van het Hof van verbreking”, redevoering uitgesproken in het Nederlands door advocaat-generaal Janssens de Bisthoven tijdens de plechtige openingszitting van 15 december 1945, blz. 5). Aldus heeft het Hof geoordeeld dat uit de fotokopie van de ontbrekende bladzijde van een proces-verbaal van een rechtszitting op afdoende wijze blijkt dat deze werd getekend door de voorzitter en de griffier (Cass. 5 maart 2002, voormeld) of dat de publicatie van een arrest in het Bulletin des arrêts de la cour de cassation aangezien kan worden als een trouwe reproductie van het arrest dat werd vernield door de brand van het Justitiepaleis die werd veroorzaakt door de vluchtende Duitse bezetter (Cass. 14 april 1947, AC 1947, I, 119; Cass. 2 december 1946, AC 1946, I, 422). (2) RPDB., “Procédure pénale”, nr. 823 en zie nrs. 815, 824 en 832 en Complément IX, 2004, R. DECLERCQ, nr. 2045.

2. Op verzoek van de procureur-generaal bij het hof van beroep kan dit hof de zoekgeraakte minuut van het proces-verbaal van de rechtszitting opnieuw opstellen in de bewoordingen van de niet-ondertekende computerversie van dat proces-verbaal die werd ingevoerd en opgeslagen in het informaticasysteem van de FOD Justitie waarover de griffie van dat rechtscollège beschikt, waarbij die versie van het proces-verbaal voor echt wordt verklaard en zal worden beschouwd als de minuut. (Impliciete oplossing).

Hof van Cassatie 26 november 2024 (P.24.1422.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241119.2N.12/NL>

Trefwoorden: 1. Bescherming maatschappij – Internering – Bevel van onmiddellijke opsluiting

2. Bescherming maatschappij – Internering – Hoger beroep

Samenvatting: 1. Wanneer de rechter de internering beveelt, kan hij bij toepassing van artikel 10, eerste lid, Interneringswet bij een afzonderlijke beslissing de onmiddellijke opsluiting van

de betrokkene bevelen en tegen die laatste beslissing, die niet losstaat van de beslissing die de internering beveelt maar daarmee één geheel vormt, kan bij toepassing van artikel 10, tweede lid, Interneringswet geen verzet of hoger beroep worden ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

2. Wanneer hoger beroep wordt ingesteld tegen de beslissing die de internering beveelt, kan de appelrechter die over de vordering tot internering moet oordelen, bij toepassing van artikel 12, eerste lid, Interneringswet bij afzonderlijke, gemotiveerde beschikking beslissen om de betrokkene die zich in een toestand van opsluiting bevindt zoals bedoeld in artikel 10 Interneringswet, in vrijheid te stellen, al dan niet onder de oplegging van een of meer voorwaarden, voor de tijd die hij bepaalt en uiterlijk tot het in kracht van gewijsde treden van de beslissing die de kamer voor de bescherming van de maatschappij heeft genomen ingevolge de eerste zitting vastgesteld overeenkomstig artikel 29, § 2 (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 8 januari 2025 (P.24.1310.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.2/NL>

Trefwoorden: 1. Rechtsvordering tot herstel van de door een misdrijf veroorzaakte schade - Ontvankelijkheid – Voorwaarde

2. Verkeersongeval - Strafvervolgning op grond van andere bepalingen dan de artikelen 418 en 420 Strafwetboek - Burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van de uit het ongeval voortvloeiende lichamelijke schade - Ontvankelijkheid

Samenvatting: 1. Om een vordering tot schadevergoeding ontvankelijk te kunnen verklaren, moet de strafrechter die van deze vordering kennisneemt vaststellen dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen een of meerdere aan de dader ten laste gelegde feiten en de door de klager aangevoerde schade.

2. De op grond van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek geformuleerde kwalificatie is niet de voorwaarde sine qua non voor de toelaatbaarheid, voor de strafrechter, van een burgerlijke rechtsvordering tot vergoeding van lichamelijke schade uit een verkeersongeval; die schade kan ook voortvloeien uit een gewelddadig contact tussen twee lichamen die met elkaar in botsing komen en kan hiermee in een oorzakelijk verband worden gebracht indien het zelf een misdrijf vormt dat in eender welke kwalificatie bewezen wordt verklaard.

Hof van Cassatie 8 januari 2025 (P.24.0732.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.5/NL>

Trefwoorden: Misdrijf – Rechtvaardiging - Vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud - Vaststelling van een rechtvaardigingsgrond - Gevolg

Samenvatting: Hoofdstuk VIII van boek I van het Strafwetboek bepaalt de rechtvaardigingsgronden die aan het misdrijf zijn strafbaar karakter ontnemen; de vaststelling van een overtreding van artikel 58bis, 2°, van de wet van 12 juli 1973 op het natuurbehoud heeft dus niet de schuld van de overtreder tot gevolg indien hij zich op een rechtvaardigingsgrond kan beroepen (1). (1) Het OM heeft het tegendeel niet beweed. Indien het OM tot cassatie concludeerde, dan was dat omdat de rechtbank hem eerder uitspraak leek te hebben gedaan over de wenselijkheid om aan de verweerder, de overtreder, al dan niet de administratieve geldboete op te leggen, en niet omdat zij geoordeeld had dat de feiten door een onoverkomelijke dwaling of een noodtoestand werden verantwoord (zie Cass. 21 maart 2018, AR P.17.0499.F ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180321.10, AC 2018, nr. 195, raadpl. 3° en 4°; Cass. 8 september 2021, AR P.21.0536.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210908.2F.6) (MNB).

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1409.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.14/NL>

Trefwoorden: Straftoemeting - Verbeurdverklaring - Verbod van een onredelijk zware straf - Criteria - Gegevens aangereikt door de beklaagde - Beoordeling

Samenvatting: De rechter oordeelt onaantastbaar of een verbeurdverklaring voor een beklaagde een onredelijk zware straf oplevert; bij die beoordeling kan hij onder meer rekening houden met de aard en de zwaarwichtigheid van de bewezen verklaarde misdrijven, de nagestreefde verrijking, de rol van de beklaagde bij de feiten, zijn persoonlijkheid en zijn vermogenstoestand, zonder dat het noodzakelijk is dat hij al die toetsingscriteria bij zijn beoordeling betreft; de rechter dient enkel vast te stellen dat hij door het uitspreken van een verbeurdverklaring geen onredelijk zware straf oplegt, indien hij daartoe door een beklaagde wordt uitgenodigd; het komt de beklaagde toe de gegevens aan te reiken welke de rechter in staat moeten stellen die beoordeling te maken; bij zijn beoordeling mag de rechter zich beperken tot de gegevens welke de beklaagde heeft aangereikt (1). (1) Cass. 31 mei 2022, AR P.22.0055.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220531.2N.2, AC 2022, nr. 387; Cass. 17 maart 2021, AR P.20.0099.F ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210317.2F.2, AC 2021, nr. 198; Cass. 26 januari 2021, AR P.20.1283.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210126.2N.5, AC 2021, nr. 69, met concl. van advocaat-generaal D. SCHOETERS, RW 2021, 2021-22, 454, RDPC 2023, 48.

Hof van Cassatie 14 januari 2025 (P.24.1148.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.17/NL>

Trefwoorden: 1. Gerechtelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Relativering van de nietigheid door het eindvonnis in eerste aanleg op tegenspraak gewezen - Voorwaarden

2. Strafzaken - Gerechdelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Verslag opgesteld door een deskundige die niet in het nationaal register is opgenomen - Verzuim van handtekening en eedaflegging - Toelaatbaarheid van het onregelmatig bekomen bewijs à charge - Regel van uitsluiting van bewijs verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven norm - Toepassing op een deskundigenverslag waarvan de nietigheid is gedekt door een rechterlijke beslissing op tegenspraak – Grens

3. Strafzaken - Gerechdelijk onderzoek - Aanstelling van een gerechtdeskundige - Verloop van het deskundigenonderzoek en vereisten voor het eindverslag - Toepassing van de regels van het burgerlijk proces op het deskundigenonderzoek - Grens - Mogelijkheid van de onderzoeksrechter om voorschriften van het Gerechdelijk Wetboek van toepassing te verklaren - Gevolg

4. Gerechdelijk onderzoek - Deskundigenonderzoek - Aanstelling van een gerechtdeskundige - Voorwaarde van een ondertekend eindverslag met opgave van stukken en een kostenstaat - Toepassing van de regels van het Gerechdelijk Wetboek - Grens - Verzuim van een handtekening van een deskundige - Effect op de toelaatbaarheid van het deskundigenverslag als bewijs à charge

5. Gerechdelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Gebruik van verklaringen afgelegd zonder bijstand van een advocaat als bewijs à charge - Criterium van verklaringen die wel of niet bepalend zijn voor de schuldigverklaring - Voorwaarden

6. Gerechdelijk onderzoek - Verhoor van de verdachte - Verhoor van de niet-aangehouden verdachte zonder afstand van het recht op bijstand van de advocaat - Geen uitsluiting van de afgelegde verklaringen als bewijs à charge - Criteria van het arrest EHRM 9 november 2018 in de zaak Beuze - Invloed van de verklaringen op de schuldigverklaring - Beoordeling

7. Vereiste van de redelijke termijn - Geen zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn - Strafvermindering als passende remedie - Voorwaarden - Vaststelling van een overschrijding van de redelijke termijn door de rechter in hoger beroep - Geen vermelding van de straf die gepast zou zijn bij een normaal procesverloop - Overname van de redenen van het beroepen vonnis - Toelaatbaarheid

Samenvatting: 1. Overeenkomstig artikel 555/15 Gerechdelijk Wetboek moet de gerechtdeskundige die is aangesteld zonder in het nationaal register van gerechtdeskundigen te zijn ingeschreven, op straffe van nietigheid zijn verslag ondertekenen, waarbij hij zijn handtekening laat voorafgaan door de volgende schriftelijke eed: “Ik zweer dat ik mijn opdracht in eer en geweten, nauwgezet en eerlijk vervuld heb.”; uit die tekst blijkt een nauwe band tussen de handtekening en de eed van de deskundige voor wat betreft de regelmatigheid van het deskundigenverslag als bewijs; hieruit volgt dat artikel 407 Wetboek van Strafvordering over het toedekken van een onregelmatigheid betreffende de eed van onder meer deskundigen als gevolg van een rechterlijke beslissing op tegenspraak over een geschilpunt van toepassing is op de nietigheid die voortvloeit uit het niet naleven van de in artikel 555/15 Gerechdelijk Wetboek bepaalde verplichtingen door de gerechtdeskundige,

zowel met betrekking tot de eedaflegging als met betrekking tot de ondertekening van zijn eindverslag (1). (1) Zie concl. OM.

2. Overeenkomstig artikel 32, eerste streepje, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering besluit de strafrechter tot nietigheid van een bewijselement dat is verkregen in strijd met een op straffe van nietigheid voorgeschreven vorm; die bepaling geldt niet voor een deskundigenverslag waarin de eed of de geschreven handtekening van de deskundige ontbreekt, voor zover de nietigheid die artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek daarvoor telkens bepaalt, in de loop van de strafprocedure is opgeheven; evenmin vereist het in artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces dat in het geval van het ontbreken van de eed of de handtekening van de deskundige op diens verslag, dat verslag steeds nietig wordt verklaard of uit het bewijs wordt geweerd (1). (1) Zie concl. OM.

3. De artikelen 962 tot 991undecies Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op een door de onderzoeksrechter bevolen deskundigenonderzoek, ongeacht diens mogelijkheid om in specifieke gevallen bepaalde van die artikelen toepasselijk te verklaren door in zijn opdracht ernaar te verwijzen of de inhoud ervan over te nemen, in dat geval leidt de schending van een dergelijke bepaling tot nietigheid in zoverre die in een toepasselijk verklaard artikel is bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

4. De artikelen 978, § 1 en, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek over het eindverslag van de gerechtsdeskundige en artikel 982 Gerechtelijk Wetboek over het gezamenlijk advies van het college van gerechtsdeskundigen zijn niet voorgeschreven op straffe van nietigheid, behoudens voor wat betreft de in artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde verplichting van de deskundige om zijn verslag te ondertekenen; die verplichting heeft hier evenwel geen ruimere draagwijdte dan deze die is bepaald in artikel 555/15 Gerechtelijk Wetboek; meer bepaald vereist artikel 978, § 1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, samengenomen met de artikelen 555/11, § 3, eerste lid, en 555/15 Gerechtelijk Wetboek, niet op straffe van nietigheid dat het verslag wordt ondertekend door een deskundige die is opgenomen in het nationaal register voor gerechtsdeskundigen (1). (1) Zie concl. OM.

5. Wanneer de rechter een aan de politie afgelegde verklaring van een verdachte bepalend acht voor diens schuldigverklaring, vereist het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, dat aan die verdachte de bijstand van een raadsman wordt verleend, behoudens indien er dwingende redenen of uitzonderlijke omstandigheden zijn om hem dit recht te ontfangen; de verklaring van een verdachte moet geacht worden bepalend te zijn voor zijn schuldigverklaring van zodra die verklaring een relevante impact heeft of, gelet op de concrete omstandigheden, moet hebben op de beoordeling van de schuld; dit kan reeds het geval zijn van zodra de verklaring richting geeft aan het onderzoek waarvan de rechter het resultaat betreft bij de schuldbeoordeling (1). (1) Zie concl. OM.

6. Het feit dat ter gelegenheid van bepaalde politieverhoren het recht van een verdachte op de fysieke bijstand van een advocaat niet werd geëerbiedigd zonder dat daarvoor een dwingende reden of een uitzonderlijke omstandigheid voorhanden was, leidt niet automatisch tot een schending van artikel 6 EVRM; het staat immers aan de rechter om te onderzoeken of die beperking de eerlijkheid van het proces in zijn geheel beschouwd al dan niet onherstelbaar heeft aangetast in het licht van de omstandigheden van de zaak; bij die

beoordeling kan onder meer rekening worden gehouden met de volgende elementen, voor zover die van toepassing zijn op de te beoordelen zaak: de bijzondere kwetsbaarheid van de verdachte in het licht van bijvoorbeeld zijn leeftijd of geestelijke mogelijkheden, de wettelijke regeling van het vooronderzoek en de toelaatbaarheid van de bewijzen, de mogelijkheid voor de betrokkene om de authenticiteit van het verzamelde bewijs te betwisten en zich te verzetten tegen het gebruik ervan, de kwaliteit van het bewijs en het al dan niet bestaan van twijfel over de betrouwbaarheid en de juistheid ervan in het licht van de omstandigheden waarin het werd verkregen, de aard van de onwettigheid waarmee het bewijs desgevallend werd verkregen en de aard van een eventuele verdragsrechtelijke schending, de aard van verklaringen en het gegeven of ze dadelijk werden ingetrokken of verbeterd, het gebruik van de bewijzen en in het bijzonder of die een overwegend of belangrijk deel van de bewijslast uitmaken waarop de veroordeling is gesteund, alsook het belang van de andere dossierelementen, het belang dat het onderzoek van het misdrijf en de bestraffing van de dader heeft voor de publieke opinie en het bestaan in het interne recht van andere procedurele garanties (1). (1) Zie concl. OM.

7. Een appelgerecht dat vaststelt dat een strafvervolgning niet binnen een redelijke termijn is beslecht zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR moet remediëren aan die verdragsrechtelijke schending; indien er geen sprake is van een zeer zwaarwichtige miskenning van de redelijke termijn, kan die remediëring bestaan in het uitspreken van een straf die reëel en meetbaar lager is dan de straf die door het appelgerecht zou zijn opgelegd bij afwezigheid van een overschrijding van de redelijke termijn; niet is vereist dat het appelgerecht uitdrukkelijk melding maakt van de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn; het volstaat dat het appelgerecht ondubbelzinnig aangeeft dat het omwille van de overschrijding een lagere straf oplegt dan de straf die het zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding; het appelgerecht kan daarvoor de redenen van het beroepen vonnis overnemen (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 15 januari 2025 (P.24.1345.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250115.2F.3/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Verdrag Rechten van de Mens - Artikelen 6.1 en 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht op een eerlijk proces - Deskundigenverslag - Technisch raadsman van het openbaar ministerie - Beoordeling van de bewijswaarde

2. Omvang van de cassatie - Gedeeltelijke cassatie - Bijkomende straf - Ontzetting van de in artikel 32, eerste lid, Strafwetboek bedoelde rechten - Onwettigheid - Gevolg

Samenvatting: 1. De eerbiediging van het vermoeden van onschuld wordt beoordeeld in het licht van de gehele rechtspleging; dit vermoeden wordt ten aanzien van de beklaagde gewaarborgd door de tegenspraak die hij over de verklaringen van de deskundige, en met name over het al dan niet objectieve karakter van zijn vaststellingen, kan voeren en door de onpartijdigheid waarmee de onderzoeksrechter de bewijswaarde van de bevindingen van de deskundige beoordeelt (1) (2). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM. (2) Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0784.F ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.8, AC 2017, nr. 550.

2. De ongedaan te maken onregelmatigheid betreffende de ontzetting van de in artikel 31, eerste lid, Strafwetboek, bedoelde rechten heeft geen weerslag op de schuldigverklaring en op de hoofdstraf die wegens de bewezen verklaarde telastleggingen is opgelegd; de cassatie en de verwijzing zijn beperkt tot het dictum dat de eiser tot die ontzetting veroordeelt (1) (2). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM. (2) Cass. 4 september 1984, AR 8253, AC 1984-85, nr. 1.

Hof van Cassatie 15 januari 2025 (P.24.1209.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250115.2F.10/NL>

Trefwoorden: 1. Hoger beroep - Ontvankelijkheid - Verstrijken van de wettelijke termijn - Onoverkomelijke dwaling - Begrip

2. Strafzaken - Lastgeving voor het instellen van het hoger beroep - Geen hoger beroep binnen de wettelijke termijn - Advocaat die heeft bevestigd dat hij tijdig hoger beroep heeft ingesteld terwijl hij dat niet heeft gedaan - Door de beklaagde aangevoerde onoverkomelijke dwaling - Verplichting voor de rechter om het middel te onderzoeken

Samenvatting: 1. De overmacht of onoverkomelijke dwaling waardoor een rechtsmiddel dat na het verstrijken van wettelijke termijn werd aangewend ontvankelijk kan worden verklaard, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de appellant die hij niet heeft kunnen voorzien of vermijden (1); de onoverkomelijke dwaling, die zich onderscheidt van de overmacht, is die welke iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben begaan indien hij in dezelfde toestand zou hebben verkeerd; wanneer een dergelijke dwaling wordt aangevoerd voor de rechter tot staving van een verweer of van een vordering, moet de rechter onderzoeken hoe de overgrote meerderheid van de personen die met dezelfde omstandigheid te maken krijgt, zou hebben gehandeld. (1) Cass. 12 januari 2022, AR P.21.0974.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220112.2F.5, met concl. OM.

2. In de regel binden de fouten of nalatigheden van de lasthebber de lastgever wanneer zij worden begaan binnen de grenzen van de lastgeving en kunnen zij voor de lastgever op zich geen overmacht of onoverkomelijke dwaling vormen (1); wanneer de beklaagde aanvoert dat hij van zijn advocaat de schriftelijke bevestiging heeft ontvangen dat er wel degelijk in zijn naam hoger beroep was ingesteld en dat die schriftelijke bevestiging van zijn advocaat hem onoverkomelijk heeft misleid, waardoor hij onmogelijk binnen de wettelijke termijn hoger beroep heeft kunnen instellen, moeten de appelrechters dit middel onderzoeken. (1) Cass. 25 november 2020, AR P.20.0760.F ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201125.2F.4, AC 2020, nr. 722.

Hof van Cassatie 28 januari 2025 (P.24.0592.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.12/NL>

Trefwoorden: Strafzaken - Verbeterende beslissing - Voorwaarden - Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek - Kennelijke leemte - Beslissing blijkend uit de redenen van het vonnis of arrest maar

niet hernomen in het beschikkend gedeelte ervan - Verbetering - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter - Marginale toets

Samenvatting: Artikel 794 Gerechtelijk Wetboek bepaalt onder meer dat het gerecht dat de beslissing heeft gewezen te allen tijde ambtshalve of op verzoek van een partij elke kennelijke rekenfout of verschrijving of kennelijke leemte, andere dan het in artikel 794/1 Gerechtelijk Wetboek bepaalde verzuim, kan verbeteren, zonder evenwel de daarin bevestigde rechten uit te breiden, te beperken of te wijzigen en dat de verbetering steun moet vinden in de wet, het dossier van de rechtspleging of de stavingsstukken die werden voorgelegd aan de rechter die de te verbeteren beslissing heeft uitgesproken; een kennelijke leemte in de zin van die bepaling kan erin bestaan dat een beslissing die blijkt uit de redenen van het te verbeteren vonnis of arrest niet werd hernomen in het beschikkend gedeelte ervan aangezien elke beslissing van de rechter over een betwisting of een vordering een beschikkend gedeelte inhoudt, ongeacht de plaats van die beslissing in de tekst van het vonnis of het arrest; de rechter oordeelt onaantastbaar of het beschikkend gedeelte van een vonnis of arrest niet een beslissing herhaalt die nochtans blijkt uit de redenen ervan en aldus een kennelijke leemte bevat, die hij mag en moet verbeteren zonder dat hij daardoor de erin bevestigde rechten uitbreidt, beperkt of wijzigt (1). (1) Cass. 21 november 2023, AR P.23.1509.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231121.2N.15. C. VAN SEVEREN, “Art. 794 Ger.W.”, in Comm. Ger. Afl. 117, p. 16, nr. 13.

Hof van Cassatie 28 januari 2025 (P.24.1396.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.11/NL>

Trefwoorden: 1. Diefstal met geweld of bedreiging - Foltering - Verzwarende omstandigheden bepaald in artikel 473, eerste en tweede lid, Strafwetboek - Veroordeling uit hoofde van de feiten - Gevolgen voor het slachtoffer - Vraagstelling aan de deskundige over de letsels van het slachtoffer - Draagwijdte – Gevolg

2. Terroristische misdrijven - Terroristische groep - Artikel 139, eerste lid, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg

3. Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Artikel 140, § 1, Strafwetboek - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte - Gevolg

4. Terroristische misdrijven - Leidende persoon binnen een terroristische groep - Artikel 140, § 2, Strafwetboek - Elementen waaruit een centrale rol binnen de terroristische groep kan worden afgeleid - Meerdere personen die leidend persoon zijn - Draagwijdte - Gevolg

5. Terroristische misdrijven - Deelname aan de activiteiten van een terroristische groep - Leidinggevende rol in een terroristische groep - Verheerlijking van terrorisme - Niet constitutief van de misdrijven bepaald in artikel 140, §§ 1 en 2 - Element te betrekken in de bewijsvoering - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Het slachtoffer van het geweld of de bedreiging vermeld in artikel 473, eerste lid, Strafwetboek of van de foltering vermeld in artikel 473, tweede lid, Strafwetboek, kan letsels of aandoeningen vertonen die niet door dat geweld, die bedreiging of die foltering zijn veroorzaakt zodat de vraagstelling aan de gerechtsdeskundige of de letsels van het slachtoffer het gevolg zijn van het geweld, de bedreiging of de foltering geen tegenstrijdigheid inhoudt met de veroordeling voor die feiten.

2. Om te worden aanzien als een terroristische groep in de zin van artikel 139, eerste lid, Strafwetboek, volstaat het dat een groep de intentie heeft om terroristische misdrijven te plegen en niet vereist is dat de groep reeds een terroristisch misdrijf heeft gepleegd of het plegen van een concreet terroristisch misdrijf voorbereidt, dan wel het plegen van een specifiek terroristisch misdrijf voor ogen heeft, zodat voor het bewezen verklaren van het bestaan van een terroristische groep de rechter dan ook geen concreet, in tijd en ruimte bepaald misdrijf als bedoeld in artikel 137 Strafwetboek dient aan te wijzen dat die groep van plan was te plegen; dat de groep in onderling overleg moet optreden om terroristische misdrijven in de zin van artikel 137 Strafwetboek te plegen, betekent dat de groep dient te handelen met een bepaalde mate van overleg tussen minstens sommige van zijn leden maar het is niet vereist dat alle leden bij dat overleg zijn betrokken (1). (1) Zie ook Cass. 22 mei 2024, AR P.24.0088.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.14 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

3. Om te worden aanzien als deelnemer aan de activiteiten van een terroristische groep in de zin van artikel 140, § 1, Strafwetboek, volstaat het te weten of te moeten weten dat men zou kunnen bijdragen tot het plegen van een al dan niet terroristisch misdrijf door de groep of door sommige leden van de groep en niet vereist is dat een hier bedoelde deelnemer zelf de intentie heeft een al dan niet terroristisch misdrijf te plegen noch dat een dergelijke deelnemer alle andere deelnemers aan de groep kent, noch dat hij volledig op de hoogte is van alle activiteiten en intenties van de groep (1). (1) Zie I. DE LA SERNA, “Des infractions terroristes”, in C. DE VALKENNEER en I. DE LA SERNA, *À la découverte de la justice pénale: Paroles de juriste*, Larcier, 2015, 199; A. FRANSEN en J. KERKHOF, “Het materieel terrorismestrafrecht” in J. KERKHOF, A. SCHOTSAERT en P. VAN LINTHOUT (eds.), *Contra-terrorisme: De gerechtelijke aanpak van terrorisme in België*, Brussel, Larcier, 2018, (3) 28; A. WINANTS, “De invloed van terrorisme op de strafwetgeving: actualia materieel strafrecht”, NC 2019/ 14, 343; W. YPERMAN, “De terroristische misdrijven in artikelen 137 en 140 Sw.: geen legistieke voltrefter”, T. Strafr., 2020/5, 323.

4. De rechter kan oordelen dat een persoon waarvan hij vaststelt dat die een centrale rol in de terroristische groep speelt, een leidende persoon binnen die groep is in de zin van artikel 140, § 2, Strafwetboek en die centrale rol kan blijken uit alle aan de rechter voorgelegde gegevens, zoals de actieve of vooraanstaande rol van de betrokkene in de groep, de vastgestelde materiële gedragingen van de betrokkene, het feit dat de betrokkene namens de groep kan spreken, dat hij acties van de groep kan coördineren of dat hij initiatieven kan nemen om groepsleden aan te zetten tot bepaalde handelingen en het is niet vereist is dat de rechter met onderscheiden redenen het opzet van de beklaagde als leidende persoon motiveert; meerdere personen kunnen de hoedanigheid van leidende persoon binnen een terroristische groep hebben en het feit dat een andere persoon dan de beklaagde als spilfiguur

van de groep wordt aanzien en dat de beklaagde binnen de groep een ondergeschikte rol ten aanzien van een derde vervult, sluiten zijn leiderschap niet uit.

5. Weliswaar levert het enkele feit van de verheerlijking van terrorisme niet het door artikel 140, § 1 en § 2, Strafwetboek bedoelde misdrijf op, maar de rechter kan het verheerlijken van terrorisme wel betrekken bij een onderzoek naar het bewezen zijn van het door artikel 140 Strafwetboek bepaalde misdrijf (1). (1) Cass. 18 januari 2022, AR P.21.1692.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220118.2N.20 met concl. OM.

Hof van Cassatie 29 januari 2025 (P.25.0106.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.7/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling - Verzoek tot invrijheidstelling - Beslissing van verwerping - Verplichte vermeldingen - Artikelen 16, § 5, eerste en tweede lid, en 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet

Samenvatting: Krachtens artikel 27, § 3, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet moet de beslissing tot verwerping van een verzoekschrift tot voorlopige invrijheidstelling gemotiveerd worden met inachtneming van de voorschriften van artikel 16, § 5, eerste en tweede lid, van die wet; die beslissing moet bijgevolg melding maken van de wettelijke bepalingen die de feiten als een misdaad of als een wanbedrijf omschrijven, alsook van het voortbestaan van ernstige aanwijzingen van schuld, van de feitelijke omstandigheden van de zaak van de beklaagde en van die welke eigen zijn aan zijn persoonlijkheid die zijn vrijheidsberoving verantwoorden in het licht van de in artikel 16, § 1, van de voormelde wet bepaalde criteria (1). (1) Zie Cass. 13 september 2022, AR P.22.1166.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220913.2N.21; Cass. 17 december 2014, AR P.14.1827.F, ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20141217.1, AC 2014, nr. 803; Cass. 19 november 1996, AR P.96.1410.N, ECLI:BE:CASS:1996:ARR.19961119.5, AC 1996, nr. 442.

Hof van Cassatie 5 februari 2025 (P.24.1558.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.8/NL>

Trefwoorden: Territoriale bevoegdheid - Correctionele rechtbank - Criteria - Aanknoping aan het gerechtelijk arrondissement waarin de rechtbank is opgericht en niet aan een van haar afdelingen – Draagwijdte

Samenvatting: Krachtens de artikelen 23 en 139 Wetboek van Strafvordering wordt de territoriale bevoegdheid van de strafrechter in de regel bepaald door hetzij de plaats van het misdrijf, hetzij de daadwerkelijke verblijfplaats van de beklaagde op het ogenblik waarop de strafvordering wordt ingesteld of die van de maatschappelijke zetel van de rechtspersoon, hetzij de plaats waar de beklaagde werd gevonden; de bevoegdheid ratione loci van de correctionele rechtbank wordt bepaald door het bestaan van één van de drie voormelde

territoriale punten van aanknopng aan het gerechtelijk arrondissement waarin die rechtbank is opgericht, en niet aan één van de afdelingen waaruit ze is samengesteld.

Hof van Cassatie 5 februari 2025 (P.24.1537.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.6/NL>

Trefwoorden: Verstekvonnis - Verzet - Iteratief verstek - Nieuwe beslissing bij verstek die het verzet als ongedaan beschouwt - Hoger beroep - Uitwerking

Samenvatting: Krachtens artikel 187, § 8, Wetboek van Strafvordering wordt het verzet niet-ontvankelijk verklaard wanneer het gericht is tegen een beslissing waarbij de verzetdoende partij zich een tweede keer bij verstek heeft laten vonnissen; indien de laatstgenoemde beslissing het verzet als ongedaan heeft beschouwd, beschikt de niet-verschenen beklaagde over het recht om tegen die beslissing hoger beroep in te stellen, wat inhoudt dat hij de grond van de zaak door het gerecht in hoger beroep kan doen onderzoeken overeenkomstig artikel 187, § 9, van dat wetboek; hieruit volgt dat, in geval van iteratief verstek, het tweede verzet niet-ontvankelijk moet worden verklaard, ook al hebben de beklaagde of zijn raadsman de dagvaarding voor de rechtszitting waarop het eerste verzet werd behandeld, niet ontvangen of werden zij van de datum van die rechtszitting niet op de hoogte gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.25.0179.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.10/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling - Opgelegde straf van meer dan 15 jaar opsluiting - Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling - Verplichting voor de rechter om zich over het onttrekkingsgevaar uit te spreken en de middelen betreffende dat gevaar te beantwoorden (geen) - Gevolgen voor het belang van het cassatiemiddel dat opkomt tegen de (overtollige) overwegingen over dat gevaar

2. Voorlopige hechtenis – Voorlopige invrijheidstelling - Toepasselijke maximumstraf die 15 jaar opsluiting te boven gaat - Begrip - Invloed van de correctionalisering (geen)

3. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Voorwaarden - Volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid - Begrip - Gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenking gestelde

Samenvatting: 1. Wanneer de maximumstraf die van toepassing is op de misdaad waarvoor het aanhoudingsbevel werd uitgevaardigd vijftien jaar opsluiting te boven gaat, volgt uit artikel 16, § 1, Voorlopige Hechteniswet dat het gerecht dat uitspraak doet over een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, zich niet dient uit te spreken over de gevaren, en met name het vluchtgevaar, die in de vierde paragraaf van dat artikel zijn omschreven, dat de overwegingen die het hieraan desondanks zou wijden overtollig zijn, dat, bijgevolg, het middel

dat hiertegen opkomt geen belang heeft en dat het voornoemde gerecht niet dient te antwoorden op de middelen die, in het verzoek tot voorlopige invrijheidstelling, het vluchtgevaar betwisten, aangezien dit geen voorwaarde is die de wet op de voortzetting van de voorlopige hechtenis stelt (1). (1) Zie Cass. 18 augustus 2021, AR P.21.1100.F, arrest niet gepubliceerd; Cass. 3 januari 2024, AR P.23.1747.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240103.2F.4 ; Cass. 10 mei 2006, AR P.06.0644.F, AC 2006, nr. 268, ECLI:BE:CASS:2006:ARR.20060510.10. En dit zelfs als de rechter zijn vaststelling volgens welke de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid kracht kan bijzetten door te wijzen op het bestaan van een of meerdere voorwaarden vermeld in artikel 16, derde lid, Voorlopige Hechteniswet (Cass. 31 oktober 2001, AR P.01.1389.F, Pas. 2001, n° 592 ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20011031.12 ; zie Cass. 3 oktober 2023, AR P.23.1309.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231003.2N.12; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. I, p. 1210.

2. De in artikel 16, § 1, vierde lid, Voorlopige Hechteniswet bedoelde toepasselijke maximumstraf heeft betrekking op de bij wet bepaalde maximumstraf en niet op de maximumstraf die de rechter kan uitspreken na correctionalisering van de feiten wegens aanneming van verzachtende omstandigheden (1). (Impliciete oplossing). (1) Cass. 15 april 2020, AR P.20.0389.F ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200415.2F.1, AC 2020, nr. 237.

3. De volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid kan worden afgeleid uit het gevaar dat de publieke opinie diep geschokt zou zijn door de vrijlating van een aangehouden in verdenkinggestelde, indien dat gevaar in verband kan worden gebracht met de feitelijke gegevens en de persoonlijkheidsgegevens die het verwerkelijken (1). (1) De eiser verwees naar Cass. 15 januari 2025, RG P.25.0027.F (onuitgeg.). Dit arrest wijst er echter op dat “in tegenstelling tot de onderhavige zaak”, “het aanhoudingsbevel met name gemotiveerd wordt door de omstandigheden dat ‘het maatschappelijk geweten niet zou kunnen aanvaarden dat de dader van dergelijke ernstige feiten nu al in vrijheid wordt gesteld’, dat ‘er een gevaar voor herhaling van soortgelijke feiten bestaat in geval van vrijlating, omdat hij zichzelf niet in vraag stelt [...], (...) [en dat] uit die overwegingen volgt dat de onderzoeksrechter een voortijdige straf aan de eiser heeft willen opleggen of, met andere woorden, een vorm van onmiddellijke bestraffing heeft willen toepassen”. Zelf heeft het OM verwezen naar drie arresten die geciteerd worden in A. BEERNAERT e.a., o.c., p. 1208, noot nr. 150: Cass. 17 mei 2022, P.22.0609.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.14; Cass. 21 juni 1989, AR 7575, AC 1988-89, nr. 622? ECLI:BE:CASS:1989:ARR.19890621.5; Cass. 13 maart 1991, AR 8947, AC 1990-91, nr. 364? ECLI:BE:CASS:1991:ARR.19910313.9. Het OM stelt aldus: “Wanneer het feit strafbaar is met een straf die vijftien jaar dwangarbeid te boven gaat, is het de onderzoeksgerechten niet verboden naar de openbare rust en het maatschappelijk geweten te verwijzen om te beoordelen of de handhaving van de voorlopige hechtenis volstrekt noodzakelijk is voor de openbare veiligheid”. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.24.1492.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.2/NL>

Trefwoorden: 1. Vermoeden van onschuld - Vrijheid van beoordeling van het bewijs in strafzaken - Afdoende vermoedens van schuld - Vonnis dat aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof hecht - Miskening van het vermoeden van onschuld (geen)

2. Vermoeden van onschuld - Regel “in dubio pro reo” - Draagwijdte

3. Straf – Vrijheidsstraf - Artikel 5.1.a EVRM - Draagwijdte - Verbod om een effectieve gevangenisstraf op te leggen (geen)

Samenvatting: 1. Aangezien het bewijs in strafzaken in beginsel vrij kan worden geleverd, kan het volgens de wet worden aangebracht door alle gegevens die afdoende vermoedens van schuld lijken op te leveren (1); het feit dat er aan de verklaringen van een klager een doorslaggevend geloof wordt gehecht, miskent op zich het vermoeden van onschuld niet. (1) Zie Cass. 23 januari 2008, AR P.07.1437.F ECLI:BE:CASS:2008:ARR.20080123.5, AC 2008, nr. 53; Cass. 17 oktober 2001, AR P.01.1056.F ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20011017.7, AC 2001, nr. 554; Cass. 5 januari 2000, AR P.99.1085.F ECLI:BE:CASS:2000:ARR.20000105.5, AC 2000, nr. 7.

2. De twijfel die de beklaagde ten goede moet komen, is niet die waarvan hij het bestaan aanvoert maar die welke volgens de rechter betrekking heeft op de schuld van die beklaagde aan de hem ten laste gelegde feiten (1). (1) Cass. 7 december 2022, AR P.22.1052.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.3.

3. Artikel 5.1.a EVRM sluit van het recht op vrijheid de personen uit die regelmatig zijn opgesloten na hun veroordeling door een bevoegde rechtbank; die bepaling verbiedt de feitenrechter niet een effectieve gevangenisstraf op te leggen wanneer een dergelijke straf volgens zijn onaantastbare beoordeling onontbeerlijk is om de individuele en collectieve doelstellingen van de vervolging te waarborgen.

Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.24.0578.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.5/NL>

Trefwoorden: 1. Straf – Zwaarste straf - Bepaling - Criteria

2. Veroordeling tot een geldboete in eerste aanleg - Hoger beroep van de beklaagde - Relatieve werking - Vraag om werkstraf in hoger beroep - Belang van de appellant - Vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd - Vereiste eenstemmigheid (geen)

Samenvatting: 1. De respectievelijke zwaarte van twee straffen wordt niet enkel gemeten op grond van de duur of de maat van de straf, maar ook volgens de aard of het karakter van de straf, het soort straf of het voorwerp van die straf (1). (1) “Wanneer twee wetten verschillende straffen opleggen, wordt de vraag welke straf de zwaarste is opgelost door eerst te onderzoeken wat de aard is van de uitgesproken straffen en vervolgens de duur ervan en de maat van hun respectievelijke maxima en minima te vergelijken; correctionele straffen zijn steeds minder zwaar dan criminele straffen” (Cass. 9 februari 2011, AR P.10.1344.F

ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20110209.3, AC 2011, nr. 113; CONSTANT, Manuel de droit pénal, Luik, 1956, p. 111, nr. 67).

2. De werkstraf is, wegens het voorwerp ervan, een zwaardere straf dan de geldboete van dezelfde aard, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is; op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, vereist de vervanging van een geldboete door een werkstraf waarmee is ingestemd echter niet dat er wordt vastgesteld dat de beslissing met eenparigheid van stemmen van de appelrechters werd genomen, en dit ongeacht de maat van de opeenvolgend uitgesproken straffen (1). (1) Het OM stelde dat het middel faalde naar recht, met name omdat het, met miskenning van de relatieve werking van het hoger beroep, uitging van de veronderstelling dat de appelrechters die uitsluitend van het hoger beroep van de eiser hebben kennisgenomen, de toestand van de beklaagde kunnen verergeren, aangezien zij met eenparigheid van stemmen uitspraak doen. Weliswaar is “een werkstraf, wegens het voorwerp ervan, zwaarder dan een geldboete, aangezien de weerslag ervan op de individuele vrijheid groter is” (Cass. 28 februari 2007, AR P.06.1472.F ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20070228.2, AC 2007, nr. 116). Het Grondwettelijk Hof heeft echter geoordeeld dat de beklaagde die bij verstek tot een geldboete is veroordeeld, op verstek moet kunnen vragen dat er een werkstraf wordt uitgesproken (AGwH 11 januari 2007, nr. 4/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.004), en dat de beslissing om een werkstraf op te leggen aan de beklaagde die door de eerste rechter werd veroordeeld tot een geldstraf geen eenparigheid van stemmen van de appelrechters vereist (cfr. art. 211bis Wetboek van Strafvordering) (AGwH 28 november 2007, nr. 147/2007, ECLI:BE:GHCC:2007:ARR.147). Hieruit volgt dat, “op voorwaarde dat een politiestraf niet vervangen wordt door een correctionele straf, de vervanging van een opgelegde straf door een straf waarmee is ingestemd, de perken van de belangen van de beklaagde niet overschrijdt; daaruit volgt dat de rechter de relatieve werking van het hoger beroep niet miskent door, uitsluitend op het hoger beroep van de beklaagde, de correctionele geldboete waartoe de eerste rechter hem heeft veroordeeld, door een werkstraf te vervangen” (Cass. 20 juni 2007, RG P.07.0176.F ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20070620.5, AC 2007, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, p. 2018, noot 615). (M.N.B.)

Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.24.1502.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250205.2F.9/NL>

Trefwoorden: 1. Strafvordering - Ontvankelijkheid - Begrip - Arrest dat onderzoekt of de strafvordering niet verjaard is - Beslissing betreffende de ontvankelijkheid van de strafvordering.

2. Heling - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Daad van verberging - Begrip - Plaatsing door de beklaagde van de gelden van strafbare oorsprong op een van zijn bankrekeningen

3. Strafzaken - Witwassen - Misdrijf bedoeld in artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek - Vereist bijzonder opzet - Opzet om de oorsprong van de gelden onopspoorbaar te maken - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Samenvatting: 1. Het onderzoek van de vraag of de strafvordering verjaard is, betreft de ontvankelijkheid van de strafvordering.

2. Artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek bestraft degenen die de door een misdrijf verkregen vermogensvoordelen omzetten of overdragen met de bedoeling de illegale oorsprong ervan te verbergen of te verdoezelen; het plaatsen van de gelden van strafbare oorsprong op een bankrekening op naam van de beklaagde vormt, voor die beklaagde, op zich geen daad van verberging, in zoverre die daad op zich geen aanwijzing vormt van de wil om de in omloop gebrachte kapitalen onopspoorbaar te maken.

3. Hoewel de storting van contant geld op een bankrekening de omzetting van fysiek geld in giraal geld inhoudt, kan die daad enkel worden bestraft als witwassen in de zin van artikel 505, eerste lid, 3°, Strafwetboek, indien de storter, door die omzetting, de oorsprong van de gelden onopspoorbaar heeft willen maken; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze het bestaan van dit opzet, waarbij het Hof evenwel nagaat of hij uit zijn vaststellingen de door hem in aanmerking genomen strafrechtelijke kwalificatie heeft kunnen afleiden.

Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.24.1598.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.1/NL>

Trefwoorden: Hof van assisen - Materiële bevoegdheid - Drukpersmisdrijven - Exceptie - Drukpersmisdrijven ingegeven door racisme of xenofobie – Begrip

Samenvatting: Artikel 150 Grondwet bepaalt dat de jury wordt ingesteld voor alle criminele zaken, alsook voor politieke misdrijven en drukpersmisdrijven, behoudens voor drukpersmisdrijven die door racisme of xenofobie zijn ingegeven; aldus onttrekt de grondwetgever aan het hof van assisen de bevoegdheid om de daad te berechten die erin bestaat, in een gedrukt of digitaal geschrift, denkbeelden te verspreiden die aanzetten tot haat of geweld jegens een groep personen wegens hun zogenaamd ras, huidskleur, afkomst of nationale of etnische afstamming, of met het bedoeling de invoering van een discriminerend of segregationistisch beleid jegens die personen te verantwoorden.

Hof van Cassatie 26 februari 2025 (P.24.1628.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1/NL>

Trefwoorden: Heropening van het debat - Artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek - (Geen) toepasselijkheid in strafzaken

Samenvatting: Artikel 774, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat de rechter verplicht de heropening van het debat te bevelen alvorens een vordering af te wijzen op grond van een exceptie die de partijen niet voor hem hadden opgeworpen, is niet van toepassing in strafzaken (1). (1) Cass. 15 september 2021, AR P.21.0446.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210915.2F.3; Cass. 8 januari 2014, AR P.13.1380.F ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140108.2, AC 2014, nr. 11.

Hof van Cassatie 26 februari 2025 (P.24.1484.F), www.iuportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.1/NL>

Trefwoorden: 1. Verzwaring van de straf in hoger beroep - Motiveringsplicht - (Geen) versterkte motivering - Eenstemmigheid – Draagwijdte

2. Werkstraf - Weigering - Motiveringsplicht - Draagwijdte

3. Uitstel - Weigering - Motiveringsplicht - Geïndividualiseerde motivering in geval van meerdere beklaagden – Draagwijdte

4. Vrijheidsstraf - Geldboete - Effectieve straf en straf met probatieuitstel - Geen tegenstrijdigheid - Redenen

Samenvatting: 1. Noch artikel 195, vijfde lid, noch artikel 211 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verplichten de appelrechters een versterkte motivering te geven wanneer zij de straf verzwaren; zij dienen enkel te voldoen aan de regels die hen verplichten hun beslissing met eenparigheid van stemmen te wijzen en deze nauwkeurig te motiveren.

2. De weigering om een werkstraf uit te spreken kan worden gemotiveerd door de redenen die verantwoorden waarom een straf wordt opgelegd die beter aan de doelstellingen van de vervolging beantwoordt, mits die redenen de beklaagde toestaan te begrijpen waarom hem de uitgesproken straf werd opgelegd en niet de straf waarom hij vroeg (1). (1) Cass. 22 november 2023, AR P.23.0824.F, arrest niet gepubliceerd.

3. Wanneer meerdere beklaagden aan dezelfde misdrijven schuldig zijn verklaard, is de motivering van de straf, de motivering van de weigering van een werkstraf of van een uitstel voor het overige nog steeds een geïndividualiseerde motivering, ook al werd ze collectief geformuleerd (1). (1) Cass. 7 december 2011, AR P.11.1100.F, arrest niet gepubliceerd.

4. Wanneer de wet het toestaat, is de uitspraak, jegens dezelfde beklaagde, van zowel een effectieve gevangenisstraf als een geldboete met probatieuitstel noch onwettig noch, op zich, incoherent of tegenstrijdig.

Hof van Cassatie 5 maart 2025 (P.24.1625.F), www.iuportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.4/NL>

Trefwoorden: 1. Racisme – Xenofobie - Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Gedrag of uitspraken die een aanzetting tot rassenhaat of -geweld vormen - Onaantastbare beoordeling van de feitenrechter op grond van de concrete omstandigheden van de zaak - Toezicht door het Hof

2. Misdrijf bedoeld in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 - Moreel bestanddeel - Bijzonder opzet - Draagwijdte - Wil tot haat aan te zetten - Gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken – Gevolg

Samenvatting: 1. Artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden bestraft degene die in een van de in artikel 444 van het Strafwetboek bedoelde omstandigheden aanzet tot haat of geweld jegens een persoon wegens een van de beschermde criteria, namelijk de nationaliteit, een vermeend ras, de huidskleur, de afkomst of de nationale of etnische oorsprong; de feitenrechter beoordeelt op onaantastbare wijze, op grond van de concrete gegevens van de zaak, of een gedrag of uitspraken een aanzetting tot haat of geweld vormen in de zin van die bepaling, waarbij het Hof enkel nagaat of hij die beslissing wettig uit zijn vaststellingen heeft kunnen afleiden.

2. Wanneer de rechter jegens de beklaagde het bestaan van de wil tot haat aan te zetten in aanmerking neemt en dit bijzonder opzet in verband brengt met het gewelddadig, boosaardig, openbaar en denigrerend karakter van de uitspraken van de beklaagde, verantwoordt hij naar recht het bestaan van het bijzonder opzet, vereist in artikel 20, 2°, van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme en xenofobie ingegeven daden, dat gekenmerkt door de bijzondere wil tot haat of geweld aan te zetten (1). (1) Zie AGwH 11 maart 2009, arrest nr. 40/2009, § B.59.

Hof van Cassatie 5 maart 2025 (P.24.1648.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.7/NL>

Trefwoorden: 1. Verzet tegen een verstekvonnis - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Beoordeling in hoger beroep

2. Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Begrip - Afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen - Herhaaldelijke nalatigheden van de verzetdoende partij - Gevolg

3. Strafzaken - Ongedaan verzet - Artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering - Wettige reden van verschoning - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof - Draagwijdte

Samenvatting: 1. De wettige reden van verschoning, bedoeld in artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, geldt voor de gevallen waarin de opzettelijke afwezigheid van de

verzetdoende partij, terwijl hij kennis had van de dagvaarding, niet kan worden uitgelegd als een afstand van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen; wat betreft de criteria op grond waarvan kan worden beoordeeld of de bij verstek veroordeelde al dan niet opzettelijk afstand heeft gedaan van zijn recht om zich te verdedigen, maakt de wet geen onderscheid tussen het geval waarin het verstek zich in eerste aanleg en dat waarin het zich in hoger beroep heeft voorgedaan (1). (1) Zie concl. OM.

2. De omstandigheid dat de afwezigheid van de verzetdoende partij het gevolg is van zijn eigen nalatigheid, sluit op zich het bestaan van een wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering niet uit; indien dit zich echter zo vaak herhaalt dat het aan nonchalance grenst, kan de nalatigheid niets anders dan de uitdrukking zijn van een totale onverschilligheid voor de lopende procedure, die niet verenigbaar is met het afdoend bewijs van de wens om eraan deel te nemen (1). (1) Zie concl. OM.

3. De wet laat de beoordeling van de omstandigheden die door de verzetdoende partij wordt aangevoerd als wettige reden van verschoning in de zin van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering, over aan de onaantastbare beoordeling van de feitenrechter; het Hof van Cassatie kan enkel nagaan of de rechter, uit zijn vaststellingen, geen gevolgen heeft afgeleid die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 12 maart 2025 (P.24.1689.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250312.2F.5/NL>

Trefwoorden: 1. Seksueel strafrecht – Toestemming – Nieuwe omschrijving toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht – Draagwijdte

2. Strafwet – Toepassing in de tijd – Seksueel strafrecht – Nieuwe omschrijving toestemming – Geen strengere strafwet

Samenvatting: 1. en 2. Uit de omschrijving van de afwezigheid van toestemming in art. 375, eerste lid, oud Sw. en de omschrijving van de toestemming met betrekking tot het seksueel zelfbeschikkingsrecht in het op 1 juni 2022 in werking getreden art. 417/5 Sw., blijkt dat die laatste bepaling geen wet inhoudt die een gedraging strafbaar stelt die voorheen niet strafbaar was, alsook dat daarin geen nieuwe straf wordt gesteld, noch een bestaande straf wordt verzwaaard. Het in art. 2 Sw. bepaalde beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet is hierop dan ook niet van toepassing.

Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0008.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.3/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Beslissing van de appelrechter - Verwijzing naar de motivering van de eerste rechter - Verplichting om de redenen ervan te herhalen (geen)

2. Soorten - Allerlei - Pooierschap - Modaliteiten bedoeld in artikel 433quater/1, eerste lid, Strafwetboek - (Geen).cumulatieve voorwaarden

3. Strafzaken - Behandeling ter zitting - Verhoor van de partijen - (Geen) verplichting voor de rechter om de verklaringen in een proces-verbaal over te schrijven – Geen overschrijving - Invloed

4. Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht van de beschuldigde om de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen - Cassatieberoep - Middel dat tegen die vaststelling opkomt zonder dat ze, uiterlijk in de memorie, van valsheid werd beticht - (Niet-)ontvankelijkheid

5. Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Geen betwisting van het bestaan van een bij wet verboden finaliteit - Motivering van de schuldigverklaring - Vaststelling, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard - Wettigheid

6. Strafprocedure voor het Hof van Cassatie - Termijn voor memories en stukken - Noot in antwoord op de conclusie van het openbaar ministerie neergelegd na het verstrijken van de wettelijke termijn voor de neerlegging van de memorie - Grenzen - Incidentele valsheidsvordering - (Niet-)ontvankelijkheid

Samenvatting: 1. Geen enkele bepaling verplicht de appelrechters om, wanneer zij naar de motivering van de eerste rechter verwijzen, de redenen ervan in hun eigen beslissing te herhalen.

2. Wat betreft de feiten die voortaan strafbaar zijn gesteld door artikel 433quater/1, bestraft het eerste lid van die bepaling die feiten zodra ze zijn gepleegd, volgens een van de drie daarin bedoelde modaliteiten ; laatstgenoemde modaliteiten zijn dus geen voorwaarden waaraan cumulatief moet worden voldaan om pooierschap te kunnen bestraffen.

3. De rechter is niet ertoe gehouden in een afzonderlijke authentieke akte de verklaringen over te schrijven die de partijen voor hem hebben afgelegd; uit de omstandigheid dat die verklaringen niet werden opgenomen in een proces-verbaal, kan niet worden afgeleid dat de rechter de inhoud van die verklaringen niet kan weergeven in zijn vonnis en deze in voorkomend geval kan gebruiken om zijn beslissing te onderbouwen (1). (1) Cass. 12 oktober 2022, AR P.22.0456.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.13, met concl. OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221012.2F.13.

4. Het middel dat opkomt tegen de authentieke vaststelling van het arrest volgens hetwelk het hof van beroep de burgerlijke partij op tegensprekelijke wijze heeft gehoord, zonder dat de eiser die vaststelling, uiterlijk in zijn memorie, van valsheid heeft beticht, is wat dat betreft niet ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

5. Bij gebrek aan een conclusie van de beklaagde waarin hij het bestaan van de door de wet verboden finaliteit betwist, wordt de schuldigverklaring voldoende gemotiveerd door de vaststellingen, in de bewoordingen van de wet, van de bestanddelen van het misdrijf waaraan die beklaagde schuldig is verklaard.

6. Krachtens artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering mag de eiser in cassatie na verloop van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep geen memories of stukken meer indienen, met uitzondering van akten van afstand of hervatting van het geding, akten waaruit blijkt dat het cassatieberoep doelloos is geworden en de noten bedoeld in artikel 1107 van het Gerechtelijk Wetboek; bovendien kan een noot van antwoord die is neergelegd met toepassing van artikel 1107, derde lid, Gerechtelijk Wetboek de memorie in cassatie niet aanvullen of uitbreiden (1); wanneer de in de memorie van antwoord vervatte vordering tot betichting van valsheid in burgerlijke zaken wordt ingesteld na het verstrijken van de termijn bedoeld in artikel 429, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, is ze bijgevolg niet ontvankelijk (2). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0006.N, ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100629.5, AC 2010, nr. 468, met concl. van eerste advocaat-generaal DE SWAEF ECLI:BE:CASS:2010:CONC.20100629.5; zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, p. 381 en de verwijzingen in de noten. (2) Zie Cass. 22 december 1975, AC 1976, 496.

Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.24.1727.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.18/NL>

Trefwoorden: Openbaar Ministerie - Statuut - Opdracht - Objectiviteitsplicht maar geen onpartijdigheidsplicht - Onafhankelijkheid van het openbaar ministerie - Draagwijdte - Verbod voor de rechter om zich op onrechtmatige wijze in de opdracht van het openbaar ministerie te mengen - Gevolg - Onmogelijkheid om het openbaar ministerie te wraken

Samenvatting: De onafhankelijkheid van het openbaar ministerie, vastgelegd in artikel 151 Grondwet, komt vooreerst tot uiting ten aanzien van de hoven en rechtbanken, die het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen mogen geven en zijn optreden evenmin mogen berispen, omdat ze zich aldus op onrechtmatige wijze zouden mengen in de opdracht van het openbaar ministerie; de magistraat van het openbaar ministerie, eisende partij in de strafvordering die hij voor de strafgerechten instelt, is de hoofdpartij in het strafproces en hoewel hij zich in die hoedanigheid objectief dient te gedragen, is hij niet gehouden tot een strikte onpartijdigheidsplicht; hieruit volgt dat de rechter zich niet in de bevoegdheden van het openbaar ministerie mag mengen en niet bevoegd is om de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting te wraken of uit te sluiten (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0099.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.6/NL>

Trefwoorden: 1. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Belastende verklaringen van een getuige die niet op het proces aanwezig is - Doorslaggevend karakter voor de beslissing over de schuld – Beoordeling

2. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Geen verschijning, op de rechtszitting, van een getuige à charge - Gebruik van de verklaringen van de getuige als bewijs - Verenigbaarheid met artikel 6 EVRM - Toetsing in drie stappen - Compenserende factoren - Voorbeeld - Ander bewijsmateriaal

3. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verhoor van een getuige à décharge - Verwerping - (Niet) dezelfde waarborgen als die welke van toepassing zijn op de inaanmerkingneming, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, van de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge

4. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - (Geen) absoluut recht van de beschuldigde om de oproeping en het verhoor, op de rechtszitting, van de getuigen à décharge te verkrijgen - Beoordeling door de rechter van de relevantie en het nut van een dergelijke vordering – Wapengelijkheid

5. Strafzaken - Getuigen - Vonnis over de zaak zelf - Vordering van de verdediging tot verschijning van een getuige à décharge - Verwerping - Criterium in drie onderdelen

Samenvatting: 1. Om te antwoorden op de vraag of de belastende verklaringen van een getuige die op het proces niet aanwezig was, van doorslaggevend belang zijn geweest voor de beslissing over de schuld, moet worden nagegaan welk belang de rechter aan die verklaringen heeft gehecht, in verhouding tot alle redenen waarmee hij zijn beslissing heeft omkleed; zo kan de verwijzing naar een dergelijke verklaring in de redenen op zich niet volstaan om die verklaring als doorslaggevend aan te merken, wanneer blijkt dat de beslissing op grond van ander doorslaggevend bewijsmateriaal werd genomen (1). (1) Zie Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, § 6.

2. Volgens de uitlegging van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geschiedt het onderzoek van de verenigbaarheid, met de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM, van een procedure waarin de verklaringen van een getuige die belastende verklaringen heeft afgelegd maar niet op het proces is verschenen, als bewijzen worden gebruikt, in drie stappen; zo moet worden onderzocht (1°) of er een ernstige reden bestond waarom de getuige niet is verschenen en, bijgevolg, zijn verklaring als bewijs in aanmerking werd genomen, (2°) of de verklaring van de afwezige getuige de enige of doorslaggevende grondslag heeft gevormd voor de veroordeling, en (3°) of er voldoende compenserende factoren, waaronder met name stevige procedurele waarborgen (1), bestonden om een tegenwicht te vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanneming van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen; dergelijke factoren kunnen met name bestaan in de voorlegging van objectief bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het onderzoek afgelegde verklaringen ondersteunt of bevestigt (2); hieruit volgt dat, om de verenigbaarheid met de voormelde bepalingen te kunnen beoordelen van een beslissing van

de feitenrechter die de voortzetting van de procedure beveelt, niettegenstaande de afwezigheid van de getuigen, en van een daaropvolgende beslissing over de schuld zonder dat, bijgevolg, de verdediging die getuigen heeft kunnen verhoren of doen verhoren, met name moet worden vastgesteld of de verklaringen die deze getuigen in een eerdere fase van de procedure hebben afgelegd en waarover geen tegensprekelijk debat is gevoerd, de enige of doorslaggevende grondslag voor de veroordeling hebben gevormd. (1) Zie EHRM, Guide sur l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme - Droit à un procès équitable (volet pénal), bijgewerkt op 31 augustus 2024, § 107; EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015 [GC], nr. 9154/10, § 107; EHRM, Al- Khawaja en Tahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011 [GC], nrs. 26766/05 en 22228/06 ; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250318.2N.1, met concl. van advocaat-generaal DE SMET, ECLI:BE:CASS:2025:CONC.20250318.2N.1; Cass. 3 mei 2022, AR P.22.0040.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220503.2N.1, en de noot BDS. (2) EHRM, Schatschaschwili t. Duitsland, voormeld, § 128; Cass. 18 maart 2025, AR P.24.1431.N, voormeld, § 23, dat, bij wijze van compenserende factoren, ook melding maakt van de mogelijkheid, voor de beklaagde, om de getuige tijdens het opsporingsonderzoek of op de rechtszitting te verhoren of te doen verhoren en om zijn standpunt kenbaar te maken over de geloofwaardigheid en de betrouwbaarheid van de getuige of over interne strijdigheden in die verklaring of over de strijdigheid met verklaringen van andere getuigen; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9.

3. Uit de uitlegging van de artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens vloeit voort dat de weigering van de feitenrechter tot verhoor van getuigen à décharge tijdens het proces te horen niet is onderworpen aan de waarborgen die in acht moeten worden genomen wanneer het strafrecht het voornemen heeft om, als enig of doorslaggevend bewijs van de schuld van de beschuldigde, de verklaringen van een op het proces niet aanwezige getuige à charge in aanmerking te nemen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; Cass. 21 juni 2022, AR P.22.0071.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.10, § 15 (uitsluiting van de criteria die van toepassing zijn op het verhoor van de getuigen à charge, namelijk de getuigen die belastende verklaringen hebben afgelegd); Cass. 19 juni 2018, AR P.17.1250.N, AC 2018, nr. 398, § 2; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., Die Keure, 2025, dl. II, 1593 tot 1595.

4. Wat betreft de getuigen à décharge waarvan de beschuldigde verzoekt om hen op de rechtszitting te horen, en volgens de uitlegging van artikel 6.3.d EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, moeten de nationale gerechten de relevantie en het nut van een dergelijk verzoek van de beschuldigde beoordelen: die bepaling vereist niet dat elke getuige à décharge wordt opgeroepen en op de rechtszitting wordt gehoord, aangezien de in de voormelde bepaling gebruikte bewoordingen “onder dezelfde voorwaarden” ertoe strekken de wapengelijkheid te waarborgen, zonder evenwel aan de beschuldigde het absolute recht toe te kennen om de verschijning van getuigen voor de feitenrechter te verkrijgen (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; EHRM, Guide ..., o.c., §§ 561 et 562.

5. Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens moet bij de beoordeling van de verenigbaarheid, met artikel 6.3.d EVRM, van de verwerping van een verzoek van de verdediging tot oproeping van een getuige à décharge met de volgende criteria rekening worden gehouden: (1°) was het verzoek tot verhoor van de getuige à décharge op de

rechtszitting met voldoende redenen omkleed en relevant in het licht van het onderwerp van de beschuldiging? (2°) heeft de rechter de mogelijke relevantie van die getuigenverklaring onderzocht en heeft hij zijn weigering om dat verzoek in te willigen met voldoende redenen omkleed? (3°) heeft de weigering om een dergelijke getuige te horen het eerlijk karakter van het proces in zijn geheel aangetast? (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM; EHRM, [GC], Murtazaliyeva c. Russe, 18 december 2018, nr. 36658/05, § 158.

Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.24.1779.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.2/NL>

Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen - Algemeen - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Verzet – Buitengewone termijn - Aanvang - Vereiste informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing - Vermelding van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen - Taal waarin de informatie moet worden verstrekt

Samenvatting: De buitengewone verzettermijn gaat niet in indien de informatie over de betekening van de bij verstek gewezen beslissing niet regelmatig is; wat dat betreft vereist artikel 6.1 EVRM dat die informatie melding maakt van het recht om verzet aan te tekenen en van de termijn om dat recht uit te oefenen; geen enkele bepaling, en met name noch voormeld artikel 6.1 EVRM noch artikel 187 Wetboek van Strafvordering, verplichten de autoriteiten om aan de bij verstek veroordeelde de informatie over de rechtsmiddelen mee te delen in een andere taal dan die van de rechtspleging of van de plaats van betekening van het verval van het recht tot sturen, wanneer geen enkel gegeven hen in staat stelt te voorzien dat de betrokkene die taal niet verstaat (1). (1) Het OM heeft ook geconcludeerd tot verwerping. Zie concl. OM, waarin wordt onderzocht of het middel van schending van de Taalwet Gerechtszaken ambtshalve moet worden aangevoerd (quod non) en of het oude eerste en tweede lid van artikel 40 van die wet, vervangen door de wet van 25 mei 2018, opnieuw tot leven zijn gewekt ten gevolge van het arrest nr. 120/2019 van het Grondwettelijk Hof van 19 september 2019.

Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.23.0298.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.12/NL>

Trefwoorden: Verzet - Veroordeling bij verstek niet betekend - Verzet - Afstand - Beslissing die akte van de afstand verleent - (Geen) aanvang van de termijn om cassatieberoep in te stellen tegen het verstekvonnis - Gevolg voor de mogelijke afstand van cassatieberoep

Samenvatting: Uit de artikelen 187, § 1, en 424 Wetboek van Strafvordering volgt dat, wanneer het jegens de beklaagde bij verstek gewezen vonnis niet werd betekend en de verzettermijn dus niet is ingegaan, de termijn om tegen die beslissing cassatieberoep in te stellen niet kan ingaan (1); evenwel volgt noch uit die bepalingen, noch uit de artikelen 187, § 7, en 206 van dat wetboek, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat in geval van verzet tegen het verstekvonnis, en vervolgens van afstand van dat rechtsmiddel, de uitspraak van de

beslissing die akte van de afstand van het rechtsmiddel verleent de termijn om cassatieberoep tegen het verstekvonnis in te stellen doet ingaan (2); in een dergelijk geval leidt het Hof uit zijn vaststelling dat het dossier geen enkel stuk bevat dat de betekening van het bestreden vonnis aantoonde, af dat het cassatieberoep voorbarig is en verleent het in voorkomend geval akte van de afstand van dat cassatieberoep. (1) Zie, wat betreft het voorbarig karakter van het cassatieberoep van de beklaagde tegen een jegens hem bij verstek gewezen en niet betekend vonnis, Cass. 9 oktober 2024, AR P.23.0720.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241009.2F.9, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH ECLI:BE:CASS:2024:CONC.20241009.2F.9 ; Cass. 7 september 2022, AR P.21.1593.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220907.2F.2, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20220907.2F.2. (2) In afwijking van de regel “verzet op verzet is ongeldig”, “belet de akteverlening niet, behoudens wanneer de afstand berusting in de bij verstek gewezen beslissing inhoudt, dat de beklaagde binnen de wettelijke termijn een tweede maal verzet instelt tegen die beslissing” (Cass. 4 april 2017, AR P.17.0032.N, ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3, Pas. 2017, nr. 246 en de noot A.W., RABG, 2018, 463, noot M. ROZIE, “Opposition sur opposition ne vaut”, behalve wanneer binnen de wettelijke termijn een tweede verzet wordt aangetekend na afstand van een eerste verzet”; zie B. DE SMET, “Verstek en verzet in strafzaken”, 4de uitg., C.A.B.G., Intersentia, 2020, 123, noot 693). Wanneer de in laatste aanleg bij verstek gewezen beslissing nog vatbaar is voor verzet, volgt uit artikel 424 Wetboek van Strafvordering dat die termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de beklaagde pas ingaat na het verstrijken van de gewone verzettermijn. Wanneer ze niet meer vatbaar is voor verzet, gaat de termijn van 15 dagen om cassatieberoep in te stellen voor de niet-verschenen partij in de dag na de betekening van de beslissing (zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Charte, 2025, dl. II, 2077). (M.N.B.).

Hof van Cassatie 27 mei 2025 (P.25.0562.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250527.2N.13/NL>

Trefwoorden: 1. Hof van assisen – Motiveringsplicht – Deelneming

2. Hof van assisen – Motiveringsplicht – Antwoorden op conclusies – Omvang – Art. 334, eerste lid Sv.

3. Hof van assisen – Motiveringsplicht – Omvang

4. Hof van assisen – Melding toegepaste wetsartikelen

Samenvatting: 1. De motiveringsplicht van het hof van assisen wordt voor wat betreft de beslissing over de schuld geregeld door artikel 334 Wetboek van Strafvordering en niet door artikel 149 Grondwet; geen enkele bepaling verplicht de voorzitter van het hof van assisen om bij de vragen die hij bij toepassing van artikel 322 Wetboek van Strafvordering aan de gezworenen dient te stellen, afzonderlijke vragen te stellen voor elke onderscheiden deelnemingsgedraging zoals bedoeld in artikel 66 Strafwetboek; wanneer het hof van assisen een beschuldigde evenwel schuldig verklaart als deelnemer aan een misdaad, moet uit de voornaamste redenen van de jury die door het college bij toepassing van artikel 334 Wetboek

van Strafvordering worden geformuleerd, blijken welke feitelijke gedraging de beschuldigde heeft gepleegd en aan welke deelnemingsvorm hij schuldig wordt geacht (1). (1) Over de voorwaarden van de onontbeerlijke hulp als vorm van mededaderschap (art. 66, 3° Sw.); Cass. 25 maart 2025, AR P.24.1472.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250325.2N.13, AC 2025, nr. 225; Cass. 28 januari 2025, AR P.24.1374.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.1, AC 2025, nr. 72; Cass. 12 maart 2024, AR P.23.1638.N ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240312.2N.7, AC 2024, nr. 206; Cass. 6 maart 2024, AR P.23.1562.F ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240306.2F.1, AC 2024, nr. 188; Cass. 19 september 2023, AR P.23.0482.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230919.2N.1, AC 2023, nr. 568, met concl. OM; Cass. 7 december 2022, AR P.22.0918.F ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221207.2F.13, AC 2022, nr. 805; Cass. 15 november 2022, AR P.22.0952.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221115.2N.15, AC 2022, nr. 733, RW 2023-24, 58 noot S. MELIS “Mededaderschap aan elektriciteitsdiefstal bij cannabisplantages: enkel ‘weten’ volstaat niet; Cass. 14 juni 2022, AR P.22.0276.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220614.2N.1, AC 2022, nr. 416; Cass. 24 mei 2016, AR P.15.1604.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160524.2, AC 2016, nr. 342; Cass. 3 december 2013, AR P.13.1366.N ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20131203.3, AC 2013, nr. 653; J. VANHEULE, “Bijdrage tot de studie van daderschap en deelneming aan de hand van ontwikkelingen in de rechtspraak (2021-2024)”, T. Strafr. 2024, 324-389.

2. Artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het college, zonder dat het moet antwoorden op alle neergelegde conclusies, de voornaamste redenen van de beslissing van de jury moet formuleren; die bepaling strekt ertoe de partijen bij de assisenprocedure in staat te stellen de beslissing van de jury te begrijpen (1). (1) Cass. 28 maart 2023, AR P.22.1724.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.1, AC 2023, nr. 236; Cass. 24 mei 2022, AR P.22.0419.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220524.2N.3, AC 2022, nr. 372; Cass. 15 september 2020, AR P.20.0240.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200915.2N.2, AC 2020, nr. 538, met concl. OM, RW 2022-23, 1234 ; Cass. 31 januari 2018, AR P.17.1058.F ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180131.1, AC 2018, nr. 67; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0834.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161025.1, AC 2016, nr. 601; Cass. 26 april 2016, AR P.16.0077.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.4, AC 2016, nr. 282; Cass. 5 juni 2012, P.11.0902.N ECLI:BE:CASS:2012:ARR.20120605.3, AC 2012, 1542; Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0910.F ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20111018.6, AC 2011, nr. 556 concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, op datum, in Pas.; Cass. 29 september 2010, AR P.10.0705.F ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100929.6, AC, 2010, nr. 562, NC 2011, 253 noot L. GYSELAERS; EHRM 29 november 2016, Lhermitte t/België: EHRM 16 november 2010, Taxquet t/België, § 63, www.echr.coe.int Over art. 334 Sv. zie L. HUYBRECHTS, “Strafrechtelijke motiveringsplicht in de branding. Over de motiveringsplicht i.v.m. feit en schuld”, NC 2012, 114-115; M. DE SWAEF, “Het hof van assisen in recente cassatierechtspraak”, in Na rijp beraad. Liber amicorum Michel Rozie, Intersentia, 2014, 158; C. MAES en S. VANTHIENEN, “Het hof van assisen 2.0. Succesvolle reboot of herhaalde systemcrash?”, in Publiekrechtelijke Kronieken, 2018, 232-256; L. KENNES, “Les réformes récentes et à venir du jugement des affaires criminelles”, in Actualités de droit pénal et de procédure pénale, Anthémis, 2019, 165-166 en 174-175; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2022, 1362-1363; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2025, 1865-1870.

3. Noch artikel 6.1 EVRM, noch artikel 334 Wetboek van Strafvordering of enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel, verplichten ertoe dat de formulering van de voornaamste redenen ook melding zou maken van:- de reden waarom een bepaalde verklaring van een medebeschuldigde meer overtuigend wordt bevonden dan een andere verklaring van die medebeschuldigde; - de achterliggende motieven van de voornaamste redenen van de jury; - alle argumenten à décharge die door een beschuldigde tijdens het debat werden voorgebracht; - de reden waarom geloof wordt gehecht aan de interpretatie van de telefoniegegevens door de politiediensten; - de stukken die door de beschuldigde tijdens het debat werden neergelegd; uit de loutere omstandigheid dat de formulering van de voornaamste redenen van de beslissing van de jury niet de reden vermeldt waarom aan een bepaalde verklaring geloof wordt gehecht en aan andere verklaringen niet, kan niet worden afgeleid dat de beslissing van de jury op arbitraire gronden is gebaseerd of het vermoeden van onschuld miskent.

4. Het arrest van het hof van assisen over de schuldvragen en het proces-verbaal van de rechtszitting dienen geen melding te maken van de toegepaste bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; uit de loutere omstandigheid dat die bepalingen niet worden vermeld, kan niet worden afgeleid dat de erin vermelde voorschriften niet werden nageleefd.

Met noot: VANHEULE, J., “Motivering van een veroordeling uit hoofde van strafbare deelneming in een procedure voor het hof van assisen”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 346-347.

Hof van Cassatie 28 mei 2025 (P.25.0159.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250528.2F.1/NL>

Trefwoorden: Valsheid in geschrifte – Beschermd geschrift – Factuur – Onmogelijkheid van controle door de bestemming – Geen constitutief bestanddeel van het misdrijf

Samenvatting: Noch art. 196 Sw., noch enige andere wettelijke bepaling vereisen voor de strafbaarheid van de valsheid van een geschrift, waaronder een factuur, de onmogelijkheid van de controle van dat geschrift door de bestemming ervan.

Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0316.N), onuitgeg. (zie ook: P.25.0400.N)
--

Hyperlink:

Trefwoorden: Burgerlijke vordering – Rechtspersoon – Belang – Milieuaangelegenheden – Verdrag van Aarhus – Dierenwelzijn

Samenvatting: Krachtens de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden.

Artikel 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de vordering tot herstel van de schade die door een misdrijf wordt veroorzaakt, behoort aan hen die de schade hebben geleden.

Artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de vordering niet kan worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen.

Artikel 18 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het belang reeds verkregen en dadelijk dient te zijn.

Die bepalingen vereisen dat de persoon die een burgerlijke vordering instelt een eigen belang heeft, dit wil zeggen een persoonlijk en rechtstreeks belang.

Een rechtspersoon heeft slechts een eigen belang tot het vorderen van een vergoeding voor schade die bestaat in hetzij materiële schade door de aantasting van zijn vermogen, hetzij morele schade door de aantasting van zijn goede naam of reputatie. Aldus verkrijgt een rechtspersoon, behoudens wanneer een verdrag of een wet het specifiek anders bepaalt, geen eigen belang door het enkele feit dat een misdrijf schade toebrengt aan een collectief belang waarvan hij volgens zijn statuten de vrijwaring of de bevordering nastreeft.

Uit de artikelen 2.4, 3.4 en 9.3 van het verdrag van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (hierna Verdrag van Aarhus) volgt dat artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek derwijze dient te worden uitgelegd dat aan verenigingen die de bevordering van de milieubescherming tot doel hebben, de toegang tot de rechter is verzekerd met het oog op de betwisting van het handelen en het nalaten van privépersonen en overheidsinstanties die strijdig zijn met bepalingen van het nationale recht betreffende het milieu, voor zover die verenigingen daartoe voldoen aan de in het nationale recht neergelegde criteria.

Bijgevolg vereist een verdragsconforme uitlegging van artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek dat dergelijke verenigingen, in het kader van het instellen van burgerlijke vorderingen tot bevordering van de milieubescherming, moeten worden geacht het vereiste eigen belang te hebben.

De bevordering of de vrijwaring van het dierenwelzijn is echter als dusdanig geen milieuaangelegenheid zoals bedoeld in het Verdrag van Aarhus. Dat verdrag streeft immers niet de bevordering en de vrijwaring van het dierenwelzijn na, maar wel, zoals onder meer blijkt uit de preambule, de bevordering en de vrijwaring van het welzijn en de gezondheid van de mens. Dat bepaalde milieuaspecten, zoals biologische diversiteit en componenten daarvan, als onderdeel van de toestand van elementen van het milieu waarvan sprake in artikel 2.3.a) van het verdrag, ook een impact kunnen hebben op het welzijn van bepaalde in het wild levende dieren en dierlijke organismen, doet daaraan geen afbreuk.

Aldus dient artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zo te worden uitgelegd dat het een vereniging toelaat in rechte op te treden ter verwezenlijking van haar maatschappelijk doel, wanneer dat doel de bescherming beoogt van het milieu zoals vooropgesteld in het Verdrag van Aarhus, maar niet wanneer haar doel als dusdanig de bescherming of de vrijwaring van het dierenwelzijn beoogt.

In zoverre het onderdeel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

Het arrest dat oordeelt dat het maatschappelijk doel van de eiseres bestaat uit het bevorderen of het vrijwaren van het dierenwelzijn, waardoor er noch aan artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, noch aan het Verdrag van Aarhus een wettelijke grondslag kan worden ontleend die aan de eiseres het vereiste belang toekent om een ontvankelijke burgerlijke vordering in te stellen, is dan ook naar recht verantwoord.

In zoverre het onderdeel schending aanvoert van de artikelen 17, eerste lid en 18 Gerechtelijk Wetboek, artikel 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek, kan het niet worden aangenomen.

De voormelde uitlegging van artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek beperkt de toegang tot de gewone rechtscolleges, waardoor een vereniging in beginsel niet in rechte kan optreden ter verwezenlijking van haar maatschappelijk doel, zoals dat het geval is bij de bescherming of de vrijwaring van het dierenwelzijn, maar wel als dit maatschappelijk doel de bescherming beoogt van het milieu zoals vooropgesteld in het Verdrag van Aarhus of van de grondrechten en fundamentele vrijheden zoals vooropgesteld door het tweede lid van dat artikel.

Deze beperking is evenredig met het nagestreefde wettig doel, namelijk een goede rechtsbedeling verzekeren door de actio popularis te weigeren en het beginsel in acht te doen nemen dat is uitgedrukt in het adagium "nul ne plaide par procureur".

Aldus volgt uit de omstandigheid dat België door het Verdrag van Aarhus de verplichting op zich heeft genomen om milieuverenigingen de toegang tot de rechter te verzekeren en dat dit niet het geval is voor verenigingen die louter dierenbescherming tot doel hebben, dat er een objectieve en redelijke verantwoording bestaat voor de verschillende behandeling van deze verenigingen met betrekking tot het verschil in toegang tot de rechter, zodat door de voormelde uitlegging van artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek het gelijkheidsbeginsel en het beginsel van niet-discriminatie vervat in de artikelen 10 en 11 Grondwet, al dan niet samen gelezen met artikel 6.1 EVRM, klaarblijkelijk niet worden miskend.

Hof van Cassatie 23 september 2025 (P.25.0877.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250923.2N.9/NL>

Trefwoorden: 1. Verbeurdverklaring – Vermogensvoordelen – Verklaringen medebeklaagde

2. Redelijke termijn – Strafvervolging vloeit voort uit andere strafvervolging waarin bij de beklaagde ook onderzoekshandelingen werden verricht

Samenvatting: 1. Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging verzetten zich ertegen dat de rechter bij de bepaling van de omvang van de verbeurd te verklaren vermogensvoordelen rekening houdt met een verklaring die een medebeklaagde op de rechtszitting heeft afgelegd. Een dergelijke verklaring behoort immers tot het debat en de beklaagde, die moet weten dat de rechter er bij zijn beoordeling rekening mee kan houden, kan zo hij dat wil erover tegenspraak voeren.

2. Uit het loutere feit dat een strafvervolging voortvloeit uit andere strafvervolgingen waarin bij die beklaagde ook onderzoekshandelingen werden verricht, volgt niet dat de rechter noodzakelijk moet aannemen dat het aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn voor de laatst ingestelde strafvervolging zich situeert op de datum van de onderzoekshandelingen die werden verricht in het kader van de strafvervolgingen waaruit die laatste strafvervolging voortvloeit en dit ongeacht of voor al die strafvervolgingen communicaties via SKY ECC van belang waren.

Bepalend is of de feiten die het voorwerp zijn van de verschillende strafvervolgingen dezelfde zijn.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251021.2N.9/NL>

Trefwoorden: 1. Hoger beroep – Nauwkeurige grief – Burgerlijke partij tekent hoger beroep aan tegen vrijspraak

2. Redelijke termijn – Overschrijding – Gevolg burgerlijke vordering – Rechtsherstel beklagde mogelijk bij burgerlijke rechter

Samenvatting: 1. Wanneer een burgerlijke partij hoger beroep aantekent tegen een vonnis waarbij meerdere beklagden werden vrijgesproken van welbepaalde telastleggingen en in haar grievenschrift onder de rubriek “burgerlijke rechtsvordering” vermeldt dat het beroepen vonnis die telastleggingen ten onrechte niet bewezen heeft verklaard en zich ten onrechte zonder rechtsmacht heeft verklaard om kennis te nemen van haar op die telastleggingen gebaseerde vordering, kan de appelrechter in het licht van de concrete omstandigheden van de zaak oordelen dat die burgerlijke partij de beroepen beslissing over haar vordering tegen al deze beklagden bij het appelgerecht aanhangig heeft gemaakt en aldus een nauwkeurige grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering heeft aangevoerd. De omstandigheid dat in de desbetreffende grief niet wordt gepreciseerd tegen welke beklagden de burgerlijke partij haar burgerlijke vordering heeft gericht, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat haar grief niet nauwkeurig zou zijn.

2. Wanneer de redelijke termijn van de strafvervolgung is overschreden maar die overschrijding niet ertoe heeft geleid dat het bewijsmateriaal of het recht van verdediging is aangetast, kan de strafrechter uit de loutere overschrijding van de redelijke termijn niet afleiden dat de vordering tot schadevergoeding die een burgerlijke partij heeft ingesteld op grond van de feiten die het voorwerp uitmaken van die strafvervolgung, onontvankelijk is of vervallen moet worden verklaard. De strafrechter kan in dat geval oordelen dat de beklagde tegen wie die burgerlijke vordering werd ingesteld, zich voor eventueel rechtsherstel moet wenden tot de burgerlijke rechter.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251021.2N.11/NL>

Trefwoorden: Bedrieglijk onvermogen – Art. 490bis Sw. – Nog niet opeisbare schuld – Weigering verwerving inkomen – Bestaande fiscale toestand

Samenvatting: Het bedrieglijk bewerken van zijn onvermogen, zoals strafbaar gesteld door artikel 490bis Strafwetboek, is het misdrijf waarbij de schuldenaar, om te ontsnappen aan de aanspraken van zijn schuldeiser, zijn vermogen geheel of gedeeltelijk bewust en bedrieglijk wegmaakt, verbergt of onbeschikbaar maakt, dit wil zeggen zijn vermogen feitelijk of juridisch onttrekt aan de aanspraken en uitvoeringsmogelijkheden van zijn schuldeiser. Daartoe kan

ook het bedrieglijk tegengaan van de aangroei van het vermogen vallen. De rechter kan het feit dat de schuldenaar zijn onvermogen heeft bewerkt, afleiden uit elke omstandigheid waaruit blijkt dat hij zich onvermogend heeft willen maken.

Het betreft een aflopend misdrijf, dat is voltooid zodra de dader met het vereiste bedrieglijk opzet de gedragingen heeft gesteld die samen het materiële bestanddeel van het misdrijf uitmaken, namelijk het bewerken van zijn onvermogen en het niet-voldoen aan zijn verplichting tot het betalen van een voldoende zekere, vervallen en opeisbare schuld. De volgorde waarin deze gedragingen worden gesteld, heeft geen belang. Bijgevolg kan het misdrijf ook worden gepleegd door degene die bedrieglijk zijn onvermogen organiseert in afwachting van het opeisbaar worden van een door hem verwachte schuld, in welk geval het misdrijf zal zijn voltrokken op het moment waarop de schuld opeisbaar wordt.

Het bestaan van het misdrijf vereist aldus niet dat de schuldeiser beschikt over een uitvoerbare titel, overgaat tot de gedwongen tenuitvoerlegging of alle beschikbare mogelijkheden tot tenuitvoerlegging heeft uitgeput. Het staat daarentegen aan de rechter om het onvermogen van de schuldenaar te bepalen op grond van een beoordeling van de werkelijke mogelijkheid tot inning van de schuldvordering door de schuldeiser.

Wanneer de bedrieglijke organisatie van het onvermogen bestaat uit een geheel van periodiek voortgezette gedragingen, sluit het enkele feit dat sommige van die gedragingen voorafgaan aan de bewezen verklaarde incriminatieperiode, het bestaan van het misdrijf niet uit.

De rechter kan oordelen dat zich schuldig maakt aan het misdrijf van de bedrieglijke organisatie van het onvermogen, degene die niet beschikt over voldoende activa waarop de schuldvordering van zijn schuldeiser kan worden uitgewonnen en die zijn onvermogen veinst door zichzelf, in vennootschapsrechtelijke constructies die hij heeft opgezet, enkel een beperkte verloning uit te keren die niet in redelijke verhouding staat tot zijn verantwoordelijkheden binnen die vennootschappen, het vermogen of de resultaten van die vennootschappen en zijn minimale financiële behoeften. Daarbij dient de rechter geen rekening te houden met de activa waarover de dader slechts in theorie beschikte omdat zij zodanig werden verborgen dat normaal handelende schuldeisers in werkelijkheid geen kennis ervan konden hebben.

Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.25.1014.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251021.2N.10/NL>

Trefwoorden: Straf – Veiligheidsmaatregel – Dierenwelzijn – Verbod op houden van dieren

Samenvatting: De rechter kan, naast de straffen, vermeld in de artikelen 66 en 67 Vlaamse Codex Dierenwelzijn, verbieden om dieren van een of meer soorten te houden, definitief of voor één maand tot vijf jaar, ook indien de dieren niet op naam van de overtreder zijn geregistreerd of naderhand geregistreerd zouden worden (artikel 68, 2°, Vlaamse Codex Dierenwelzijn) en het aantal dieren van een of meer soorten dat men mag houden beperken, definitief of voor één maand tot vijf jaar (artikel 68, 3°, Vlaamse Codex Dierenwelzijn).

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 68 Vlaamse Codex Dierenwelzijn blijkt dat deze verboden en beperkingen veiligheidsmaatregelen zijn en geen bijkomende straffen.

Deze kwalificatie heeft als gevolg dat artikel 2 Strafwetboek niet van toepassing is op deze maatregelen en dat de rechter ze kan opleggen, ook voor bewezen verklaarde feiten die

werden gepleegd vóór de inwerkingtreding van artikel 68 Vlaamse Codex Dierenwelzijn op 1 januari 2025.

De rechter kan deze veiligheidsmaatregelen ambtshalve opleggen, ook zonder daartoe te zijn gevorderd door het openbaar ministerie.

Hof van Cassatie 21 oktober 2025 (P.25.0605.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251021.2N.3/NL>

Trefwoorden: 1. Drukpersmisdrijf – Twitter

2. Drukpersmisdrijf – Burgerlijke vordering

Samenvatting: Het drukpersmisdrijf vereist een strafbare meningsuiting in een tekst die vermenigvuldigd is door een drukpers of een gelijkaardig procedé. Digitale verspreiding van teksten, met inbegrip van de plaatsing van publiek toegankelijke berichten op sociale media, vormt een dergelijk gelijkaardig procedé. Daaraan wordt geen afbreuk gedaan door de omstandigheid dat het gaat om een bericht met een individuele strekking, dat is geplaatst op een persoonlijk account van een abonnee van het betrokken sociale medium.

Wezenlijk voor een drukpersmisdrijf is dat, om uit te maken of er sprake is van een strafbaar gestelde gedraging, de inhoud van het geschrift moet worden beoordeeld. Niet vereist is dat de in het geschrift uitgedrukte gedachte of mening een bepaalde maatschappelijke relevantie of gewichtigheid heeft, dan wel in een bepaalde mate is beargumenteerd of uitgewerkt. Zodoende komt elke gedachte of mening in aanmerking en kan een eenvoudige lasterlijke aantijging, zoals het omschrijven van een persoon als oplichter, een drukpersmisdrijf uitmaken.

Het feit dat een geschrift in het verlengde ligt van een publieke berichtgeving die als dusdanig niet het voorwerp van een drukpersmisdrijf kan uitmaken, zoals mondelinge uitlatingen tijdens een audiovisuele uitzending, doet geen afbreuk aan het feit dat dit geschrift het voorwerp van een drukpersmisdrijf kan uitmaken, in zoverre aan het geschrift zelf een effectieve publiciteit is gegeven.

Het is evenmin van belang of de dader het opzet had om de in zijn geschrift geviseerde persoon te belasteren, dan wel of om informatie over de betrokkene aan het publiek kenbaar te maken.

2. De beweerde benadeelde van een drukpersmisdrijf moet geen burgerlijke vordering instellen voor de strafrechter. Hij kan dat doen voor de burgerlijke rechter. Aldus is noch de toegang van de betrokkene tot de rechter, noch de behandeling van zijn burgerlijke vordering binnen een redelijke termijn, onevenredig belemmerd door de omstandigheid dat overeenkomstig artikel 150 Grondwet drukpersmisdrijven in de regel behoren tot de bevoegdheid van het hof van assisen.

Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0631.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251028.2N.13/NL>

Trefwoorden: Inbeslagname – Onroerend goed – Vordering tot vrijgave – Echtscheiding van tafel en bed – Gevolgen – Toepassing artikel 1304, eerste lid, Ger. W.

Samenvatting: Artikel 1287, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de echtgenoten die hebben besloten tot echtscheiding door onderlinge toestemming over te gaan, hun wederzijdse rechten waaromtrent zij vrijelijk een vergelijk kunnen treffen, vooraf moeten regelen.

Artikel 5.69 Burgerlijk Wetboek bepaalt dat een contract dat geldig is tot stand gekomen, de partijen tot wet strekt.

Krachtens artikel 5.138 Burgerlijk Wetboek zijn de algemene regels van het verbintenissenrecht van toepassing op elke verbintenis ongeacht de bron ervan, tenzij de wet zich daartegen verzet.

Krachtens artikel 5.139, tweede lid, Burgerlijk Wetboek is een voorwaarde opschortend wanneer de vervulling ervan de verbintenis opeisbaar maakt.

Uit deze bepalingen volgt dat de echtgenoten die hebben besloten over te gaan tot echtscheiding door onderlinge toestemming hun wederzijdse rechten moeten regelen in een voorafgaande alomvattende familiaalrechtelijke overeenkomst, die onderworpen is aan de algemene regels van het verbintenissenrecht en enkel nog afhankelijk is van de opschortende voorwaarde van een rechterlijke beslissing waardoor de echtscheiding kracht van gewijsde verkrijgt.

Artikel 5.146, § 2, eerste lid, Burgerlijk Wetboek bepaalt: “Onverminderd de regels ter bescherming van derden te goeder trouw, kunnen, bij vervulling van de opschortende voorwaarde niet worden tegengeworpen aan de schuldeiser van een verbintenis om een bepaald voorwerp te geven, indien zij zich voordoen terwijl de voorwaarde hangende was: 1° de beschikkingshandelingen en abnormale beheershandelingen verricht door de schuldenaar; en 2° de onbeschikbaarheid ten gevolge van een beslag of een situatie van samenloop, zoals het faillissement, die het vermogen van die schuldenaar treft.”

Artikel 1304, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het vonnis of het arrest waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken, ten aanzien van derden eerst gevolg heeft vanaf de melding op de huwelijksakte of vanaf de opmaak van de akte van echtscheiding.

Deze bepaling, op grond waarvan de beschikkingshandelingen uit de regelingsakte voorafgaand aan de echtscheiding door onderlinge toestemming niet aan de beslagleggende schuldeiser kunnen worden tegengeworpen zolang de rechterlijke beslissing waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken geen kracht van gewijsde heeft verkregen, verzet zich tegen de toepassing van artikel 5.146, § 2, eerste lid, 2°, Burgerlijk Wetboek op grond waarvan het beslag gelegd hangende de voorwaarde niet tegenwerpelijk is aan de verkrijger van het goed bij vervulling van de voorwaarde.

De appelrechters oordelen dat, “nog los van” het feit dat er geen sprake is van een werkelijke opschortende voorwaarde zoals bepaald in artikel 5.146, § 2, eerste lid, 2°, Burgerlijk Wetboek:

- uit titel IV van de regelingsakte blijkt dat de terugwerkende kracht die de partijen in deze akte hebben bepaald, niet kan worden tegengeworpen aan derden en dat de gemaakte afspraken slechts uitwerking zullen hebben vanaf de melding van het vonnis of arrest van de echtscheiding op de huwelijksakte;

- dit niets meer of niets minder is dan de wettelijke regeling vervat in artikel 1304, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek;

- tijdens de echtscheidingsprocedure het huwelijksvermogensstelsel van de partijen bijgevolg zijn gelding blijft hebben en derden met de echtgenoten kunnen handelen alsof er geen echtscheidingsprocedure was.

Met deze redenen geven de appelrechters te kennen dat artikel 1304, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zich verzet tegen de toepassing van artikel 5.146, § 2, eerste lid, 2°, Burgerlijk Wetboek en verantwoorden zij naar recht hun beslissing om de vordering van de eiseres tot vrijgave van het onroerend goed, dan wel tot opheffing en doorhaling van het beslag op het onroerend goed als ongegrond af te wijzen.

Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0925.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251028.2N.1/NL>

Trefwoorden: 1. Redelijke termijn – Beoordeling – Gedrag beklaagde

2. Rechtsplegingsvergoeding – Art. 1022, vierde lid Ger.W. – De in het ongelijk gestelde partij geniet van tweedelijns rechtsbijstand – Omvang rechtsplegingsvergoeding – Door de Koning bepaalde minimum

Samenvatting: 1. Bij de beoordeling of over de strafvervolgung werd geoordeeld binnen een redelijke termijn zoals vereist door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.3.c IVBPR mag de rechter wel degelijk het gedrag van de beklaagde betrekken. Ook handelingen van de beklaagde die geen dilatoir karakter hebben en die kunnen worden gekaderd in de normale uitoefening van het recht van verdediging, zoals het verzoek om uitstel wegens de recente raadpleging van een nieuwe raadsman of het indienen van nieuwe stukken wat tot uitstel leidt omdat de tegenpartij ervan kennis wil nemen, kunnen een impact hebben op het tijdsverloop en zijn dus wel degelijk relevant bij de beoordeling van de redelijketermijnvereiste.

Het staat aan de rechter onaantastbaar te oordelen of in het licht van de complexiteit van de zaak, het gedrag van de met opsporing en vervolging belaste overheden, het gedrag van de beklaagde en het belang dat de zaak voor de beklaagde heeft, de redelijketermijnvereiste is gerespecteerd. Het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt.

2. Artikel 1022, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat indien de in het ongelijk gestelde partij van de tweedelijns rechtsbijstand geniet, de rechtsplegingsvergoeding wordt vastgesteld op het door de Koning bepaalde minimum, tenzij in geval van een kennelijk onredelijke situatie. In dat geval omkleedt de rechter zijn beslissing met bijzondere redenen. Uit die bepaling volgt dat de rechter die vaststelt dat de in het ongelijkgestelde partij tweedelijns rechtsbijstand geniet ertoe gehouden is het minimumbedrag van de rechtsplegingsvergoeding toe te kennen ook als daarom niet uitdrukkelijk wordt verzocht, behoudens ingeval van een verzoek om afwijking.

Uit artikel 1022, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en de artikelen 1, eerste lid, en 2 Tarief Rechtsplegingsvergoeding en de daarin gemaakte verwijzing naar de artikelen 557 en 618 Gerechtelijk Wetboek volgt dat in beginsel het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding voor een in geld waardeerbare vordering wordt bepaald volgens de in artikel 2 Tarief Rechtsplegingsvergoeding vermelde tabel en dit op grond van de som van de vordering in de

laatste conclusie, waarbij rekening wordt gehouden met de gevorderde vergoedende interessen, dit zijn de gevorderde interessen vervallen tussen de datum van het misdrijf en de datum waarop de burgerlijke partij haar in geld waardeerbare vordering voor het strafrecht heeft geformuleerd, en waarbij geen rekening wordt gehouden met de gerechtelijke vergoedende interessen, dit zijn de interessen vanaf de datum waarop de burgerlijke partij haar voor de strafrechter in geld waardeerbare vordering heeft geformuleerd en de datum van de rechterlijke beslissing, noch met de gerechtelijke verwijlinteressen, zijnde de interessen vanaf de uitspraak.

Hof van Cassatie 28 oktober 2025 (P.25.0797.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251028.2N.7/NL>

Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Tegenwaarde – Tijdstip van bepalen van tegenwaarde

Samenvatting: De artikelen 221, § 1, en 257, § 3, AWDA verplichten de verbeurdverklaring van de goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht. De rechter moet enkel van het opleggen van die verbeurdverklaring afzien wanneer daarmee aan een beklaagde een onredelijke straf zou worden opgelegd.

Die verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de betrokken goederen noch dat de overtreder bekend moet zijn. Zij vereist evenmin een voorafgaande inbeslagneming van de goederen. Door de verbeurdverklaring wordt de Belgische Staat van rechtswege eigenaar van de goederen.

Indien de verbeurdverklaring betrekking heeft op niet in beslag genomen goederen, rust op de veroordeelde de verplichting om de verbeurdverklaarde goederen voor te brengen. Bij niet-naleving van die verplichting heeft de Belgische Staat recht op schadevergoeding door middel van diens veroordeling door de strafrechter tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen. Die veroordeling is een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekortkomt aan de verplichting om de zaak te leveren. Artikel 44 Strafwetboek dat bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet gestelde straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan de partijen mochten zijn verschuldigd, vormt daarvan een toepassing.

Uit het voorgaande volgt dat, wanneer hij de verbeurdverklaring van niet in beslag genomen goederen beveelt, de rechter tevens verplicht is te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van die goederen en dit ongeacht of de niet-voorbrenging ervan als dusdanig een gevolg is van een van het bewezenverklaarde misdrijf te onderscheiden foutief gedrag. Die verplichting vloeit enkel voort uit het gepleegde misdrijf zelf.

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde maar niet in beslag genomen goederen vereist dan ook geen definitieve eigendomsoverdracht van die goederen aan de Belgische Staat door middel van een in kracht van gewijsde getreden verbeurdverklaring ervan. Die veroordeling is immers onafhankelijk van de eigendomsoverdracht van de verbeurdverklaarde goederen en de tegenwaarde van de betrokken goederen is te bepalen op het ogenblik dat het misdrijf werd gepleegd.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251028.2N.4/NL>

Trefwoorden: Opsporingsonderzoek – Onderzoekshandelingen – Uitlezen GSM – Toestemming

Samenvatting: Artikel 39bis, § 5, Wetboek van Strafvordering bepaalt:

“Teneinde de maatregelen bedoeld in dit artikel mogelijk te maken, kan de procureur des Konings of de onderzoeksrechter bevelen om, te allen tijde, ook zonder de toestemming van hetzij de eigenaar of zijn rechthebbende, hetzij de gebruiker:

- elke beveiliging van de betrokken informaticasystemen tijdelijk op te heffen, desgevallend met behulp van technische hulpmiddelen, valse signalen, valse sleutels of valse hoedanigheden;
- technische middelen in de betrokken informaticasystemen aan te brengen teneinde de door dat systeem opgeslagen, verwerkte of doorgestuurde gegevens te ontcijferen en te decoderen.

Evenwel kan enkel de onderzoeksrechter deze tijdelijke opheffing van de beveiliging of deze aanbrenging van technische middelen bevelen wanneer dit in het bijzonder noodzakelijk is voor de toepassing van artikel 88ter.”

Wanneer de eigenaar, de rechthebbende of de gebruiker van een gsm aan de officier van gerechtelijke politie die hem ondervraagt over een misdrijf, zonder beperking toestemming geeft om de gegevens op zijn gsm uit te lezen en hij met het oog daarop vrijwillig en voorafgaand zijn paswoord of toegangscode aan die officier meedeelt, wordt de beveiliging van de gsm niet opgeheven in de zin van de vermelde bepaling. In dat geval is die bepaling bijgevolg niet van toepassing, ook niet wanneer de uitlezing van de gsm aanwijzingen oplevert van een ander door de betrokkene gepleegd misdrijf, dat vervolgens het voorwerp uitmaakt van een afzonderlijk strafonderzoek.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251104.2N.5/NL>

Trefwoorden: 1. Straf – Verzoek om uitstel – Stukken ter staving bijgebracht – Weigering – Motivering

2. Straf – Verzoek om werkstraf of straf onder elektronisch toezicht – Weigering – Motivering

Samenvatting: 1. Het appelgerecht moet behoudens bij daartoe strekkende conclusie niet motiveren waarom het anders straft dan de eerste rechter.

Een beklaagde heeft geen recht op de maatregel van het uitstel van tenuitvoerlegging, ook al voldoet hij aan de wettelijke voorwaarden voor deze maatregel. De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting het al dan niet verlenen van uitstel van tenuitvoerlegging of de mate van dit uitstel opportuun is.

Uit artikel 8, § 1, vierde lid, Probatiewet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter die een verzoek van een beklaagde om uitstel van tenuitvoerlegging afwijst, nauwkeurig de redenen voor die beslissing moet vermelden, zij het dat die motivering beknopt mag zijn.

Uit de enkele omstandigheid dat de redenen die de rechter opgeeft voor de afwijzing van een verzoek om uitstel van tenuitvoerlegging ook kunnen gelden voor andere beklaagden of andere misdrijven, volgt niet dat ze niet van toepassing kunnen zijn in de door de rechter beoordeelde zaak of dat ze noodzakelijk een stereotiep karakter hebben.

De verantwoording van de weigering uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen kan ook blijken of mede blijken uit de redenen die de rechter vermeldt voor het opleggen van effectieve straffen.

Geen enkele bepaling verplicht de rechter om bij de gegevens die hij in aanmerking neemt bij de straftoemeting en dus ook bij de weigering uitstel van tenuitvoerlegging te verlenen telkens aan te geven of zij in het voordeel dan wel in het nadeel van de beklaagde zijn, of om al die gegevens uitdrukkelijk tegen elkaar af te wegen. De beslissing uitstel van tenuitvoerlegging toe te staan of te weigeren kan niet worden herleid tot een rekenkundige bewerking van elementen die door een beklaagde als voordelig of als nadelig worden ervaren.

Uit de beslissing waarbij het verzoek om uitstel van tenuitvoerlegging wordt afgewezen, moet blijken dat de rechter dit verzoek en de stavende redenen in aanmerking heeft genomen.

Indien een beklaagde ter staving van zijn verzoek om uitstel van tenuitvoerlegging een verweer voert met verwijzing naar concrete en specifieke omstandigheden dan volgt uit artikel 149 Grondwet voor de rechter de verplichting dit verweer te beantwoorden, zonder dat hij evenwel moet antwoorden op elk afzonderlijk gegeven dat tot staving van zijn verzoek is aangevoerd.

Indien een beklaagde ter staving van zijn verzoek om uitstel concrete elementen aanvoert betreffende de gevolgen van de straf voor zijn reclassering en resocialisering moet uit de rechterlijke beslissing een afweging blijken tussen eensdeels de zwaarwichtigheid van de bewezenverklarde feiten en de persoonlijkheid van de beklaagde en anderdeels de nadelige effecten van een al dan niet effectieve bestraffing voor zijn reclassering en resocialisering.

2. Een beklaagde heeft geen recht op een straf onder elektronisch toezicht of een werkstraf, ook al voldoet hij aan de wettelijke voorwaarden voor deze straffen. De rechter oordeelt onaantastbaar of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting het uitspreken van die straffen opportuun is.

Uit de artikelen 37quiquies, § 4, tweede lid, en 37ter, § 3, tweede lid, Strafwetboek volgt dat indien de rechter weigert een door een beklaagde gevraagde straf onder elektronisch toezicht of een werkstraf uit te spreken hij die beslissing met redenen moet omkleden.

Uit de enkele omstandigheid dat de redenen die de rechter opgeeft voor de afwijzing van een verzoek om een straf onder elektronisch toezicht of een werkstraf ook kunnen gelden voor andere beklaagden of andere misdrijven, volgt niet dat ze niet van toepassing kunnen zijn in de door de rechter beoordeelde zaak of dat ze noodzakelijk een stereotiep karakter hebben.

De motivering van de weigering een straf onder elektronisch toezicht of een werkstraf uit te spreken vereist niet noodzakelijk een op zichzelf staande motivering. Die weigering kan ook worden gemotiveerd door het vermelden of medevermelden van redenen ter verantwoording van het opleggen van een andere straf.

De redenen die de rechter vermeldt ter verantwoording van de weigering een straf onder elektronisch toezicht of een werkstraf uit te spreken moeten de beklaagde in staat stellen te

begrijpen waarom de rechter niet voor een dergelijke straf opteert. Uit de omstandigheid dat een beklaagde het onbegrijpelijk vindt dat de rechter hem geen straf onder elektronisch toezicht of een werkstraf oplegt, volgt evenwel niet dat die beklaagde gelet op de door de rechter gegeven verantwoording niet in staat is te begrijpen waarom de rechter het uitspreken van een dergelijke straf weigert.

Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.25.0827.N), www.cass.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251104.2N.14/NL>

Trefwoorden: Art. 8 EVRM – Woonstbetreding door politieambtenaar – Ondubbelzinnige toestemming door persoon die werkelijk genot heeft van de woning – Tevens ondubbelzinnige toestemming vereist van de persoon op wie de onderzoekshandelingen betrekking hebben indien die ook werkelijk genot heeft van de woning

Samenvatting: Een politieambtenaar mag een woning betreden met het oog op het opleggen aan de vermoedelijke bestuurder van een voertuig van een door de Wegverkeerswet bedoelde ademtest of ademanalyse en het doen van vaststellingen betreffende zijn toestand, voor zover hij die op dat ogenblik het werkelijke genot heeft van de woning, in kennis wordt gesteld van dat doel van de woonstbetreding en die ondubbelzinnig toestemming geeft voor die woonstbetreding.

Die ondubbelzinnige toestemming tot woonstbetreding door hij die op dat ogenblik het werkelijke genot heeft van de woning moet niet schriftelijk worden gegeven. Die kan worden afgeleid uit alle feitelijke elementen van de zaak.

Indien ingevolge een dergelijke toestemming de politieambtenaar in de woning de persoon aantreft op wie de uit te voeren onderzoekshandelingen betrekking hebben én die persoon ook het werkelijk genot heeft van de woning, dan moet ook die persoon, nadat hij in kennis werd gesteld van het doel van de woonstbetreding, ondubbelzinnig toestemming geven voor de verdere woonstbetreding.

De rechter oordeelt onaantastbaar of zij die het werkelijke genot hebben van de woning werden geïnformeerd over het doel van de woonstbetreding en ondubbelzinnig toestemming hebben verleend tot de woonstbetreding of de verdere woonstbetreding met het oog op het uitvoeren van de voormelde onderzoekshandelingen.

Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.24.1753.N), www.cass.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251104.2N.13/NL>

Trefwoorden: Betekeningen en kennisgevingen – Dagvaarding – Art. 23 VTSv. – Verjaring strafvordering - Betekening dagvaarding beklaagde was onregelmatig – Gevolg rechtsgeldige aanhangigmaking (geen)

Samenvatting: Artikel 23 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals van toepassing na de wijziging bij wet van 9 april 2024 inzake Strafprocesrecht I, bepaalt dat de verjaringstermijn van de strafvordering niet meer loopt vanaf de dag van de aanhangigmaking

van de strafvordering voor de politierechtbank, de correctionele rechtbank, het hof van assisen of het hof van beroep zetelend in eerste en laatste aanleg.

Behoudens wanneer een gerechtelijk onderzoek werd gevoerd, kan de strafvordering in de zin van die bepaling bij de vonnisrechter aanhangig worden gemaakt door een rechtstreekse dagvaarding die uitgaat van het openbaar ministerie. Het enkele feit dat de betekening aan een beklaagde van een op verzoek van het openbaar ministerie uitgebrachte dagvaarding op onregelmatige wijze is gebeurd, heeft evenwel niet tot gevolg dat de strafvordering niet rechtsgeldig bij de vonnisrechter werd aanhangig gemaakt.

Hof van Cassatie 4 november 2025 (P.25.0840.N), www.cass.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251104.2N.12/NL>

Trefwoorden: Onopzettelijke slagen en verwondingen – Artt. 418 en 420 Sw. – Fout – Beoordeling – Voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden

Samenvatting: Het gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg, bedoeld in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek, omvat iedere vorm van fout, hoe licht ook.

Deze fout kan bestaan uit een miskenning van de algemene zorgvuldigheidsnorm en moet niet noodzakelijk voortvloeien uit de schending van een bijzondere wettelijke of reglementaire verplichting.

De rechter oordeelt onaantastbaar of een beklaagde een fout in de zin van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek heeft begaan door zich niet te gedragen als een voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden geplaatst.

Het arrest (p. 31, nr. 44) oordeelt: “In de gegeven feitenconstellatie komt een fout in hoofde van [de verweerder] niet bewezen voor. Bovendien volstaat een onvoorzichtigheid op zich niet, vermits vereist is dat er schadelijke gevolgen voorzienbaar en vermijdbaar waren. Wanneer de inspecteurs gewoon een gesprek hadden aangegaan in plaats van plots in te grijpen, over te gaan tot identiteitscontrole en hem te achtervolgen, en dit op een moment, wanneer hij net deed wat er initieel van hem werd gevraagd door de inspecteurs, namelijk de plaats verlaten, was er geen sprake geweest van enige fysiek letsel. Het is slechts wanneer hij aanstalten maakte om zich te verwijderen en hem dit belet werd door de verbalisanten (men wilde hem met gepaste technieken naar de grond brengen), dat zij met zijn allen ten val zijn gekomen met verwondingen tot gevolg. In die omstandigheden is niet voldaan aan de foutvereiste, minstens bestaat er in deze redelijke twijfel die hem ten goede dient te komen.”

Met die redenen, ook samen gelezen met de redenen op de pagina’s 24 tot en met 30 van het arrest, stellen de appelrechters feitelijk vast dat de verweerder na een vraag tot identiteitscontrole is gevlucht van de politie maar beoordelen zij niet of dit gedrag overeenstemt met het gedrag van een voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden geplaatst, zodat het arrest daarmee niet wettig kan oordelen dat de verweerder geen fout in de zin van de artikelen 418 en 420 Strafwetboek heeft begaan.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251104.2N.99/NL>

Trefwoorden: 1. Schuldontheffingsgrond – Dwaling – Douane en accijnzen

2. Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Art. 261, tweede lid AWDA – Zakelijk karakter – Veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van niet in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen – Geen verbeurdverklaring per equivalent – Maatregel van burgerlijke aard

3. Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Art. 261 AWDA – Onredelijk zware straf – Beoordeling – Geen matigingsbevoegdheid

Samenvatting: 1. Dwaling kan een schuldontheffingsgrond vormen indien die dwaling onoverwinnelijk is, dit is wanneer de beklaagde heeft gehandeld zoals elk redelijk en voorzichtig persoon in een identieke situatie zou hebben gehandeld.

De rechter oordeelt onaantastbaar of de dwaling onoverwinnelijk is en of een beklaagde slaagt in de op hem rustende verplichting om de door hem ingeroepen schuldontheffingsgrond aannemelijk te maken.

In de regel houdt inzake douane en accijnzen het feit van de overtreding zelf in dat de dader daaraan schuldig moet worden geacht, behoudens overmacht of onoverwinnelijke dwaling. Dit wettelijk omkeerbare schuldvermoeden neemt niet weg dat de dader weet moet hebben gehad van het feit van de overtreding. Bij het misdrijf dat bestaat in het verzuim aan een wettelijke verplichting te voldoen, volgt die kennis uit de kennis van de wettelijke verplichting zelf. Bij een ander misdrijf moet die kennis bij de dader worden aangetoond.

2. De verbeurdverklaring die de rechter dient uit te spreken krachtens artikel 261, tweede lid, AWDA heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de verbeurdverklaarde goederen en evenmin dat de overtreder bekend is. Door die verbeurdverklaring wordt de Belgische Staat van rechtswege eigenaar van de verbeurdverklaarde goederen.

Bij de verbeurdverklaring van niet in beslag genomen goederen rust op de veroordeelde de verplichting om deze voor te brengen.

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen houdt als dusdanig geen verbeurdverklaring per equivalent in van de niet in beslag genomen goederen en zij is evenmin preventief of repressief van aard, maar strekt ertoe de schade van de Belgische Staat te vergoeden die specifiek volgt uit het niet-bijbrengen van de verbeurdverklaarde goederen. Aldus houdt die veroordeling geen straf in, noch naar Belgisch recht, noch in de autonome interpretatie van het begrip straf in enige supranationale bepaling met rechtstreekse werking in de Belgische rechtsorde, noch ingevolge de werking van enig algemeen rechtsbeginsel.

Die veroordeling vormt daarentegen een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekort komt aan de verplichting om de zaak te leveren.

Artikel 44 Strafwetboek bepaalt dat de veroordeling tot de bij wet bepaalde straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan de partijen mochten verschuldigd zijn. Die bepaling vormt een toepassing van de voormelde regel.

De tegenwaarde van niet in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen in geval van niet-voorbrengring vormt een schadevergoeding in de zin van artikel 50 Strafwetboek, zoals van toepassing, zodat de rechter alle beklaagden ten laste van wie hij de verbeurdverklaring uitspreekt, hoofdelijk moet veroordelen tot de betaling van die tegenwaarde bij de niet-voorbrengring.

Hieruit volgt dat de veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van niet in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen wel degelijk wettelijk is bepaald en, als schadevergoeding waaraan de dader van het douanemisdrijf zich kan verwachten, niet in strijd is met het legaliteitsbeginsel.

Er bestaat in het licht van onder meer artikel 49 Handvest Grondrechten EU geen redelijke twijfel erover dat de veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van niet in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen bij niet-voorbrengring ervan geen straf met inbegrip van een verbeurdverklaring per equivalent is, maar een in de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek, artikel 44 Strafwetboek en artikel 50 Strafwetboek, zoals van toepassing, bepaalde maatregel van burgerlijke aard.

3. De rechter is in beginsel verplicht de verbeurdverklaring van de in artikel 261 AWDA bedoelde goederen uit te spreken. Met betrekking tot de verbeurdverklaring bepaald in artikel 30, vierde lid, van de wet van 21 december 2009 betreffende het accijnsstelsel van alcoholvrije dranken en koffie oordeelde het Grondwettelijk Hof in het arrest nr. 11/2025 van 30 januari 2025 meer in het bijzonder dat:

- een verbeurdverklaring het recht op ongestoord genot van eigendom schendt indien zij op de persoon aan wie ze is opgelegd een buitengewone last doet wegen of fundamenteel afbreuk doet aan zijn financiële situatie, in het licht van de gepleegde inbreuk;
- de bedoelde verbeurdverklaring betrekking heeft op het voorwerp van het accijnsmisdrif en een bijkomende vermogensstraf vormt met een verplicht karakter;
- die verbeurdverklaring op zich niet onbestaanbaar is met het recht op het ongestoord genot van de eigendom;
- in bepaalde gevallen echter de door de rechter op te leggen verbeurdverklaring dermate afbreuk kan doen aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat die persoon aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen, waardoor die verbeurdverklaring wel een schending van het eigendomsrecht met zich meebrengt;
- het eigendomsrecht aldus geschonden is wanneer er een manifest onevenwicht bestaat tussen, enerzijds, de omvang en de gevolgen van de verbeurdverklaring voor de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd, en, anderzijds, de gepleegde inbreuk en de doelstellingen die met de verbeurdverklaring worden beoogd, tevens rekening houdend met het bijzondere en ontradende karakter en het collectieve herstelkarakter van het douane- en accijnsstrafrecht;
- in zoverre het de rechter ertoe verplicht de verbeurdverklaring uit te spreken van de accijnsproducten die het voorwerp van het misdrif uitmaken wanneer die straf dermate afbreuk doet aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat die persoon aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen, de getoetste wetsbepaling niet bestaanbaar is met de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 17, eerste lid, Handvest Grondrechten EU.

Uit die rechtspraak, die overeenstemmend van toepassing is op de in artikel 261 AWDA bedoelde verbeurdverklaring, volgt dat de rechter moet afzien van het opleggen van de verbeurdverklaring van de goederen wanneer die bijkomende bestraffing tot gevolg zou hebben dat daardoor aan een beklaagde een onredelijk zware straf zou worden opgelegd. Bijgevolg is de rechter, alvorens over die verbeurdverklaring uitspraak te doen en ongeacht of de goederen in beslag werden genomen, ertoe gehouden na te gaan of daarmee aan een beklaagde geen onredelijk zware straf zou worden opgelegd. De rechter oordeelt daarover onaantastbaar en kan daarbij rekening houden met de vermogenstoestand van de beklaagde zoals die blijkt uit de elementen die aan zijn beoordeling zijn voorgelegd, diens persoonlijkheid en rol bij de feiten, de aard en de zwaarwichtigheid van het bewezenverklaarde misdrijf en het door de beklaagde nagestreefde voordeel, zonder dat de rechter noodzakelijk al die elementen bij zijn beoordeling moet betrekken.

Wanneer de rechter, om het uitspreken van een onredelijk zware straf te vermijden, ervan afziet aan een beklaagde de verbeurdverklaring van de betrokken goederen op te leggen, kan op die beklaagde evenmin de verplichting rusten om die goederen voor te brengen. Bij gebrek aan verbeurdverklaring kan er voor de Belgische Staat dan ook geen recht op schadevergoeding bestaan wegens het louter niet-voorbrenge van de goederen, zodat er geen grond is om die beklaagde te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde ervan. Die veroordeling is enkel een burgerrechtelijk gevolg in geval van de onmogelijke uitvoering van die verbeurdverklaring.

Het onderzoek of er rekening houdend met de voormelde elementen grond kan zijn om een beklaagde te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de niet in beslag genomen en verbeurdverklaarde goederen en de mogelijkheid om gevolglijk af te zien van die veroordeling, verleent aan de rechter voor die veroordeling geen verdere matigingsbevoegdheid. Die betaling maakt immers geen straf noch een bestuurlijke sanctie uit, maar enkel een vergoeding die de schade van de Belgische Staat dient te compenseren in geval de goederen die ingevolge de verbeurdverklaring eigendom zijn geworden niet worden voorgebracht. Daardoor wordt het proportionaliteitsbeginsel niet miskend.

Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0972.N), www.cass.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251125.2N.2/NL>

Trefwoorden: Bezit kinderpornografisch materiaal – Materieel en moreel bestanddeel

Samenvatting: Om strafbaar te zijn aan het bezit van kinderpornografisch materiaal zoals bedoeld in artikel 383bis, § 2, oud, Strafwetboek, thans het bezit van beelden van seksueel misbruik van minderjarigen zoals bedoeld in artikel 417/46 Strafwetboek, moet vaststaan dat de beklaagde die beelden wetens in zijn bezit heeft gehad. Het wetens bezitten van dergelijke beelden is als zodanig strafbaar en moet worden onderscheiden van het verwerven ervan.

De rechter oordeelt onaantastbaar of de beklaagde wist dat hij kinderpornografisch materiaal, thans beelden van seksueel misbruik van minderjarigen, in zijn bezit had. Hiervoor kan de rechter zich baseren op de omstandigheid dat de beklaagde doelbewust hiernaar op zoek was, wat de rechter mede kan afleiden uit de omstandigheid dat de beklaagde op zijn computer gebruik heeft gemaakt van bepaalde zoektermen.

Het arrest (p. 21) oordeelt dat “werd vastgesteld dat (de eiser) de zoekterm “teen seks” heeft gebruikt (...), hetgeen erop duidt dat (de eiser) welbewust op zoek ging naar afbeeldingen van minderjarigen op wie seksuele handelingen werden gesteld of die seksuele handelingen dienden te ondergaan” en dat “ook het aantal teruggevonden beelden (36) (...) het volstrekt ongeloofwaardig (maakt) dat het louter om een “bijvangst” zou gaan van het bezoek aan websites met reguliere, wettelijke toegestane pornografie”. Uit die redenen, die niet tegenstrijdig zijn en de eiser toelaten de beslissing te begrijpen, kan het arrest wettig afleiden dat de eiser doelbewust op zoek was naar de bewuste beelden en schuldig is aan het bezit van kinderpornografisch materiaal.

Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0935.N), www.cass.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251125.2N.11/NL>

Trefwoorden: Ne bis in idem – Vervolging – Bestuurlijke maatregel met dwangsom – Strafrechtelijk karakter (geen)

Samenvatting: Artikel 14.7 IVBPR bepaalt dat niemand voor een tweede keer mag worden berecht of gestraft voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds overeenkomstig de wet en het procesrecht van elk land bij einduitspraak is veroordeeld of waarvan hij is vrijgesproken.

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM bepaalt dat niemand opnieuw wordt berecht of gestraft in een strafrechtelijke procedure binnen de rechtsmacht van dezelfde staat voor een strafbaar feit waarvoor hij reeds onherroepelijk is vrijgesproken of veroordeeld overeenkomstig de wet en het strafprocesrecht van die staat.

Het algemene rechtsbeginsel non bis in idem heeft dezelfde draagwijdte.

Uit die bepalingen en dat algemeen rechtsbeginsel volgt dat in de regel een tweede vervolging verboden is wegens identieke feiten of substantieel dezelfde feiten die na een eerste vervolging hebben geleid tot een onherroepelijke beslissing van veroordeling of vrijspraak.

Een vervolging in de zin van die bepalingen wordt als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het intern recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft, zonder dat vereist is dat de veroordeling of de vrijspraak die een einde maakt aan die strafvervolging, door een strafrechter wordt uitgesproken.

Het komt de strafrechter toe op grond van zijn feitelijke vaststellingen te oordelen of de eerdere vervolging een strafrechtelijk karakter heeft.

Het arrest (p. 11 en 12) oordeelt als volgt:

- uit de aard en de duur van de bestuurlijke maatregel onder dwangsom blijkt dat de bedoelde maatregel niet tot doel heeft om wegens repressieve redenen leed op te leggen aan de eiseres omwille van de in de onderhavige zaak aan de orde zijnde telastleggingen, maar wel om haar ertoe aan te zetten in de toekomst normconform te handelen met het oog op de bescherming van het (leef-) milieubelang, waaronder de bescherming van de kwaliteit en van de kwantiteit van het grondwater (besluit houdende bestuurlijke maatregelen met dwangsom kenmerk V/5310/202300987 van 14 mei 2023);

- het betalen van de bestuurlijke dwangsom kon dan ook op zeer eenvoudige wijze vermeden worden door de eiseres door tijdig te voldoen aan de opgelegde maatregelen;
- acht maanden na het opleggen van de bestuurlijke maatregelen onder verbeurte van een bestuurlijke dwangsom op 14 mei 2023, werd op 11 januari 2024, op 18 januari 2024 en op 30 januari 2024 vastgesteld dat de eisers de bestuurlijke maatregelen (nog steeds) niet naleefden, waarna met de 'akte van vaststelling van invordering bestuurlijke dwangsom' (kenmerk V/5130/202400609) van 22 mei 2024 werd overgegaan tot het beginnen innen van de dwangsommen.

Met die redenen verantwoorden de appelrechters naar recht de beslissing dat de bestuurlijke maatregel onder verbeurte van een dwangsom geen strafrechtelijk karakter heeft in de zin van artikel 14.7 IVBPR en artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, maar louter een maatregel is om verdere schade aan het leefmilieu te voorkomen.

Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0713.N), www.cass.be

Hyperlink: <https://www.cass.be/pdf/arresten-arrets/P.25.0713.N.pdf>

Trefwoorden: 1. Opsporingsonderzoek – Onderzoekshandelingen – Betreden winkel door politie – Art. 26 Wet Politieambt

2. Betreden winkel door politie – Art. 15 GW – Woning – Begrip – Art. 8.1 EVRM

3. Betreden winkel door politie – Misdrijven omschreven in BTW-wetboek en WIB92 – Bevoegdheid politie

4. Betreden winkel door politie – Opdracht van OM of onderzoeksrechter niet vereist – Gerechtelijke finaliteit van het plaatsbezoek

5. Betreden winkel door politie – Meer politiemensen dan vereist – Gevolg – Beoordeling rechter

Samenvatting: 1. Artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt laat de politieambtenaren die op grond van die bepalingen een publiek toegankelijke plaats betreden, enkel toe om zintuiglijke waarnemingen te doen van de betreden plaats en van wie of wat zich in die plaats bevindt. Die bepalingen beletten de optredende politieambtenaren weliswaar niet om vragen te stellen aan aanwezige personen, maar zij laten als dusdanig niet toe dat de politieambtenaren overgaan tot het nemen van dwangmaatregelen. Bijgevolg heeft die betreding in de regel geen impact op het eigendomsrecht zoals beschermd door artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM.

Bij afwezigheid van specifiek daarover bij conclusie gevoerd verweer, dient de rechter niet uitdrukkelijk vast te stellen dat een plaatsbetreding als bedoeld in artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt is uitgevoerd met eerbiediging van de vereisten van controleerbaarheid, legaliteit, proportionaliteit en legitimiteit.

Die vaststelling kan alsdan blijken uit enig welke reden van de beslissing in verband met de regelmatigheid van die maatregel.

2. Onder een woning in de zin van artikel 15 Grondwet moet worden verstaan, de plaats met inbegrip van de erdoor omsloten eigen aanhorigheden, die een persoon bewoont om er zijn werkelijke verblijfplaats te vestigen en waar hij uit dien hoofde recht heeft op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer, zijn rust en meer in het algemeen zijn privéleven.

Onder de bescherming van artikel 8.1 EVRM en de artikelen 15 en 22 Grondwet vallen ook bedrijfsruimten, maar enkel in zoverre de daar ontwikkelde activiteiten een privé karakter vertonen of er vertrouwelijke briefwisseling wordt bewaard. De loutere mogelijkheid dat die omstandigheden zich kunnen voordoen in een voor het publiek toegankelijke plaats, zoals in een winkel tijdens de openingsuren, impliceert echter niet dat die plaats onder de vermelde bepalingen valt.

3. Noch artikel 63 Btw-wetboek noch artikel 319 WIB92 ontnemt aan politieambtenaren de bevoegdheid om in die wetboeken omschreven misdrijven op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen en zaken in beslag te nemen die met die misdrijven verband houden, zoals bepaald in artikel 15 Wet Politieambt. De politieambtenaren kunnen daarbij gebruik maken van de maatregelen bepaald in de Wet Politieambt, waaronder deze bepaald in artikel 26 van die wet.

4. Artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt vereist niet dat de politieambtenaren die op grond van die bepalingen overgaan tot het betreden van een publiek toegankelijke plaats, beschikken over een opdracht daartoe vanwege het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter, noch dat zij de voorafgaande toestemming verkrijgen van een persoon bij wie de plaatsbetreding wordt uitgevoerd. Dat het plaatsbezoek een gerechtelijke finaliteit heeft, in die zin dat het ertoe strekt het bestaan van een misdrijf vast te stellen, doet daaraan geen afbreuk.

5. Uit de enkele omstandigheid dat meerdere politieambtenaren, dan wel meer politieambtenaren dan volgens een beklaagde vereist, deelnemen aan een plaatsbetreding of dat die politieambtenaren behoren tot een welbepaalde politiedienst, kan niet worden afgeleid dat er ten aanzien van degene bij wie de plaatsbetreding wordt uitgevoerd ongeoorloofde fysieke of psychische dwang wordt uitgeoefend om vrijwillig af te zien van zijn grondrechten en bewijzen ter beschikking van de politieambtenaren te stellen. Die omstandigheid vereist evenmin een bijzondere verantwoording of motivering vanwege die politieambtenaren of vanwege de rechter die de regelmatigheid van hun optreden beoordeelt.

De rechter oordeelt op grond van de concreet voorliggende gegevens onaantastbaar of de politieambtenaren die een plaats betreden op grond van artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt, de in die bepalingen voorgeschreven vereisten, alsook de vereisten die gelden voor elk politieel optreden, hebben nageleefd en of zij door hun optreden al dan niet het recht op eerbiediging van het privéleven en het recht op eigendom van de persoon bij wie het plaatsbezoek wordt uitgevoerd, hebben miskend.

Hof van Cassatie 25 november 2025 (P.25.0711.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251125.2N.7>

Trefwoorden: Verbeurdverklaring – Vermogensvoordeel – Voorwaarden – Omvang – Gerealiseerde meerwaarden – Schriftelijke vordering – Doel – Geen bovengrens

Samenvatting: Voor de verbeurdverklaring van een vermogensvoordeel dat rechtstreeks uit een misdrijf is verkregen, zoals bepaald in de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste lid, Strafwetboek, volstaat het dat er een causaal verband bestaat tussen dat vermogensvoordeel en het bewezen verklaarde misdrijf. Dat vermogensvoordeel is dan ook niet beperkt tot een voordeel dat zonder tussenschakel uit het bewezen verklaarde misdrijf is verkregen, maar omvat elk economisch voordeel uit dat misdrijf, met inbegrip van opbrengsten verkregen uit navolgende handelingen die zijn gesteld met betrekking tot goederen die met aanwending van dat vermogensvoordeel zijn verkregen of tot stand zijn gekomen.

Artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek bepaalt dat de verbeurdverklaring toepasselijk op de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken door de rechter kan worden uitgesproken, maar slechts voor zover zij door de procureur des Konings schriftelijk wordt gevorderd.

Dit wettelijk vereiste heeft tot doel de partijen te verwittigen dat voor de in de schriftelijke vordering bepaalde misdrijven een verbeurdverklaring van de door artikel 42, 3° of 43bis, tweede lid, Strafwetboek bedoelde zaken of overeenstemmende geldwaarde kan worden bevolen, zodat daarover een debat kan worden gevoerd en het recht van verdediging wordt gewaarborgd.

Dat vereiste belet niet dat het aan de rechter staat te bepalen welke de door artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken zijn die de in de schriftelijke vordering vermelde en bewezen verklaarde misdrijven hebben opgeleverd en welke de omvang is van de verbeurd te verklaren zaken, dan wel van de met die zaken overeenstemmende geldwaarde krachtens artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek.

Door de schriftelijke vordering is de mogelijkheid van een verbeurdverklaring van de door artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken of de overeenstemmende geldwaarde, alsook het bedrag ervan, in het debat. De in die vordering vermelde bedragen aan verbeurd te verklaren vermogensvoordelen of aan ermee overeenstemmende bedragen vormen geen bovengrens voor de door de rechter uit te spreken verbeurdverklaring.

Hieruit volgt dat wanneer de verkrijging of de totstandkoming van een goed is gefinancierd met geld verkregen uit het misdrijf van misbruik van vertrouwen, het uit dat misdrijf verkregen vermogensvoordeel, dat de rechter kan verbeurdverklaren, niet enkel kan bestaan uit het bedrag zelf dat is verduisterd, ook al is enkel dat bedrag opgenomen in de schriftelijke vordering tot verbeurdverklaring van het openbaar ministerie, maar eveneens uit de meerwaarde die nadien met de verkoop van dat goed is gerealiseerd.

Hof van Cassatie 2 december 2025 (P.25.0988.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251202.2N.11>

Trefwoorden: Verstek – Verzet – Ongedaan

Samenvatting: Artikel 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat indien de eiser op verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet in alle gevallen en ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken en zelfs indien het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard,

het verzet als ongedaan wordt beschouwd. Hieruit volgt dat indien de verzetdoende partij opnieuw verstek laat gaan, de rechter het verzet ongedaan moet verklaren, zonder dat hij moet onderzoeken of hij afstand heeft gedaan van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen of dat hij de bedoeling had zich aan de rechtspleging te onttrekken.

Artikel 6 EVRM belet niet dat de rechter, behoudens het geval van overmacht, op grond van artikel 187, § 6, 2°, Wetboek van Strafvordering een verzet ongedaan verklaart indien blijkt dat de verzetdoende partij kennis had van de rechtszitting waarop het verzet zou worden behandeld, hij op die rechtszitting vertegenwoordigd wordt door zijn raadsman, die om een uitstel van de behandeling van de zaak verzoekt en die niet aanwezig wil blijven voor de enkele behandeling van de ontvankelijkheid van het verzet. De onmogelijkheid om verweer te voeren is dan geheel toe te schrijven aan de verzetdoende partij.

Het arrest stelt vast dat de raadsman van de eiser heeft aangegeven ook geen mandaat te hebben om hem te vertegenwoordigen voor de beoordeling van de ontvankelijkheid van het verzet, waarna de zaak zou worden uitgesteld om de eiser in de mogelijkheid te stellen een andere raadsman te contacteren voor de behandeling van zijn zaak ten gronde.

Aldus staat het wel degelijk vast dat eisers recht van verdediging werd geëerbiedigd, maar dat hij ervoor heeft gekozen verstek te laten en geen verweer te voeren.

Hof van Cassatie 2 december 2025 (P.25.0776.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251202.2N.13>

Trefwoorden: Mededaderschap – Positieve daad – Verzuim te handelen – Positieve rechtsplicht niet vereist - Het bewust ter beschikking stellen van een bankrekening voor verduisterde gelden is geen onthouding, maar een positieve daad van deelneming

Samenvatting: De schuldigverklaring als mededader in de zin van artikel 66 Strafwetboek vereist dat de mededader zijn medewerking verleent aan de misdaad of het wanbedrijf op een in dat artikel bedoelde wijze, hij weet dat hij zijn medewerking aan die misdaad of dat wanbedrijf verleent en hij het opzet heeft aan die misdaad of dat wanbedrijf zijn medewerking te verlenen.

Alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samengaat, kan deelneming aan een misdaad of wanbedrijf opleveren.

Het verzuim om te handelen kan een dergelijke positieve daad van deelneming zijn wanneer, wegens de ermee gepaard gaande omstandigheden, het bewuste en opzettelijke verzuim om te handelen ondubbelzinnig een aansporing betekent tot het plegen van het misdrijf op één van de wijzen bepaald bij artikel 66 Strafwetboek.

Het is niet vereist dat op degene die verzuimt te handelen een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen.

De rechter oordeelt onaantastbaar of uit de hem voorgelegde feiten blijkt dat een beklaagde voldoet aan de vermelde bestanddelen van de strafbare deelneming.

Hof van Cassatie 2 december 2025 (P.25.1002.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251202.2N.5>

Trefwoorden: Vermoeden van onschuld – Burgerlijke vordering na vrijspraak – “Schuld” tegenover “fout” - Rekening houden met de bestanddelen van het strafbare feit voorwerp van de strafvervolgning

Samenvatting: Uit artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken voor het misdrijf waarvoor hij werd vervolgd en het appelgerecht ingevolge de afwezigheid van een hoger beroep op strafgebied enkel nog te oordelen heeft over de door de burgerlijke partijen tegen de beklaagde aanhangig gemaakte burgerlijke vordering gegrond op het feit waarvoor de vrijspraak werd verleend, het appelgerecht zich niet mag uitspreken over de vraag of de beklaagde zich aan dat misdrijf heeft schuldig gemaakt.

Het appelgerecht mag in een dergelijk geval uitsluitend oordelen of het gedrag, zoals dat blijkt uit het met de strafvervolgning aanhangig gemaakte feit, een fout oplevert in oorzakelijk verband met de schade waarvoor door de burgerlijke partijen vergoeding wordt gevorderd. De strafrechter bevindt zich in een dergelijk geval in dezelfde situatie als de burgerlijke rechter die zich moet uitspreken over een schadevergoedingsvordering die is gesteund op een strafbaar feit.

De strafrechter moet, wil hij het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet miskennen, zich onthouden van bewoordingen waaruit de vaststelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de betrokkene voor een feit waarvoor hij definitief is vrijgesproken, kan worden afgeleid.

Dit belet evenwel niet dat de strafrechter, net als de burgerlijke rechter die kennis neemt van de burgerlijke vordering van een schadelijder tegen een schadeveroorzaker die is gegrond op een als een misdrijf omschreven feit, bij de beoordeling van het al dan niet foutief gedrag van de beklaagde rekening moet houden met de bestanddelen van het strafbare feit voorwerp van de strafvervolgning, zonder zich evenwel te mogen uitspreken over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de beklaagde voor dat feit.

Het arrest oordeelt als volgt:

- de burgerlijke vordering voor de strafrechter is noodzakelijk gesteund op een bij de strafrechter aanhangig misdrijf zodat in eerste instantie moet worden onderzocht of de eiser zich schuldig heeft gemaakt aan het hem ten laste gelegde voormalige misdrijf;
- de strafrechter oordeelt daarbij echter niet meer over de gegrondheid van de tegen de voormalige beklaagde ingestelde strafvordering maar enkel nog over de vraag of de voormalige beklaagde een onrechtmatige daad heeft begaan die voldoet aan de constitutieve bestanddelen van het strafbaar feit dat hem werd ten laste gelegd.

Noch met die overwegingen noch met andere overwegingen van het arrest spreekt de appelrechter zich uit over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de eiser aan het hem eertijds verweten misdrijf.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Hof van Cassatie 7 september 2021 (P.21.1162.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210907.2N.18/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Cassatieberoep - Recht van de eiser op persoonlijke aanwezigheid op de rechtszitting

Samenvatting: Uit artikel 5.4 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM, nr. 27703/16, Venet c. Belgique, 22 oktober 2019) volgt dat een verdachte die cassatieberoep heeft aangetekend tegen een beslissing betreffende de handhaving van de voorlopige hechtenis, het recht heeft om kennis te nemen van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal bij dit Hof over het gevolg dat aan zijn cassatieberoep moet worden gegeven; een verdachte die te kennen heeft gegeven aanwezig te willen zijn op de rechtszitting waarop de advocaat-generaal zijn conclusie meedeelt, moet dan ook worden overgebracht naar de rechtszitting, behoudens overmacht; die regel geldt ook indien de verdachte geen memorie heeft ingediend en dit ongeacht wat is bepaald in artikel 1107, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, dat volgens artikel 432 Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de cassatierechtspleging in strafzaken; het gebrek aan capaciteit van de politie of penitentiaire diensten om de aangehouden verdachte over te brengen maakt evenwel geen overmacht uit (1). (1) Het openbaar ministerie was van mening dat de verschijning van eiser niet strikt noodzakelijk was, bij gebrek aan een ontvankelijke memorie, en heeft op de zitting van 7 september 2021 geadviseerd het cassatieberoep te verwerpen. Na het horen van eiser met bijstand van een tolk op de zitting van 9 september 2021, binnen de vereiste termijn van 15 dagen voor uitspraak na het cassatieberoep (art. 31 Wet Voorlopige Hechtenis), heeft het Hof de nietigheid vastgesteld van het door eiser ingediende stuk in een andere taal dan de procestaal, en het cassatieberoep verworpen (Cass. 9 september 2021, AR P.21.1162.N, arrest niet gepubliceerd). Over het arrest Venet t/België zie een bespreking van M. MERRIGAN in RW 2020-21, 398-399.

Hof van Cassatie 9 november 2021 (P.21.1343.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.18/NL>

Trefwoorden: Hoger beroep - Strafzaken - Europees aanhoudingsbevel - Beschikking tot tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel - Hoger beroep van de persoon tegen wie het bevel is uitgevaardigd - Bepaling van de termijn - Betekening van de beschikking - Eerstvolgende werkdag - Openingsuren van de griffie

Samenvatting: Bij toepassing van artikel 17, § 1, Wet Europees Aanhoudingsbevel kunnen de betrokken persoon en het openbaar ministerie bij de kamer van inbeschuldigingstelling tegen de beslissing van de raadkamer beroep instellen binnen een termijn van vierentwintig uur die ten aanzien van het openbaar ministerie begint te lopen de dag waarop de beslissing is genomen en ten aanzien van de betrokken persoon de dag waarop zij hem wordt betekend of aan zijn woonplaats of gekozen woonplaats wordt betekend; die termijn wordt niet van uur tot uur gerekend, zodat de raadsman van de betrokken persoon tijdens de openingsuren van

de griffie hoger beroep kan aantekenen gedurende de volledige eerstvolgende werkdag volgend op de dag van de betekening van de beslissing van de raadkamer, ongeacht op welk uur precies die beslissing hem werd betekend.

Hof van Cassatie 23 november 2021 (P.21.1408.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211123.2N.33/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Aanvoering van onontvankelijkheid van de strafvordering, nietigheid van een onderzoeksverrichting of van een bewijselement - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid

2. Recht op een eerlijk proces - Gerechtelijk onderzoek opgestart op basis van inlichtingen van een buitenlandse politiedienst - Aanvoering dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Opdracht van het onderzoeksgerecht - Onderzoek prima facie van de opgeworpen onregelmatigheid - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Wanneer een inverdenkinggestelde de onontvankelijkheid van de strafvordering of de nietigheid van een onderzoeksverrichting of van een ingezameld element en de daaruit voortvloeiende rechtspleging aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis rechtvaardigen, dient het onderzoeksgerecht dat niet optreedt met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, een prima facie onderzoek van de opgeworpen onregelmatigheid uit te voeren (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.2, AC 2015, nr. 53; Cass. 5 mei 2009, AR P.09.0615.N ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20090505.16, AC 2009, nr. 295.

2. Indien een in België gevoerd strafonderzoek is opgestart op basis van inlichtingen die zijn bezorgd door een buitenlandse politiedienst waarbij die inlichtingen enkel worden gebruikt om verder in België op autonome wijze bewijzen te verzamelen, dan staat het aan het onderzoeksgerecht in het kader van de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis prima facie te onderzoeken of de inverdenkinggestelde aannemelijk maakt dat die inlichtingen onregelmatig zijn verkregen en in bevestigend geval of het gebruik van die onregelmatig verkregen inlichtingen niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces van de inverdenkinggestelde dan wel indien die inlichtingen zijn verkregen in overeenstemming met het recht van die buitenlandse staat het gebruik ervan niet strijdig is met het recht op een eerlijk proces (1) (1) Cass. 18 april 2017, AR P.16.1292.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12, AC 2017, nr. 261; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.0261.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3, AC 2017, nr. 139.

Hof van Cassatie 12 oktober 2022 (P.22.1213.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221012.2F.11/NL>

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen – Vrijheidsberoving - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Begrip – Doel

2. Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve beslissing - Recht om te worden gehoord - Aantasting - Toetsing door het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt

Samenvatting: 1. Het recht om gehoord te worden maakt integraal deel uit van het recht van verdediging, dat een algemeen beginsel van het Unierecht is; deze regel beoogt te verzekeren dat de persoon tegen wie een administratieve beslissing werd genomen, vergissingen kan corrigeren en individuele omstandigheden kan aanvoeren die de beslissing kunnen beïnvloeden (1). (1) Zie HvJ-EU 11 december 2014, C-249/13, Khaled Boudjlida tegen Préfet des Pyrénées-Atlantiques, Rev.dr.pén.crim., 2015, 822 [§§ 36-38, 48, 49 & 59]; Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180704.2, AC 2018, nr. 431.

2. Het rechtscollege waarbij het beroep van de vreemdeling aanhangig is gemaakt, dient na te gaan of de aantasting van het recht om te worden gehoord van die aard is dat de administratieve procedure zonder die onregelmatigheid tot een ander resultaat had kunnen leiden (1). (1) Zie Cass. 4 juli 2018, AR P.18.0659.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180704.2, AC 2018, nr. 431.

Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.1355.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Betwisting betreffende de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding - (Wel) eerste beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis - (Geen) verder onderzoek

2. Periodieke toetsing van de handhaving van de voorlopige hechtenis door de onderzoeksgerechten - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Onderzoek prima facie

3. Toetsing van het aanhoudingsbevel door de onderzoeksgerechten - Verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken op grond van de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering - Termijn - Toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM

Samenvatting: 1. De toetsing van de wettigheid van het aanhoudingsbevel wordt verricht door de onderzoeksgerechten die overeenkomstig artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet, uitspraak moeten doen binnen vijf dagen vanaf de tenuitvoerlegging van het aanhoudingsbevel of op het hoger beroep tegen de naar aanleiding daarvan gewezen beschikking; in geval van handhaving van de voorlopige hechtenis kan de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel achteraf niet meer worden betwist, ongeacht de aangevoerde nietigheid (1). (1) Zie Cass. 7 april 2020, AR P.20.0356.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200407.2N.2, AC 2020, nr. 229, en verwijzing in voetnoot.

2. Wanneer de inverdenkinggestelde, in het kader van de toetsing van de wettigheid van het aanhoudingsbevel, de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld betwist, zoals de wettigheid van de in het aanhoudingsbevel bedoelde onderschepping van communicatie, moet de kamer van inbeschuldigingstelling, die de aldus opgeworpen onregelmatigheid dient te onderzoeken, enkel een onderzoek prima facie van die onregelmatigheid verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet op het vlak van de voorlopige hechtenis specifieke regels over de toetsing van de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2021, AR P.20.0956.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210113.2F.1, met voetnoot ondertekend M.N.B. en concl. van het OM; Cass. 24 juli 2019, AR P.19.0744.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190724.1, AC 2019, nr. 422; Cass. 30 november 2016, AR P.16.1151.F ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161130.2, AC 2016, nr. 690; Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150121.2, AC 2015, nr. 53; Cass. 11 februari 2004, AR P.04.0203.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040211.10, AC 2004, nr. 74; Cass. 20 februari 2001, AR P.01.0235.N ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20010220.8, AC 2001, nr. 106, met voetnoot ondertekend M.D.S.

3. Het toezicht op de bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM van de termijn die is verstreken sinds het verzoek om de regelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek en van de bijzondere opsporingsmethoden te onderzoeken overeenkomstig de artikelen 235bis tot 235quater Wetboek van Strafvordering, houdt geen verband met het toezicht op de wettigheid van de voorlopige hechtenis.

Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0910.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.9/NL>

Trefwoorden: Internering - Belaging - Moreel bestanddeel - Geestesstoornis die het oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet op het ogenblik van de feiten en van het vonnis - Invloed

Samenvatting: Het middel dat aanvoert dat de persoon die op het tijdstip van de feiten van belaging die hij heeft gepleegd, leed aan een geestesstoornis die zijn oordeelsvermogen of de controle over zijn daden tenietdoet of ernstig aantast en die op het ogenblik van het vonnis dat zijn internering beveelt, nog steeds bestaat, zonder meer vrijgesproken zou moeten worden omdat hij niet in staat zou zijn geweest de gevolgen van zijn gedrag voor de personen die het slachtoffer hiervan zijn geworden, in te schatten, zodat het morele bestanddeel zou ontbreken, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.1234.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.12/NL>

Trefwoorden: 1. Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Termijn om hoger beroep in te stellen – Aanvang

2. Passieve uitlevering - Internationaal aanhoudingsbevel - Aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering - Raadkamer - Uitvoerbaarverklaring - Betekening – Modaliteiten

Samenvatting: 1. De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, zijn vastgelegd in artikel 135 Wetboek van Strafvordering; krachtens het vierde lid van voormeld artikel moet dat hoger beroep worden ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uur, die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1); aangezien de vreemdeling in beginsel echter niet voor de raadkamer verschijnt, gaat de termijn ten aanzien van hem slechts in vanaf de dag waarop de beschikking aan hem wordt betekend (2) en niet vanaf de datum van kennisgeving van die beslissing aan de raadsman van de vreemdeling. (1) Cass. 19 december 2017, AR P.17.1116.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.4, AC 2017, nr. 720; dit arrest vermeldt echter dat het arrest werd betekend op de dag dat het werd gewezen. (2) Zie Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N ECLI:BE:CASS:2001:ARR.20010717.4, AC 2001, nr. 42; Cass. 28 april 1999, AR P.99.0475.F ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990428.9, AC 1999, nr. 249; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569 [1e middel]; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge*, 9de uitg., 2021, II, 2072.

2. Wanneer de appelrechters die hebben kennisgenomen van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die krachtens artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlandse aanhoudingsbevel met het oog op uitlevering uitvoerbaar heeft verklaard, hebben vastgesteld dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring door de gevangenisdirecteur aan de vreemdeling zelf werd overhandigd en dat dit document vermeldt dat de betrokkene het recht heeft om hoger beroep in te stellen binnen vierentwintig uur vanaf de betekening, door middel van een verklaring op de griffie van de gevangenis, en dat alle voor de uitoefening van het rechtsmiddel dienstige inlichtingen bijgevolg aan de eiser ter kennis werden gebracht op het ogenblik waarop ze een dienstige uitoefening van een rechtsmiddel mogelijk maakten, namelijk op het ogenblik waarop de beslissing van de eerste rechter aan hem werd betekend, en dat hij op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman, kunnen de appelrechters wettig beslissen dat de bij de artikelen 3 en 5 EVRM gewaarborgde rechten niet zijn miskend, zelfs als die beschikking hem werd betekend in een taal die hij niet begrijpt (1). (1) Voor de kamer van inbeschuldigingstelling heeft de eiser aangevoerd dat hij geen van de landstalen en zelfs geen Engels sprak en de beroepen beschikking hem zonder vertaling werd betekend, zodat hij zijn raadsman niet tijdig op de hoogte heeft kunnen brengen en zodat zijn raadsman dus pas binnen vierentwintig uur na de betekening van die beschikking aan laatstgenoemde hoger beroep heeft ingesteld. “Niet ontvankelijk is het hoger beroep tegen een beschikking waarbij een door een vreemde overheid verleend bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar wordt verklaard als dat hoger beroep meer dan vierentwintig uur na de betekening van de beschikking wordt ingesteld, ook al heeft appellant binnen die termijn niet de vertaling in een taal die hij verstaat ontvangen van het aanhoudingsbevel en van de beschikking van uitvoerbaarverklaring” (Cass. 19 februari 1986, AR 4869, AC. 1985-86, nr. 396;

zie Cass. 6 november 1985, AR 4682, AC 1985-86, nr. 152; Cass. 21 mei 1985, AR 9541, AC 1984-85, nr. 569; Cass. 29 oktober 1962, Pas. 1963, I, 284; het arrest verwijst mutatis mutandis naar Cass. 28 januari 1992, AC 1991-92, nr. 278, betreffende de betekening van het aanhoudingsbevel). Hieruit heeft het openbaar ministerie afgeleid dat het middel, in zoverre het uitging van het tegendeel, faalde naar recht. Volgens de eiser is de wettelijke termijn, bij gebrek aan een vertaling bij de betekende beschikking, te kort om te kunnen voldoen aan de artikelen 5 en 13 EVRM, die respectievelijk het recht op vrijheid en veiligheid en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel waarborgen. Net als in zijn conclusie in hoger beroep voerde hij aan dat dit blijkt uit een advies van 4 december 1990 van de Europese Commissie voor de Rechten van de Mens in de zaak Farmakopoulos t. België. Omdat het Europees Hof vaststelde dat de verzoeker geen interesse had in de zaak, heeft het evenwel besloten deze van de rol te schrappen en is een dergelijk advies dus niet bindend voor het Hof (EHRM 27 maart 1992, Farmakopoulos t. België, verzoekschrift nr. 11683/85; zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 2072; D. VANDERMEERSCH, "Le recours contre l'ordonnance d'exequatur du mandat d'arrêt étranger", noot sub Antwerpen (KI) 8 december 1992, RDCP, 1993, 780-781). Bovendien wijst het arrest op de wetswijzigingen en de andere wijzigingen sinds deze zaak: - de eiser werd sinds 22 juni 2022 bijgestaan door een advocaat, die hem alle nuttige inlichtingen over het verloop van de procedure heeft kunnen geven en kon vanuit de gevangenis contact opnemen met zijn raadsman zodra hem de beschikking was betekend, terwijl de heer Farmakopoulos geen inlichtingen had ontvangen over het bestaan van een hoger beroep en over de beroepstermijn en in de gevangenis geen toegang had tot een telefoon; - de termijn van vierentwintig uur, die toen voortvloeide uit de rechtspraak, is tegenwoordig vastgelegd in de wet. Het arrest stelt vast dat die verschillen verhinderen dat de redenen van het advies op deze zaak kunnen worden toegepast, dat de akte van betekening van de beschikking tot uitvoerbaarverklaring die aan de eiser zelf werd overhandigd, uitdrukkelijk inlichtingen over de termijn en de modaliteiten van het hoger beroep bevat en dat de eiser op dat ogenblik werd bijgestaan door een raadsman. Volgens het openbaar ministerie hebben de appelrechters hieruit kunnen afleiden dat de door de in het middel bedoelde bepalingen gewaarborgde rechten niet waren miskend en dat het middel in zoverre dus niet kon worden aangenomen.

Hof van Cassatie 9 november 2022 (P.22.1208.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.9/NL>

Trefwoorden: 1. Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel – Begrip

2. Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolging van titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

3. Kamer van inbeschuldigingstelling - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling – Invloed

4. Cassatieberoep - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoetsing - Bestaansreden - Invrijheidstelling of repatriëring van de vreemdeling - Invloed

Samenvatting: 1. Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het bij de voormelde wet bepaalde rechterlijk toezicht heeft betrekking op de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel die in de plaats is gesteld van de eerdere titel en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Zie concl. OM.

2. Artikel 5.4 EVRM is geschonden wanneer er ten aanzien van een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen zonder dat het rechterlijk toezicht kon worden afgesloten met een eindbeslissing, omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel vervangt (1). (1) Zie concl. OM

3. Artikel 71 Vreemdelingenwet, dat enkel betrekking heeft op het rechterlijk toezicht op een actieve titel, schendt artikel 5.4 EVRM niet wanneer de gebeurtenis die zich tijdens de procedure van toezicht voordoet, geen nieuwe autonome titel is die de voorgaande titel vervangt maar, integendeel, de invrijheidstelling of de repatriëring van de vreemdeling tegen wie de titel was uitgevaardigd (1). (1) Zie concl. OM.

4. Het cassatieberoep tegen een arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak heeft gedaan over het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving verliest zijn bestaansreden wanneer die vreemdeling intussen werd vrijgelaten of gerepatriëerd (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 9 november 2022 (P.22.1407.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221109.2F.11/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder borgsom - Verplichting van de rechter om het bedrag van de borgsom te verantwoorden - Draagwijdte

Samenvatting: De rechter die bij de beslissing over de handhaving van de voorlopige hechtenis de vrijlating onder borgsom beveelt, bepaalt op onaantastbare wijze het bedrag van de borgsom en is bij gebrek aan een conclusie niet verplicht zijn beslissing hierover met redenen te omkleden (1); niettemin moet bij het bepalen van de borgsom, die is bedoeld om het vluchtgevaar tegen te gaan, ook rekening worden gehouden met de financiële draagkracht van de verdachte en, zo nodig, overeenkomstig artikel 35, § 4, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, met het bestaan van ernstige vermoedens dat de uit het misdrijf verkregen geldsommen of effecten in het buitenland werden belegd of verborgen werden gehouden (2). (1) Cass. 15 mei 2002, AR P.02.0689.F ECLI:BE:CASS:2002:ARR.20020515.3, AC 2002, nr. 297; zie concl. “in hoofdzaak” OM. Wat betreft de ontvankelijkheid van het cassatieberoep tegen

een dergelijke beslissing, zie Cass. 22 december 2021, AR P.21.1606.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211222.2F.14 met concl. OM en verw. in voetnoot ondertekend M.N.B. (2) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Met noot: NOËL, S., « La caution: une alternative qui ne peut être chimérique », *RDPC-Revue de droit pénal et de criminologie*, 2022, n° 4, p. 445-462.

Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.1627.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.8/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beschikking van de onderzoeksrechter tot opheffing van de voorlopige hechtenis - Gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

2. Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Hoger beroep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht - (Geen) gevolg voor de bestaansreden van het hoger beroep

3. Beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over de wettigheid of over de handhaving van de voorlopige hechtenis - Beschikking van de raadkamer tot handhaving van de hechtenis onder elektronisch toezicht

Samenvatting: 1. Enkel de beslissing van de onderzoeksrechter die een einde maakt aan de voorlopige hechtenis, waarvan de raadkamer de wettigheid heeft beoordeeld of over de handhaving waarvan ze uitspraak heeft gedaan (1), heeft tot gevolg dat het rechtsmiddel tegen de door dat onderzoeksgerecht gewezen beschikking geen voorwerp meer heeft. (1) Met andere woorden, de beschikking tot opheffing van het aanhoudingsbevel die door de onderzoeksrechter is gewezen op grond van artikel 25, § 2, Voorlopige Hechteniswet, waartegen geen rechtsmiddel openstaat.

2. Een beslissing van de onderzoeksrechter tot voortzetting van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1) maakt geen einde aan de voorlopige hechtenis; een dergelijke beslissing kan dus niet tot gevolg hebben dat het eerdere hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer geen voorwerp meer heeft (2). (1) Beschikking op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Aangezien dit artikel niet wordt bedoeld in artikel 30 van diezelfde wet, kan tegen deze beslissing geen hoger beroep worden ingesteld. (2) Contra P. Daeninck, “De impact van een beschikking van de onderzoeksrechter tot elektronisch toezicht op een hangend hoger beroep inzake voorlopige hechtenis”, T. Strafr., 2021, 2-8; anders dan de eiser stelt deze auteur niettemin vast [blz. 6] dat de raadkamer in dergelijk geval opnieuw uitspraak moet doen binnen de termijn van één of twee maanden te rekenen vanaf de vorige beschikking. Het hof van beroep van Antwerpen, dat uitspraak heeft gedaan over een identieke zaak, heeft in een arrest van 6 januari 2020 geoordeeld dat het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beschikking van de raadkamer waarbij deze tot het

periodieke toezicht op de voorlopige hechtenis overging, niet ontvankelijk was bij gebrek aan voorwerp, wegens de beschikking die de onderzoeksrechter intussen had gewezen op grond van artikel 24bis, § 2, Voorlopige Hechteniswet. Op het cassatieberoep tegen die beslissing heeft het Hof echter alleen maar kunnen vaststellen dat dit arrest de voorlopige hechtenis niet handhaafde, zodat het cassatieberoep niet ontvankelijk was. (Cass. 21 januari 2020, AR P.20.0038.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200121.2N.12, AC 2020, nr. 62) Het Hof heeft dus niet de wettigheid van de redenen van het bestreden arrest getoetst. In deze zaak had het hof van beroep kennisgenomen van het hoger beroep van de procureur des Konings tegen een beschikking van de raadkamer tot uitvoering van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht. Het had niet kunnen beslissen dat de voorlopige hechtenis in de gevangenis zou worden voortgezet indien enkel de inverdenkinggestelde hoger beroep had ingesteld, omdat het in dat geval de toestand van laatstgenoemde niet had mogen verzwaren (zie Cass. 14 mei 2019, AR P.19.0486.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190514.3, AC 2019, nr. 286). Inzake voorlopige hechtenis is het elektronisch toezicht geen alternatief voor de hechtenis. Het is enkel een uitvoeringsmodaliteit hiervan (zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale, La Charte, Brugge, 9de uitg., 2021, I, 1101*). Aangezien de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht een vrijheidsberovende maatregel vormt, is ze onderworpen aan dezelfde maatregelen van toezicht als de voorlopige hechtenis die in de gevangenis wordt uitgevoerd. Bij die gelegenheid kan het appelgerecht krachtens artikel 30, § 1 en § 4, Voorlopige Hechteniswet beslissen om de inverdenkinggestelde in vrijheid te stellen, net zoals het de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht kan omzetten in hechtenis in de gevangenis (zie M.-A. Beernaert e.a., o.c., 1104; Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5, AC 2015, nr. 9; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140128.14, AC 2014, nr. 76).

3. Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen de beslissing van de raadkamer tot uitvoering van voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht, kan ze die beschikking hervormen door te beslissen dat de voorlopige hechtenis moet worden voortgezet in de gevangenis en niet onder elektronisch toezicht (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie Cass. 6 januari 2015, AR P.14.1956.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150106.5, AC 2015, nr. 9 en voetnoot; Cass. 28 januari 2014, AR P.14.0128.N ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140128.14, AC 2014, nr. 76 en voetnoot; M.-A. BEERNAERT e.a., o.c., 1103-1104.

Hof van Cassatie 4 januari 2023 (P.22.1746.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting om de middelen te beantwoorden - Begrip - Omvang

2. Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

3. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering – Motivering

4. Bewijs – Geschriften – Bewijskracht - Miskenning - Begrip

Samenvatting: 1. De rechter moet enkel antwoorden op de middelen, dit wil zeggen op de aanvoering door een partij van een feit, een handeling of een tekst waaruit zij via een juridische redenering de gegrondheid van een verzoek, een verweer of een exceptie meent te kunnen afleiden; de rechter is niet verplicht de partijen omstandig in hun argumentatie te volgen; dit geldt inzonderheid voor de onderzoeksgerechten die op korte termijn moeten beslissen over de handhaving van de voorlopige hechtenis (1). (1) Cass. 8 mei 2019, AR P.19.0441.F ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190508.16, AC 2019, nr. 273.

2. Aangezien geen enkele wettelijke bepaling de toepassingsvoorwaarden van de hechtenis onder elektronisch toezicht nader bepaalt, oordelen de onderzoeksgerechten in feite over de wenselijkheid om deze al dan niet toe te kennen (1). (1) Cass. 2 april 2014, AR P.14.0498.F ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140402.1, AC 2014, nr. 260, met concl. OM op datum in Pas.

3. De gegevens eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de verdachte die een zodanig gevaar voor de openbare veiligheid vormen dat de handhaving van de hechtenis strikt noodzakelijk is, kunnen eveneens van die aard zijn dat ze het elektronisch toezicht uitsluiten; het onderzoeksgerecht doet op onaantastbare wijze uitspraak hierover, zonder dat het specifiek dient te motiveren in welk opzicht de feitelijke omstandigheden van de zaak en de omstandigheden eigen aan de persoonlijkheid, die de hechtenis strikt noodzakelijk maken, een belemmering vormen voor de uitvoering van de hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 29 december 2015, AR P.15.1641.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151229.2, AC 2015, nr. 787.

4. De grief die enkel kritiek uitoefent op de beoordeling door de appelrechters van de bewijswaarde van het aangevoerde stuk, vormt geen miskenning van de bewijskracht van de akten.

Hof van Cassatie 22 mei 2024 (P.22.0400.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6/NL>

Trefwoorden: Beslag - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp van een buitenlandse overheid - Inbeslagneming in België – Beschikking tot “uitlevering van roerende zaken” - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep – Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling niet vatbaar voor cassatieberoep - Prejudiciële vraag

Samenvatting: Uit artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat geen cassatieberoep kan worden ingesteld tegen het arrest van de kamer van

inbeschuldigingstelling dat is gewezen op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer die uitspraak doet over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings over de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp van het misdrijf vormen; aan het Grondwettelijk Hof moet dus een prejudiciële vraag worden gesteld over een mogelijke schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet door die bepaling (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Hof van Cassatie 8 januari 2025 (P.24.1788.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250108.2F.15/NL>

Trefwoorden: 1. Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Voorwaarden - Controle door de onderzoeksgerechten – Draagwijdte

2. Passieve uitlevering - Voorlopige aanhouding - Verzoek tot invrijheidstelling - Conclusie die aanvoert dat de in de verzoekende Staat toepasselijke straf en hechtenisvoorwaarden, in geval van uitlevering, een onmenselijke behandeling kunnen vormen - Verplichting voor de rechter om het middel te beantwoorden

Samenvatting: 1. Uit de artikelen 2bis, tweede lid, en 5 Uitleveringswet 1874 volgt dat de voorlopige aanhouding van de persoon tegen wie een uitleveringsverzoek is uitgevaardigd onmiddellijk kan worden bevolen, voor zover er een officieel bericht werd uitgevaardigd door de bevoegde buitenlandse autoriteit, het bestaan van onverwijlde spoed werd vastgesteld en het uitleveringsverzoek op het eerste gezicht rechtmatig lijkt (1); die bepalingen voeren een algemene uitleveringsvoorwaarde in die door de onderzoeksgerechten moet worden onderzocht (2), ook wanneer zij over een voorlopige opsluiting met het oog op uitlevering uitspraak moeten doen. (1) Zie Cass. 8 december 2021, AR P.21.1465.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211208.2F.7, en verw. in voetnoot; zie M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH EN MONA GIACOMETTI, *Droit de la procédure pénale*, 10de uitg., La Chartre, 2025, dl. II, p. 2381: “Comme le mandat d'arrêt provisoire est une mesure immédiatement exécutoire, cette décision ne peut être ordonnée s'il apparaît prima facie que l'extradition devra être refusée”. (2) Zie Cass. 24 juni 2009, AR P.09.0355.F ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20090624.5, AC 2009, nr. 436.

2. Wanneer de met het oog op uitlevering opgesloten persoon die om zijn invrijheidstelling verzoekt, een conclusie heeft neergelegd waarin hij aanvoert dat zijn uitleveringsprocedure betrekking heeft op misdrijven die hem een levenslange opsluiting als maximumstraf kunnen opleveren, zonder dat het nationaal recht van de verzoekende Staat voorziet in een mogelijkheid tot herziening van die straf en de hechtenisvoorwaarden in de gevangenissen van die Staat niet met de menselijke waardigheid verenigbaar zijn, onttrekken de appelrechters die uitsluitend oordelen dat dit verweer geen verband houdt met het verzoek tot invrijheidstelling, zich onwettig aan het onderzoek prima facie van de regelmatigheid van het verzoek tot uitlevering waarop de aan hun toezicht voorgelegde vrijheidsberovende titel steunt (1). (1) Zie, wat betreft de procedure tot uitvoerbaarverklaring van het internationaal aanhoudingsbevel, Cass. 6 november 2019, AR P.19.0950.F ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191106.4, AC 2019, nr. 574 (“Krachtens artikel 2bis, tweede lid,

Uitleveringswet 1874 kan uitlevering niet worden toegestaan wanneer er ernstige risico's bestaan dat de persoon, indien hij wordt uitgeleverd, in de verzoekende Staat wordt onderworpen aan een flagrante rechtsweigering of aan foltering of aan een onmenselijke en ontorende behandeling; het staat aan het onderzoeksgerecht die weigeringsgrond concreet te onderzoeken”), met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH, op datum in Pas.. Het OM heeft hieruit afgeleid dat de appelrechters niet konden oordelen dat de middelen die de eiser in zijn conclusie in hoger beroep aan het hof van beroep voorlegde, waarin hij aanvoerde dat zijn uitlevering aan Marokko de artikelen 3 en 6 EVRM zou schenden, “in de huidige stand van de rechtspleging geen enkel verband met het voorwerp van het verzoek tot invrijheidstelling vertonen”. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 28 januari 2025 (P.24.1530.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250128.2N.7/NL>

Trefwoorden: Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Internering - Artikel 11 Interneringswet - Aangehouden in verdenking gestelde op het ogenblik dat de internering wordt bevolen - Voorlopige uitvoering van de internering in de gevangenis - Verdere uitvoering van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Uit artikel 11 Interneringswet volgt dat indien een in verdenking gestelde aangehouden is op het ogenblik dat de internering wordt bevolen, de internering voorlopig plaatsvindt in de psychiatrische afdeling van een gevangenis; het staat verder aan de kamer voor de bescherming van de maatschappij, als multidisciplinair en gespecialiseerd rechtcollege, toezicht te houden over de wijze van uitvoering van een interneringsbeslissing binnen het geldende kader van het EVRM en de Interneringswet en het is eveneens aan die kamer erover te waken dat de geïnterneerde binnen een redelijke termijn wordt geplaatst in een aangepaste instelling waar hij de meest gepaste zorg ontvangt.

Hof van Cassatie 29 januari 2025 (P.25.0088.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250129.2F.6/NL>

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Handhaving van de vrijheidsberoving - Toezicht door de onderzoeksgerechten met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet - (Geen) toepasselijkheid van de artikelen 149 Grondwet en 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek

2. Vreemdelingen - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep - Raadkamer - Beschikking van invrijheidstelling - Hoger beroep van de Staat - Middel van de vreemdeling dat het gebrek aan inzage van de stukken vóór zijn verschijning voor de raadkamer aanvoert - Wijziging - Cassatieberoep van de vreemdeling - Middel waarin wordt aangevoerd dat de kamer van inbeschuldigingstelling het voormelde middel niet heeft beantwoord - (Geen) belang

Samenvatting: 1. De artikelen 149 Grondwet (1) en 780, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (2) zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de vrijheidsberoving van een vreemdeling, met toepassing van artikel 72 Vreemdelingenwet. (1) “(...) aangezien die beslissingen geen vonnissen in de zin van die bepaling zijn” (Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150826.1, AC 2015, nr. 469). (2) Zie cass. 13 december 2011, AR P.11.1925.N en P.11.1930.N, arresten niet gepubliceerd (§ 3).

2. Het middel heeft geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk wanneer het aanvoert dat de appelrechters het verweermiddel niet hebben beantwoord volgens hetwelk de eiser het recht op een dubbele aanleg en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel werd ontzegd omdat hij geen inzage in het dossier van de rechtspleging heeft gekregen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, terwijl laatstgenoemde zijn verschijning net om die reden had bevolen, zodat dit verweermiddel als gevolg van die beslissing irrelevant was geworden (1). (1) Het OM heeft geoordeeld dat het middel niet ontvankelijk is om de volgende redenen: - “artikel 72 Vreemdelingenwet, waarvan het vijfde lid bepaalt dat, in geval van beroep bij de rechterlijke macht, de raadsman van de vreemdeling het dossier ter griffie van de bevoegde rechtbank kan raadplegen gedurende de twee werkdagen die aan de rechtszitting voorafgaan, voorziet bij gebrek aan inzage van de stukken vóór de verschijning van de vreemdeling niet in een sanctie, aangezien een dergelijke onregelmatigheid slechts wordt gesanctioneerd wanneer ze een aantasting van het recht van verdediging inhoudt” (Cass. 6 mei 2020, AR P.20.0445.F, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200506.2F.10, AC 2020, nr. 273, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH op datum in Pas. ECLI:BE:CASS:2020:CONC.20200506.2) ; - het recht van verdediging van de vreemdeling wordt niet geschonden wanneer zijn raadsman bij aangetekende brief van de griffier bericht heeft gekregen dat hij het dossier kan raadplegen op de griffie van het hof van beroep gedurende de twee werkdagen die aan de terechtzitting van de kamer van inbeschuldigingstelling voorafgaan, zelfs als die vormvereiste voor de raadkamer niet is nageleefd (Cass. 24 maart 1999, AR P.99.0293.F, ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19990324.9, AC 1999, nr. 180); Het middel is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang, wanneer het aanvoert dat de vreemdeling tegen wie een maatregel van vrijheidsberoving is genomen, geen inzage zou hebben gekregen van het dossier binnen de twee werkdagen vóór zijn verschijning voor de raadkamer, die zijn invrijheidstelling heeft bevolen. (ibid.). (M.N.B.).

Hof van Cassatie 12 februari 2025 (P.25.0165.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250212.2F.9/NL>

Trefwoorden: Aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter - Draagwijdte - Feiten die na de akte van aanhangigmaking zijn gepleegd (geen)

Samenvatting: De aanhangigmaking van de zaak bij de onderzoeksrechter kan geen betrekking hebben op toekomstige feiten, dit wil zeggen feiten die nog niet werden gepleegd op de datum van de akte die de zaak bij hem aanhangig maakt; zo kan een vordering van het parket geen feiten bij de onderzoeksrechter aanhangig maken die, gesteld dat ze bewezen zijn, na die akte zouden zijn gepleegd (1). (1) Zie A. DE NAUW, “Het adiëren van de onderzoeksrechter”, in A. DE NAUW, J. D'HAENENS en M. STORME, Actuele problemen van

strafrecht, Antwerpen, Kluwer, 1988, p. 14; M.-A. BEERNAERT, D. VANDERMEERSCH en M. GIACOMETTI, Droit de la procédure pénale, 10de uitg., La Chartre, 2025, dl. I, p. 842-843 en 847.

Hof van Cassatie 26 februari 2025 (P.25.0226.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250226.2F.10/NL>

Trefwoorden: Vreemdelingen - Minder dwingende maatregel - Vermoeden van ondoeltreffendheid - Bedreiging voor de openbare orde of de nationale veiligheid - Veroordeling - Nog niet berechte feiten - Beoordelingscriterium

Samenvatting: Artikel 74/28, § 1, Vreemdelingenwet voorziet in twee minder dwingende maatregelen die de minister of zijn gemachtigde kunnen opleggen indien een vreemdeling moet worden verwijderd naar zijn land van herkomst of overgedragen aan de lidstaat die verantwoordelijk is voor de behandeling van zijn verzoek om internationale bescherming of voor de tijd die noodzakelijk is voor de procedure van vaststelling van de lidstaat die verantwoordelijk is voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming of voor het onderzoek van zijn verzoek om internationale bescherming in België; die twee minder dwingende maatregelen zijn de verplichting zich bij de overheden te melden en het aanwijzen van een verplichte verblijfplaats; volgens artikel 74/28, § 3, derde lid, wordt een minder dwingende maatregel met name geacht niet doeltreffend te zijn indien de vreemdeling een bedreiging vormt voor de openbare orde of de nationale veiligheid; “eerdere veroordelingen” of nog niet berechte feiten kunnen in aanmerking worden genomen om te beslissen dat een vreemdeling een dergelijke bedreiging vormt.

Hof van Cassatie 5 maart 2025 (P.25.0299.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250305.2F.11/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Onderzoeksgerechten - Artikel 6.3 EVRM - (Geen) Toepassing

2. Handhaving van de voorlopige hechtenis - Eerste verschijning - Regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Betwisting betreffende de regelmatigheid van de aanwijzingen van schuld - Prima facie onderzoek - Gevolg

Samenvatting: 1. Artikel 6.3 EVRM is niet van toepassing op de beslissingen van de onderzoeksgerechten die belast zijn met het toezicht op de hechtenis vóór het vonnis (1). (1) Het Hof heeft evenwel erkend dat de artikelen 6.3.c EVRM en 14.3, d) IVBPR, die eenieder wiens zaak moet worden onderzocht door een rechter, het recht geven om in persoon te verschijnen op de rechtszitting, aldaar gehoord te worden en zich voor hem te kunnen verdedigen, van toepassing zijn voor de onderzoeksgerechten die inzake voorlopige hechtenis uitspraak doen (Cass. 17 juni 2020, AR P.20.0626.F ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200617.2F.9, AC 2020, nr. 405).

2. Het onderzoeksgerecht dat uitspraak doet inzake voorlopige hechtenis moet onder meer nagaan of er, op het tijdstip van zijn beslissing, tegen de aangehouden in verdenking gestelde nog ernstige aanwijzingen van schuld bestaan; wanneer die aanwijzingen voortvloeien uit de verkrijging van een bewijs waarvan de regelmatigheid wordt betwist, dient het onderzoeksgerecht slechts een prima facie onderzoek van de aangevoerde regelmatigheid te verrichten, aangezien de Voorlopige Hechteniswet specifieke regels voor het toezicht op de regelmatigheid van de hechtenis bevat, die de enige regels zijn die van toepassing zijn; in dat geval kan de sanctie voor de onregelmatigheid die tijdens het toezicht op de voorlopige hechtenis werd aangevoerd, wanneer deze is bewezen, niet bestaan in de niet-ontvankelijkheid van de vervolging (1). (1) Cass. 26 oktober 2022, AR P.22.1355.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.26.

Hof van Cassatie 9 april 2025 (P.25.0478.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.16/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding - Betekeningen en kennisgevingen - Vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste - Authentiek karakter - Bewijswaarde tot betichting van valsheid - Toepassing - Betekening van het aanhoudingsbevel aan de in verdenking gestelde - Afgifte van een afschrift - Vaststelling in het aanhoudingsbevel

Samenvatting: De vaststelling, door de griffier van de onderzoeksrechter, van de vervulling van een wettelijke vormvereiste heeft een authentiek karakter en kan enkel worden aangevochten door een procedure tot betichting van valsheid; dit is met name het geval voor de vermelding onderaan het aanhoudingsbevel waarbij de griffier bevestigt dat hij, op de vermelde datum en het vermelde uur, het aanhoudingsbevel “aan de in verdenking gestelde heeft getoond, het hem heeft betekend en hem een afschrift heeft gegeven van dit aanhoudingsbevel en van alle stukken die bedoeld worden in artikel 16, § 7, Voorlopige Hechteniswet” (1). (1) Zie Cass. 24 augustus 1998, AR P.98.1170.F, ECLI:BE:CASS:1998:ARR.19980824.7, AC 1998, nr. 373; (wat betreft de vermeldingen van een proces-verbaal van de rechtszitting); Cass. 9 april 2024, AR P.24.0413.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240409.2N.13 ; Cass. 12 januari 2021, AR P.20.0970.N, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210112.2N.4. De eiser voerde aan dat “het aanhoudingsbevel, bij ontstentenis van regelmatige betekening binnen de wettelijke termijn, nietig is en het onderzoeksgerecht de in verdenking gestelde niet in voorlopige hechtenis kan houden. Volgens de bewoordingen zelf van [artikel 18 Voorlopige Hechteniswet] is de betekening regelmatig indien voldaan wordt aan de vier daarin voorgeschreven vormvereisten: de betekening geschiedt binnen een termijn van achtenveertig uur, door de griffier, door de directeur van de strafinrichting of door een agent van de openbare macht, in de taal van de rechtspleging en met afgifte van een volledig afschrift van de akte. Deze voorwaarden zijn cumulatief”. (Cass. 1 december 2021, RG P.21.1481.F, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211201.2F.11, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH. ECLI:BE:CASS:2021:CONC.20211201.2F.11).

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250409.2F.4/NL>

Trefwoorden: 1. Beslag - Algemeen - Inbeslagname van voorwerpen verricht door het openbaar ministerie overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen naar de verzoeker op grond van artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Definitief verworpen rechtsmiddel - Tweede rechtsmiddel dat om opheffing van de inbeslagname verzoekt op grond van artikel 28sexies Wetboek van Strafvordering - (Geen) belang

2. Beslag - Allerlei - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Strafzaken - Artikel 6, § 5, Wet 9 december 2004 - Verzoek om wederzijdse rechtshulp vanwege een buitenlandse staat - Beschikking tot “uitlevering van roerende zaken” van in beslag genomen goederen die het voorwerp vormen van het misdrijf - Verzoek tot verzet tegen de overdracht van de in beslag genomen goederen - Beslissing van de raadkamer - Hoger beroep

3. Vordering in rechte - Belang - Beoordeling - Tijdstip - Voortbestaan tijdens het gehele geding

Samenvatting: 1. Wanneer de verzoeker om opheffing van de inbeslagname van voorwerpen die overeenkomstig een verzoek om wederzijdse internationale rechtshulp werd verricht, eerder al een rechtsmiddel heeft aangewend om zich tegen de overdracht van diezelfde voorwerpen aan de verzoeker te verzetten en dit eerste rechtsmiddel definitief is verworpen, heeft die partij, waaraan de eindbeslissing betreffende de overdracht kan worden tegengeworpen, geen enkel belang meer bij het tweede rechtsmiddel (1). (1) Zie gelijklopende concl. “in hoofdzaak” OM.

2. Volgens artikel 6, § 5, zesde lid, van de wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering, is het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat gewezen is op het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer over een verzoek tot verzet tegen de beslissing van de procureur des Konings betreffende de overdracht van goederen die, overeenkomstig een verzoek om wederzijdse rechtshulp, het voorwerp vormen van het misdrijf, niet vatbaar voor cassatieberoep; uit arrest nr. 29/2024 van het Grondwettelijk Hof van 14 maart 2024 volgt evenwel dat de cassatieberoepen niet op grond van die rechtsnorm niet-ontvankelijk kunnen worden verklaard (1). (1) Cass. 22 mei 2024, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240522.2F.6 ; zie AGwH 14 maart 2024, nr. 29/2024, dat antwoordt op de prejudiciële vraag gesteld door Cass. 21 december 2022, AR P.22.0400.F, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.3, met concl. “in hoofdzaak” van het OM ECLI:BE:CASS:2022:CONC.20221221.2F.3.

3. Het belang wordt beoordeeld op het tijdstip van het instellen van de vordering; het moet echter blijven voortbestaan gedurende het gehele geding (1). (1) Cass. 29 mei 2015, AR C.13.0615.N, ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150529.4, AC 2015, nr. 356.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251021.2N.17/NL>

Trefwoorden: Opsporingsonderzoek – Procureur des Konings – Territoriale bevoegdheid – Beoordeling – Overleg en beslissing – Niet onderworpen aan enige formaliteit

Samenvatting: Overeenkomstig artikel 22 Wetboek van Strafvordering zijn de procureurs des Konings belast met de opsporing en de vervolging van de in dat artikel bepaalde misdrijven. Artikel 23, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat voor het uitoefenen van de ambtsverrichtingen bepaald in artikel 22 gelijkelijk bevoegd zijn de procureur des Konings van de plaats van het misdrijf, die van de verblijfplaats van de verdachte, die van de maatschappelijke zetel of de bedrijfszetel van de rechtspersoon en die van de plaats waar de verdachte kan worden gevonden.

De territoriale bevoegdheid van de procureur des Konings wordt niet zonder meer bepaald op grond van de feitelijke gegevens die gekend zijn op het moment van het ontdekken van het opgespoorde misdrijf of van de aanvang van het opsporingsonderzoek. Die bevoegdheid kan integendeel op elk moment in de loop van het opsporingsonderzoek worden bepaald of opnieuw beoordeeld naar aanleiding van de ontdekking van enig welk feitelijk gegeven. Een dergelijk gegeven kan onder meer blijken uit een proces-verbaal van inlichtingen.

Wanneer op grond van een feitelijk gegeven, getoetst aan artikel 23, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, meerdere procureurs des Konings territoriaal bevoegd zijn of bevoegd worden, staat het aan hen om na overleg te bepalen wie het opsporingsonderzoek verderzet en beslist over het eventueel instellen van de strafvordering. Dat overleg en die beslissing, met inbegrip van de eventuele overdracht van de resultaten van de in de onderscheiden opsporingsonderzoeken reeds uitgevoerde opsporingshandelingen aan de procureur des Konings die het opsporingsonderzoek verderzet, zijn niet onderworpen aan enige formaliteit en dienen als dusdanig niet te blijken uit het dossier van de rechtspleging.

De onderzoeksrechter wordt regelmatig gelast door de vordering tot het instellen van een gerechtelijk onderzoek van de procureur des Konings van hetzelfde arrondissement, die op het moment van de vordering territoriaal bevoegd is op grond van artikel 23 Wetboek van Strafvordering. Het onderzoeksgerecht van hetzelfde arrondissement als de onderzoeksrechter die het gerechtelijk onderzoek heeft gevoerd, is territoriaal bevoegd om vervolgens de rechtspleging te regelen.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251112.2N.6/NL>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Onderzoeksgerecht – Definitieve besluit het EA ten uitvoer te leggen = titel van vrijheidsberoving

Samenvatting: De kamer van inbeschuldigingstelling die binnen de vijftien dagen uitspraak doet over het hoger beroep tegen de beschikking van de raadkamer tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, moet geen vermelding bevatten over de handhaving van de

vrijheidsberoving. Uit artikel 20, § 4, eerste lid, Wet Europees Aanhoudingsbevel volgt dat het definitieve besluit het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen de titel van vrijheidsberoving oplevert tot de daadwerkelijke overlevering van de persoon aan de uitvaardigende staat.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Hof van Cassatie 26 oktober 2022 (P.22.0712.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221026.2F.13/NL>

Trefwoorden: Heropening van de rechtspleging - Recht op een onpartijdige rechtbank - Vaststelling door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid - Geen ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury - Invloed op het verzoek tot heropening van de rechtspleging

Samenvatting: Wanneer het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bij het vaststellen van een schending van het EVRM oordeelt dat het gedrag van de voorzitter van het hof van assisen twijfel kon doen ontstaan over zijn objectieve onpartijdigheid maar tevens vaststelt dat “niet is aangetoond dat hij zou zijn uitgegaan van het vooroordeel dat [de beschuldigde] schuldig was aan de feiten waarvoor [hij] voor het hof van assisen terecht [diende] te staan”, beveelt het Hof niet de heropening van de rechtspleging die de veroordeelde overeenkomstig de artikelen 442bis tot 442octies Wetboek van Strafvordering vraagt wanneer het vaststelt dat er, gelet op het geheel van de gegevens, niet dient te worden geoordeeld dat het aan de voorzitter van het hof van assisen verweten gebrek aan objectieve onpartijdigheid heeft geleid tot ernstige twijfel over de betrouwbaarheid van de verklaring van de jury (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Hof van Cassatie 21 december 2022 (P.22.1526.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221221.2F.5/NL>

Trefwoorden: 1. Wraking - Strafzaken - Gewettigde verdenking - Collegiale kamer - Grieven betreffende het verslag van de voorzitter - Invloed - (Geen) gewettigde verdenking betreffende de onafhankelijkheid of de onpartijdigheid van de assessoren

2. Strafzaken - Gewettigde verdenking - Begrip - Gebrek aan onpartijdigheid - Bewijs - (Geen) subjectief gevoel van een van de partijen - Vrees objectief verantwoord door verifieerbare feiten - Toetsing aan de verklaring van de rechter

Samenvatting: 1. Uit de omstandigheid dat de bekritiseerde uiteenzetting van de voorzitter werd gehoord door zijn assessoren op de rechtszitting, kan op zich niet worden afgeleid dat er gewettigde twijfel kan bestaan over hun onafhankelijkheid of onpartijdigheid.

2. Krachtens artikel 828, 1°, Gerechtelijk Wetboek kan iedere rechter worden gewraakt wegens gewettigde verdenking; dit is het geval wanneer de aangevoerde feiten bij de partijen en bij derden een gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan betreffende de geschiktheid van die magistraat om op onafhankelijke en onpartijdige wijze uitspraak te doen; om te kunnen spreken van een gewettigde reden om te vrezen voor een gebrek aan onpartijdigheid van een rechter, moet er worden nagegaan of de vermoedens die een partij beweert te hebben, als objectief verantwoord kunnen worden beschouwd (1); een miskenning van die objectieve onpartijdigheid kan dus niet uitsluitend voortvloeien uit het subjectieve gevoel van een van de partijen maar moet berusten op verifieerbare feiten; bovendien moet die objectief verantwoorde vrees worden getoetst aan de verklaring die de rechter heeft gesteld overeenkomstig artikel 836, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, luidens welke hij weigert zich van de zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking (2). (1) Cass. 21 november 2018, AR P.18.1175.F ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20181121.5, AC 2018, nr. 657; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160427.10, AC 2016, nr. 288; Cass. 28 januari 2004, AR P.04.0119.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040128.3, AC 2004, nr. 50. (2) Zie Cass. 5 juni 2013, AR P.13.0955.F ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20130605.6, AC 2013, nr. 343 ("Indien de wrakende partij geen bewijs of geen begin van bewijs levert van de wrakingsgronden, en de voorgelegde gegevens onvoldoende grond opleveren om een getuigenbewijs daarvoor te bevelen, verwerpt het Hof haar verzoek door te verwijzen naar de verklaring van de gewraakte magistraat."); Cass. 19 november 2003, AR P.03.1472.F ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031119.11, AC 2003, nr. 581; Cass. 1 december 1999, AR P.99.1668.F ECLI:BE:CASS:1999:ARR.19991201.10, AC 1999, nr. 650.

Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.22.1145.F), www.iuportal.be

Hyperlink: <https://iuportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.12/NL>

Trefwoorden: 1. "Voorrecht van rechtsmacht" - Hof van Cassatie dat regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegdheid om na die inwerkingtreding uitspraak te doen - Toepassing op de inverdenkinggestelde, zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep, die geen "betrokken magistraat" is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering

2. Bevoegdheid ratione personae - "Voorrecht van rechtsmacht" - Verwijzing van de inverdenkinggestelde na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 - Bevoegde feitenrechter

Samenvatting: 1. De oude artikelen 479 tot 482bis Wetboek van Strafvordering moeten in die zin worden begrepen dat de zaak, na afloop van het door het Hof van Cassatie gevorderde gerechtelijk onderzoek, naar laatstgenoemde moet worden verwezen, wiens bevoegdheid in deze procedure vergelijkbaar is met die van een onderzoeksgerecht dat, in het kader van een tegensprekelijke procedure, overgaat tot de regeling van de rechtspleging en naar aanleiding daarvan onderzoekt of de bezwaren volstaan en de procedure regelmatig is gevoerd (1); uit de samenlezing van het eerste en het tweede lid van artikel 147 van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, alsook uit de

parlementaire voorbereiding van die wet (2) volgt dat de wetgever niet heeft willen afwijken van het in artikel 3 Gerechtelijk Wetboek bedoelde beginsel volgens hetwelk de wetten op de rechterlijke organisatie, de bevoegdheid en de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, zonder dat zij worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor zij op geldige wijze aanhangig zijn; indien de kamer van het Hof van Cassatie die kennisneemt van de cassatieberoepen in criminele en correctionele zaken regelmatig heeft kennisgenomen van de regeling van de rechtspleging vóór de inwerkingtreding van die wet, blijft ze bevoegd om tot die regeling over te gaan indien ze uitspraak doet na die inwerkingtreding, en dit zelfs als de inverdenkinggestelde – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen “betrokken magistraat” is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering (3). (1) Zie AGwH 20 oktober 2016, nr. 131/2016, ECLI:BE:GHCC:2016:ARR.131; Cass. 23 juni 2020, AR P.20.0618.N, ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200623.2N.22, AC 2020, nr. 444; Cass. 26 november 2019, AR P.19.0811.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210119.2N.9, ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191126.2N.4, AC 2019, nr. 627, met concl. van advocaat-generaal m.o. DE SMET, ECLI:BE:CASS:2019:CONC.20191126.2N.4; A. WINANTS, “Enkele beschouwingen over het voorrecht van rechtsmacht”, in F. DERUYCK (uitg.), Strafrecht in/uit balans, Kluwer 2020, 129-160. (2) Parl. St. Kamer, nr. 55/3945. (3) In dit geval was de inverdenkinggestelde een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep te Brussel, die vervolgd werd wegens misdaden of wanbedrijven die zij buiten haar ambt had gepleegd, zodat zij een magistraat was zoals bedoeld in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, maar geen “betrokken magistraat” in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering. Overeenkomstig artikel 147 van de voormelde wet van 15 mei 2024 was de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep te Luik bevoegd geweest om, na afloop van het door dat hof van beroep gevoerde onderzoek, tot de regeling van de rechtspleging over te gaan, indien het Hof van Cassatie niet daartoe was gevorderd vóór de inwerkingtreding van die wet. (M.N.B.)

2. De verwijzing van de inverdenkinggestelde die bevolen wordt na de inwerkingtreding van de wet van 15 mei 2024 houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II, moet geschieden voor de rechter die krachtens het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering bevoegd is om kennis te nemen van de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde gecorrectionaliseerde misdaden of wanbedrijven waarvan hij wordt verdacht en, in voorkomend geval, bij samenhang van de hem ten laste gelegde schendingen van WAM en van de Wegverkeerswet waarvan hij wordt verdacht; indien de inverdenkinggestelde aldus een magistraat was die bedoeld werd in het oude artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht was op het ogenblik waarop het gerechtelijk onderzoek werd ingesteld, maar – zoals een plaatsvervangend raadsheer in het hof van beroep – geen “betrokken magistraat” is in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, zoals het van kracht is op het ogenblik van de regeling van de rechtspleging, zal hij verwezen worden naar de territoriaal bevoegde correctionele rechtbank (1). (1) Krachtens artikel 156 van de voormelde wet van 15 mei 2024 is artikel 43 van die wet, tot wijziging van de artikelen 479 tot 503bis Wetboek van Strafvordering betreffende de vervolging en het onderzoek van misdaden en wanbedrijven die aan magistraten ten laste worden gelegd (de regeling die bekendstaat onder het misleidende begrip “voorrecht van rechtsmacht”), in werking getreden zes maanden na de bekendmaking – op 28 mei 2024 – van die wet in het Belgisch Staatsblad, dus op 28 november 2024. De vordering van het OM, die werd ondertekend en neergelegd op de griffie van het Hof op 12 september 2024, dus nog vóór die inwerkingtreding, beoogde,

overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering die op dat ogenblik nog van toepassing waren, de verwijzing van de inverdenkinggestelde naar het hof van beroep te Luik, en meer bepaald naar de eerste voorzitter van dat hof naar wie de zaak bij arrest van 28 september 2022 van het Hof was verwezen opdat hij een magistraat aanwees die het ambt van onderzoeksrechter zou uitoefenen. Ten gevolge van een verzoek van de inverdenkinggestelde om bijkomende onderzoekshandelingen is het Hof pas tot de regeling van de rechtspleging overgegaan op 19 februari 2025, dus na de inwerkingtreding van de voormelde wet van 15 mei 2024. Aangezien de inverdenkinggestelde op het ogenblik van de feiten plaatsvervangend raadsheer was en dus geen “betrokken magistraat” was in de zin van het nieuwe artikel 479 Wetboek van Strafvordering, heeft het OM mondeling gevorderd om de zaak te verwijzen naar de Franstalige correctionele rechtbank te Brussel, bij gebrek aan een bevoegdheidscriterium *ratione loci*, zoals bedoeld in artikel 139 Wetboek van Strafvordering, dat de zaak aan een ander arrondissement zou toewijzen. (M.N.B.)

Hof van Cassatie 18 november 2025 (P.25.1363.N), www.cass.be

Hyperlink: <https://www.cass.be/pdf/arresten-arrets/P.25.1363.N.pdf>

Trefwoorden: Wraking – Onderzoeksrechter – Verzoek tot stellen van onderzoekshandeling – Afwijzing – Verzoek is “dilatoir”

Samenvatting: Het enkele feit dat een onderzoeksrechter een verzoek tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen afwijst met opgave van één van de in artikel 61quinquies, § 3, Wetboek van Strafvordering vermelde weigeringsgronden en daaraan toevoegt dat het verzoek dilatoir is, levert objectief gezien geen gewettigde verdenking op. Noch derden noch de partijen kunnen daaruit afleiden dat de betrokken magistraat niet langer op onafhankelijke en onpartijdige wijze het gerechtelijk onderzoek kan voeren. Evenmin kan daaruit worden afgeleid dat de onderzoeksrechter daarmee aanneemt dat de schuld van de verzoeker tot het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen aan de hem verweten feiten vaststaat en dat de onderzoeksrechter zo het vermoeden van onschuld miskent.

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 13 november 2025 (148/2025), www.const-court.be

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-148n.pdf>

Trefwoorden: Strafrechtspleging - Opsporingsonderzoek - Verhoor - Cautieverplichting - Verdachte natuurlijke persoon die vertegenwoordiger is van een rechtspersoon die potentieel verdachte is

Samenvatting: Bij vonnis van 19 april 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 14 november 2024, heeft de Rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 47bis, § 2 van het Wetboek van Strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM, vermits zij in dezelfde cautieverplichting voorziet bij het verhoor van een verdachte - natuurlijke persoon die niet de vertegenwoordiger is van een rechtspersoon die (potentieel) verdachte is en een verdachte - natuurlijke persoon die vertegenwoordiger is van een rechtspersoon die (potentieel) verdachte is, terwijl een verdachte die in deze dubbele hoedanigheid wordt ondervraagd zich in een veel kwetsbaardere positie bevindt en aldus uitgebreider dient te worden geïnformeerd over zijn rechten ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 47bis, § 2, van het Wetboek van strafvordering schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Grondwettelijk Hof 27 november 2025 (156/2025), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-156n.pdf>

Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Gebruik der talen in gerechtszaken - Taal van de processen-verbaal - Misdrijven die in het Duitse taalgebied hebben plaatsgevonden - Plaats waar het proces-verbaal wordt opgesteld

Samenvatting: a. Bij arrest van 21 november 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 10 december 2024, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« - Schendt artikel 11 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6 en/of 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, indien het aldus wordt geïnterpreteerd dat bij vaststellingen in het Duitse taalgebied betreffende natuurlijke of rechtspersonen die in het Duitse taalgebied wonen of gevestigd zijn, een voor het Duitse taalgebied bevoegde verbaliserende overheid het proces-verbaal in het Frans of het Nederlands mag opstellen, wanneer het proces-verbaal wordt opgemaakt in een kantoor buiten het Duitse taalgebied ?

- Schendt artikel 11 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met de artikelen 6 en/of 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, indien het aldus wordt geïnterpreteerd dat bij vaststellingen in het Duitse taalgebied betreffende natuurlijke of rechtspersonen die in het Duitse taalgebied wonen of gevestigd zijn, een voor het Duitse taalgebied bevoegde verbaliserende overheid het proces-verbaal in het Frans of het Nederlands mag opstellen, wanneer het proces-verbaal wordt opgemaakt in een kantoor buiten het Duitse taalgebied, zonder dat ambtshalve een behoorlijke Duitse vertaling bij dat proces-verbaal wordt gevoegd ? ».

b. Bij vonnis van 18 december 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 2 januari 2025, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Eupen de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« - Schendt artikel 11, eerste lid, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken artikel 13 van de Grondwet, dat het recht op een eerlijk proces inhoudt, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 mei 1950 en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, doordat het, ook in de gevallen waarin dit niet is wordt gerechtvaardigd door objectieve elementen van het vooronderzoek, het onderzoek of de strafvordering, in het kader van hun systematische uitbesteding toestaat dat de processen-verbaal betreffende de vaststelling en de opsporing in het Frans worden opgemaakt, terwijl alle elementen van het strafbare feit in het Duitse taalgebied zijn gesitueerd ?

- Schendt artikel 11, eerste lid, van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het, zonder redelijke verantwoording, in het kader van een systematische uitbesteding van de processen-verbaal betreffende de vaststelling en de opsporing toestaat dat de persoon die in het Duitse taalgebied woont, de voormelde documenten in het Frans ontvangt, terwijl die persoon, wanneer hij mededelingen ontvangt van een centrale overheid van de federale Staat, zoals de politieoverheid, met toepassing van de wet van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, ze in het Duits kan ontvangen met toepassing van de artikelen 40, 41 en 42 van die wet ?

- Schenden de artikelen 11, eerste lid, en 22 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken artikel 13 van de Grondwet en het daarin vervatte recht op een eerlijk proces, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend te Rome op 4 mei 1950 en goedgekeurd bij de wet van 13 mei 1955, in zoverre de ontvanger van het proces-verbaal betreffende de vaststelling en de opsporing in het geval dat hij het voormelde document in een andere taal ontvangt dan die welke in zijn taalgebied wordt gebruikt, niet in de taal die in zijn taalgebied van toepassing is, ervan op de hoogte wordt gebracht binnen welke termijn en onder welke voorwaarden hij een vertaling van het proces-verbaal betreffende de vaststelling en de opsporing kan verkrijgen ? ».

Het Hof zegt voor recht :

- In de interpretatie dat een proces-verbaal met betrekking tot feiten die zich in het Duitse taalgebied hebben voorgedaan, in het Frans of in het Nederlands moet worden opgesteld wanneer dat proces-verbaal in een ander taalgebied dan het Duitse werd opgemaakt, schendt artikel 11 van de wet van 15 juni 1935 « op het gebruik der talen in gerechtszaken » de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 13 van de Grondwet en met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

- In de interpretatie dat een proces-verbaal met betrekking tot feiten die zich in het Duitse taalgebied hebben voorgedaan, in het Duits moet worden opgesteld, ongeacht het taalgebied waarin dat proces-verbaal werd opgemaakt, schendt dezelfde bepaling niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 13 van de Grondwet en met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Perscommuniqué: Een proces-verbaal dat betrekking heeft op feiten die zich in het Duitse taalgebied hebben voorgedaan, moet in het Duits worden opgesteld, ongeacht het taalgebied waarin dat proces-verbaal wordt opgemaakt

Krachtens artikel 11 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken worden processen-verbaal over misdrijven in het Duitse taalgebied in het Duits gesteld. Die

bepaling kan op twee manieren worden begrepen. Een eerste interpretatie houdt in dat de verbalisant het proces-verbaal opstelt in de taal van het gebied waar de feiten zich hebben voorgedaan. Een tweede interpretatie houdt in dat de verbalisant het proces-verbaal opstelt in de taal van het gebied waar het proces-verbaal wordt gemaakt.

Volgens het Hof is de bepaling in die laatste interpretatie ongrondwettig. Rekening houdend met het feit dat de wetgever het principe « gewesttaal, voertaal » wilde huldigen en de voorrang van de taal van het eentalige gebied, is het niet pertinent dat de verbaliserende overheid zelf de taal van het proces-verbaal kan kiezen door de keuze voor de plaats waar dat proces-verbaal wordt opgesteld. Als de bepaling evenwel zo wordt geïnterpreteerd dat de plaats van de feiten bepalend is voor de taal van het proces-verbaal, is ze wel grondwettig.

<https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-156n-info.pdf>

Grondwettelijk Hof 4 december 2025 (160/2025), www.const-court.be

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-160n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Strafrechtspleging - Snelrechtprocedure - Toepassingsgebied - Verloop - Drugsdelicten - Verbeurdverklaring - Hersteltraject

Samenvatting: In zake : de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van de wet van 18 januari 2024 « om justitie menselijker, sneller en straffer te maken III », ingesteld door de « Ordre des barreaux francophones et germanophone » en door de vzw « Liga voor Mensenrechten ».

Het Hof:

- alvorens ten gronde uitspraak te doen over de grieven vermeld in B.41, in B.44 en in B.48, stelt de volgende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie :

1. Dienen de artikelen 17, lid 1, en 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie in die zin te worden geïnterpreteerd dat zij de lidstaten verplichten, bij de tenuitvoerlegging van de artikelen 4, lid 5, en 7, lid 1, f), van het kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van de Europese Unie van 25 oktober 2004 « betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel », om in een recht te voorzien, voor de derde te goeder trouw die beweert eigenaar te zijn van het onroerend goed waarvan de verbeurdverklaring wordt overwogen, om zijn rechten te doen gelden in de strafprocedure voorafgaand aan de verbeurdverklaring, om van dat recht in kennis te worden gesteld en om, in die procedure, dezelfde rechten te genieten als de burgerlijke partij ?

2. Dienen de artikelen 4, lid 5, en 7, lid 1, f), van het voormelde kaderbesluit 2004/757/JBZ in die zin te worden geïnterpreteerd dat zij de lidstaten toelaten, in de bepalingen van nationaal recht die uitvoering geven aan die artikelen, erin te voorzien dat de verbeurdverklaring niet op onevenredige wijze afbreuk mag doen aan het eigendomsrecht, het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven en het recht op behoorlijke huisvesting van derden die eigenaar zijn van het onroerend goed waarvan de verbeurdverklaring wordt overwogen of die erin wonen, in voorkomend geval samen met de veroordeelde, zelfs indien die derden te kwader trouw zijn ?

3. Indien de tweede vraag ontkennend wordt beantwoord, houden de artikelen 4, lid 5, en 7, lid 1, f), van het voormelde kaderbesluit 2004/757/JBZ, in zoverre zij bepalen dat de lidstaten de verbeurdverklaring moeten mogelijk maken van onroerende goederen die toebehoren aan derden te kwader trouw of die hen tot woning dienen, in voorkomend geval samen met de veroordeelde, los van de vraag of die verbeurdverklaring op onevenredige wijze afbreuk kan doen aan het eigendomsrecht, het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven of het recht op behoorlijke huisvesting van die derden, een schending in van het recht op eerbiediging van het privéleven zoals het is gewaarborgd bij de artikelen 7 en 8 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (en bij artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens), of het recht op het ongestoord genot van eigendom dat is gewaarborgd bij artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het Europees Verdrag voor de rechten van de mens ?

- vernietigt artikel 216quinquies, § 1, tweede lid, van het Wetboek van straffordering, ingevoegd bij artikel 8 van de wet van 18 januari 2024 « om justitie menselijker, sneller en straffer te maken III » in zoverre het niet waarborgt dat de aangehoudene en zijn advocaat toegang hebben tot het strafdossier vóór de bevestiging van het vrije en weloverwogen akkoord van de aangehoudene;

- onder voorbehoud van de interpretaties vermeld in B.25.3, B.25.4, B.29.3, B.35.2, B.35.3 en B.57.3, verwerpt de beroepen voor het overige;

- handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepaling in zoverre zij aanleiding heeft gegeven tot beslissingen die in kracht van gewijsde zijn gegaan vóór de bekendmaking van dit arrest in het Belgisch Staatsblad.

Perscommuniqué: Het Hof verwerpt de meeste kritieken tegen de strafrechtelijke snelrechtprocedure en het hersteltraject, maar stelt aan het Hof van Justitie van de EU drie prejudiciële vragen met betrekking tot de verbeurdverklaring van onroerende goederen die worden gebruikt voor drugsdelicten

De « Ordre des barreaux francophones et germanophone » en de Liga voor Mensenrechten vorderen de vernietiging van de bepalingen van de wet van 18 januari 2024 die betrekking hebben op de invoering van een snelrechtprocedure voor bepaalde zaken, op de verbeurdverklaring van onroerende goederen die hebben gediend of die bestemd waren om misdrijven in verband met verdovende middelen te plegen, alsook op het « hersteltraject ». Dat laatste komt erop neer dat, op verzoek van een beklaagde, alvorens uitspraak wordt gedaan over de hem ten laste gelegde feiten, met een intensieve begeleiding een onmiddellijke en aangepaste reactie kan worden gegeven op diens verslavings-, agressie- of psychosociale problematiek. Het Hof verwerpt de kritiek tegen dat hersteltraject.

Het verwerpt tevens de meeste kritieken tegen de strafrechtelijke snelrechtprocedure, met name met betrekking tot het toepassingsgebied ervan, de waarborgen waarover de beklaagden en de slachtoffers beschikken, en de beschikbare rechtsmiddelen. Het Hof vernietigt evenwel een van de bestreden bepalingen, in zoverre zij niet waarborgt dat de in verdenking gestelde en zijn advocaat toegang hebben tot het strafdossier vóór de bevestiging van het onherroepelijke akkoord van de in verdenking gestelde met de snelrechtprocedure. Het Hof handhaaft evenwel de gevolgen van die bepaling voor het verleden.

Met betrekking tot de verbeurdverklaring van onroerende goederen stelt het Hof drie prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de EU, aangezien de maatregel voortvloeit uit het recht van de Europese Unie, en beslist het te wachten op het antwoord van het Hof van Justitie alvorens de andere kritiek daartegen te onderzoeken.

<https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-160n-info.pdf>

Zie ook: https://www.stradalex.com/nl/sl_news/document/sl_news_article20251212-2-nl?utm_medium=email&utm_source=news

Grondwettelijk Hof 11 december 2025 (169/2025), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-169n.pdf>

Trefwoorden: Gerechtelijk recht - Verstekuitspraak - Betekening - Veroordeelde die in België geen woon- of verblijfplaats, noch gekozen woonplaats heeft - Verzet - Termijn

Samenvatting: Bij arrest van 10 december 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 30 december 2024, heeft het Hof van Cassatie de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 301 van 30 maart 1936, zoals bekrachtigd door het enig artikel, 110°, van de wet van 4 mei 1936, de artikelen 10 en 11 Grondwet doordat op grond van die bepaling ten aanzien van een beklaagde die in België geen woon- of verblijfplaats noch gekozen woonplaats heeft en aan wie de verstekbeslissing in het buitenland niet in persoon werd betekend, de in artikel 55 Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijnverlenging van toepassing is op de buitengewone termijn van verzet zoals bedoeld in artikel 187, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, terwijl op grond van die bepaling ten aanzien van een beklaagde die in België geen woon- of verblijfplaats noch gekozen woonplaats heeft en aan wie de verstekbeslissing in het buitenland in persoon werd betekend, de in artikel 55 Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijnverlenging niet van toepassing is op de gewone termijn van verzet zoals bedoeld in artikel 187, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 3 van het koninklijk besluit nr. 301 van 30 maart 1936 « tot wijziging van de termijnen van rechtspleging, en van de wet van 28 juni 1889 betreffende de exploten in strafzaken en in fiscale zaken te betekenen aan personen die niet hun woonplaats in België hebben », zoals bekrachtigd door het enig artikel, 110°, van de wet van 4 mei 1936, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet.

Grondwettelijk Hof 11 december 2025 (172/2025), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-169n.pdf>

Trefwoorden: Strafrecht - Misdrijven - Diefstal - Verschoningsgrond - Niet-gewelddadige ecologische burgerlijke ongehoorzaamheid

Samenvatting: Bij arrest van 9 januari 2025, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 24 januari 2025, heeft het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Is artikel 78 van het Strafwetboek strijdig met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, alsook met het beginsel van de habeas corpus, in samenhang gelezen met de artikelen 19 en 23 van de Grondwet en artikel 10, lid 2, van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het niet de mogelijkheid biedt om, in het kader van een strikte evenredigheidstoetsing, de strafrechtelijke aansprakelijkheid te onderzoeken van personen die worden vervolgd voor handelingen die tot doel hebben de publieke opinie te waarschuwen voor het spoedeisende karakter van de klimaatverandering, en die zich beroepen op niet-gewelddadige ecologische burgerlijke ongehoorzaamheid als verschoningsgrond op basis van hun recht op vrijheid van meningsuiting ? ».

Het Hof zegt voor recht :

Artikel 78 van het Strafwetboek schendt niet artikel 19 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 10 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

In het kort: In het geval waarin een persoon strafrechtelijk wordt vervolgd omdat hij een misdrijf heeft gepleegd om een mening uit te drukken in het kader van de bestrijding van klimaatverandering, dient de strafrechter een evenredigheidstoets te verrichten wanneer die vervolging leidt tot een inmenging in de vrijheid van meningsuiting. Op grond van artikel 78 van het Strafwetboek is een verschoning van een misdaad of wanbedrijf alleen mogelijk in de gevallen die de wet bepaalt. In een bepaalde interpretatie van die wetsbepaling kan de evenredigheidstoets niet worden verricht door de eventuele erkenning van een dergelijke verschoningsgrond. Het Hof oordeelt dat dit niet ongrondwettig is, aangezien die evenredigheidstoets kan worden verricht door andere strafrechtelijke bepalingen toe te passen, zoals het beginsel van de evenredigheid van de straffen, de motiveringsplicht, de keuze van de sanctie door de rechter binnen voldoende ruime marges van straffen, de vermindering van de straf in geval van verzachtende omstandigheden, en de mogelijkheid tot toekenning van een opschorting van de uitspraak of van een uitstel. Daarenboven kan, volgens het Hof van Cassatie, een verschoningsgrond voortvloeien uit de rechten en vrijheden gewaarborgd door het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Grondwettelijk Hof 18 december 2025 (176/2025), www.const-court.be
--

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-176n.pdf>

Trefwoorden: Strafprocedure - Correctionele vonnissen - Op tegenspraak gewezen vonnis - Ontstentenis van de vermelding van de rechtsmiddelen en de termijnen

Samenvatting: Bij vonnis van 12 november 2024, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 22 november 2024, heeft de Rechtbank van eerste aanleg Henegouwen, afdeling Bergen, de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schenden de artikelen 203 van het Wetboek van strafvordering en 792 van het Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre artikel 203 van het Wetboek van strafvordering de termijn van hoger beroep in strafzaken doet lopen vanaf de uitspraak van het vonnis op tegenspraak, en in zoverre noch dat artikel, noch artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek, dat in de kennisgeving van het vonnis voorziet, noch enig ander wetsartikel van toepassing in strafzaken erin voorziet dat de beklaagde wordt geïnformeerd over de beschikbare rechtsmiddelen en over de nadere regels om daarvan gebruik te maken, terwijl een dergelijke verplichting bestaat wanneer het vonnis dient te worden betekend in strafzaken (verstekvonnis) en bestaat in burgerlijke zaken (artikelen 43, 47bis, 780/1 en 792 van het Gerechtelijk Wetboek), bij gebreke waarvan de termijn om een beroep in te stellen niet begint te lopen ? ».

Het Hof zegt voor recht :

1. In zoverre zij betrekking heeft op artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek, behoeft de prejudiciële vraag geen antwoord.
2. Artikel 203 van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, maar uitsluitend in zoverre het ertoe leidt dat de termijn om hoger beroep in te stellen tegen een op tegenspraak gewezen vonnis een aanvang neemt vanaf de uitspraak, zelfs wanneer de veroordeelde naar aanleiding daarvan niet is geïnformeerd over de mogelijkheid om dat rechtsmiddel aan te wenden, noch over de wijze waarop en de termijn waarbinnen zulks dient te gebeuren.
3. De ontstentenis van een wetsbepaling die vaststelt op welke wijze de voormelde informatie met betrekking tot de rechtsmiddelen aan de veroordeelde dient te worden meegedeeld, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.
4. De gevolgen van artikel 203 van het Wetboek van strafvordering worden gehandhaafd tot de aanneming, door de wetgever, van een regeling die de vastgestelde ongrondwettigheid verhelpt, en uiterlijk tot en met 31 december 2026.

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Brussel 6 maart 2025, <i>RW</i> 2025-26, afl. 9, 352-354.

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Jeugdbescherming – Jeugddelict – Diefstal – Strafuitsluitende verschoningsgrond – Gevolg

2. Diefstal – Echtgenoten, bloed- en aanverwanten – Strafuitsluitende verschoningsgrond – Jeugddelict

Samenvatting: 1. en 2. De in art. 462 Sw. bedoelde strafuitsluitende verschoningsgrond, die onder meer tot gevolg heeft dat diefstallen, gepleegd door een afstammeling ten nadele van zijn bloedverwanten in de opgaande lijn, alleen aanleiding geven tot burgerrechtelijke vergoeding, is niet van toepassing op minderjarigen ten aanzien van wie een maatregel of sanctie in het kader van het jeugddelinquentiedecreet van 15 februari 2019 wordt gevorderd. Aan de minderjarige die zich schuldig heeft gemaakt aan de diefstal van de wagen van zijn grootvader, kan op grond van dit jeugddelict dan ook een maatregel of sanctie worden opgelegd in de zin van de artikelen 14 e.v. Jeugddelinquentiedecreet

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 23 mei 2025, <i>TGR</i> 2025, afl. 3, 213.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: Strafvordering – Verjaring – Wijziging termijn – Werking in de tijd – Procedurewet – Redelijke termijn

Samenvatting: Ingevolge het hoger beroep tegen het vonnis waarbij het verzet ongedaan werd verklaard wordt zowel deze beslissing als de beslissing van verstek onderworpen aan de rechtbank en de rechtbank dient dus over de grond van de zaak te oordelen.

Een wet die de verjaringstermijn van de strafvordering wijzigt is een procedurewet en dus onmiddellijk van toepassing op de hangende rechtsgedingen voor zover de strafvordering nog niet is vervallen door verjaring op het ogenblik van de inwerkingtreding van de wet.

Gelet op de gewijzigde regelgeving moet dus telkens worden nagegaan of de strafvordering, die op dat ogenblik niet vervallen was door verjaring, binnen de verjaringstermijn rechtsgeldig aanhangig werd gemaakt, rekening houdend met eventuele schorsingsgronden.

De rechtbank beoordeelt onaantastbaar en voor elke zaak afzonderlijk of de redelijke termijn overschreden is volgens de gegevens eigen aan de zaak en rekening houdend met de procedure in haar geheel en dit ook in eenvoudige zaken.

De appelrechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt die geen impact heeft op de bewijsvoering dient de straf van de beklaagde op een reële en meetbare wijze te verminderen ten opzichte van de straf die hij zelf zou hebben opgelegd zonder overschrijding van de redelijke termijn.

Corr. West-Vlaanderen (afd. Brugge) 21 november 2025, www.rechtbanken-tribunaux.be
--

Hyperlink: <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl/rechtbank-eerste-aanleg-west-vlaanderen/news/4032>

Trefwoorden: Strafvordering – Onontvankelijk – Schending recht op eerlijk proces – Beklaagde meermaals niet overgebracht vanuit gevangenis

Samenvatting: De rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge heeft een strafvordering tegen een beklaagde niet ontvankelijk verklaard. Dit betekent dat de strafzaak niet inhoudelijk wordt behandeld, en er geen uitspraak wordt gedaan over de schuldvraag. De rechtbank neemt deze beslissing omdat ze meent dat het recht op een eerlijk proces niet kon worden gewaarborgd. Concreet werd de beklaagde meermaals niet vanuit de gevangenis naar de zittingen overgebracht.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

Rb. Oost-Vlaanderen (afd. Gent) 23 december 2024, RW 2025-26, afl. 9, 352-354.
--

Hyperlink:

Trefwoorden: 1. Rechten van de Mens – a) Verbod van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling en bestraffing – Internering – Subjectief recht aangepaste therapeutische omkadering – Taak van de overheid – b) Redelijke termijn – Internering – Overbrenging naar een aangepaste instelling – Draagwijdte – Nieuwe vrijheidsberoving

2. Internering – a) Subjectief recht aangepaste therapeutische omkadering – b) Uitvoering – Overbrenging naar een aangepaste instelling – Redelijke termijn – Nieuwe vrijheidsberoving

Samenvatting: 1.a) en 2.a) Een geïnterneerde persoon heeft op grond van art. 3 EVRM een subjectief recht om niet het voorwerp uit te maken van een onmenselijke behandeling en heeft op grond van het EVRM aldus ook een subjectief recht om in de instelling waar hij verblijft een aan zijn noden aangepaste, therapeutische omkadering te krijgen, te onderscheiden van het subjectief recht om te worden overgebracht naar een door de kamer voor de bescherming van de maatschappij bij toepassing van art. 19 Interneringswet van 5 mei 2014 aangeduide instelling. De Belgische Staat is dan ook niet de loutere uitvoeringsagent van beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij, aangezien het haar taak is als overheid om te voorzien in voldoende faciliteiten waar geïnterneerde personen op gepaste wijze therapeutisch kunnen worden omkaderd, teneinde de kamer voor de bescherming van de maatschappij in staat te stellen om in functie van de specifieke noden van elke geïnterneerde persoon de plaatsing in of de overplaatsing naar een daaraan aangepaste instelling te bevelen. De burgerlijke rechter kan de Belgische Staat bijgevolg veroordelen om onder verbeurte van een dwangsom een geïnterneerde over te brengen naar een aan zijn noden aangepaste instelling.

1.b) en 2.b) De Belgische Staat beschikt over een redelijke termijn om de nodige schikkingen te treffen teneinde geïnterneerden die in een gewoon gevangenisregime zijn ondergebracht, over te brengen naar een aangepaste therapeutische omkadering. Hoewel kan worden aangenomen dat een «nieuwe redelijk termijn» begint te lopen bij een nieuwe vrijheidsberoving, bijvoorbeeld in geval van herroeping van een invrijheidstelling op proef, is dat slechts het geval wanneer er gegronde redenen zijn om te veronderstellen dat de situatie van de geïnterneerde persoon dermate veranderd is dat een nieuwe beoordeling zich opdringt over wat een gepaste therapeutische omkadering is, maar is dat niet het geval wanneer de therapeutische noden van de betrokkene niet zijn gewijzigd.

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

- Nihil

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- DE BONDT, W., *51e postuniversitaire cyclus Willy Delva – Straf(proces)recht vandaag, morgen en overmorgen*, Louvain-la-Neuve, Larcier-Intersentia, 2025, 338p.
- DE HERDT, J., ROZIE, J., VANDERMEERSCH, D., *Krachtlijnen van Boek I van het nieuwe Strafwetboek*, Louvain-la-Neuve, Larcier-Intersentia, 2025, 148 p.
- DE HERDT, J., ROZIE, J., *Handboek Belgisch algemeen strafrecht*, Antwerpen, LeA Uitgevers, 2026, 650 p.
- DERUYCK, F., *Overzicht van het Belgisch algemeen strafrecht. 4de editie*, Brugge, Die Keure, 2025, 598p.
- DESTERBECK, F., VAN DROOGBROECK, J., *De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België. Reeks R&P*, Mechelen, Kluwer, 2025, 398 p.
- PETERSEN, J., *AI-criminaliteit. Nieuwe uitdagingen in het (ondernemings)strafrecht*, Antwerpen, LeA Uitgevers, 2024, 118p.
- SCHOLLAERT, V., *Morele schade. Het bestaan en de schadeloosstelling van morele schade in het Belgisch buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht*, Louvain-la-Neuve, Larcier-Intersentia, 2025.
- VAN DAELE, D., GOOSSENS, F., MERGAERTS, L., *Het Belgische politiewezen 2025 (2 delen)*, Antwerpen, LeA Uitgevers, 2025, 2314.
- VANDENNIEUWENHUISEN, E., *De (rechts)positie van de vreemdeling in de strafrechtsketen*, Louvain-la-Neuve, Larcier-Intersentia, 2025, 1012 p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- Nihil

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- MICHIELS, K., “Valt de poging tot doodslag onder het toepassingsgebied van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank en de verlengde opvolging? Een analyse in het licht van het Sw. 1867 en het Sw. 2024”, *NC* 2025, afl. 5, 345-353.
- SPILLIAERT, F., « Qualifier l'élément moral de l'infraction : une nouvelle exception à l'interdiction d'ajouter d'une prévention nouvelle ? », *J.L.M.B.* 2025, afl. 39, p. 1733-1737.
- VANHEULE, J., Toerekening van objectieve verzwarende omstandigheden aan daders en deelnemers, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 349-351. (noot bij Cass. 3 juni 2025 (P.25.0354.N))
- VAN VOLSEM, F., “De bijkomende straf van de terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank”, *NC* 2025, afl. 5, p. 345-353.

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- BOUZOUMITA, S., “(Mede)daderschap in het sociaal strafrecht en de hiërarchische lijn”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 339-343. (noot bij Cass. 27 mei 2025 (P.24.1798.N) en Cass. 23 september 2025 (P.24.0467.N))
- DELTOUR, P., “Hof van Cassatie rijmt twitterberichten en tv-reportage met persmisdrijf”, *Juristenkrant* 2025, afl. 518, 5.
- ROYER, S., RENS, E., “Doxing is geen drukpersmisdrijf volgens Hof van Cassatie”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 352-354. (noot bij Cass. 4 juni 2025 (P.25.0265.F))
- VANDEUREN, J., DE LAET, M., GYS, C., “Koninklijk besluit betreffende het oneigenlijke gebruik van lachgas: (r)evolutie?”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 307-317.
- VOORHOOF, D., “Correctionele rechtbank kiest voor extensieve notie drukpersmisdrijf”, *Juristenkrant* 2025, afl. 518, 3-4.
- YPERMAN, W., “Voorraadrotatie bij in beslag genomen goederen [of een misdrijf van ontdraging van in beslag genomen goederen?]”, *NjW* 2025, afl. 533, 912. (noot bij Cass. 19 november 2024 (P.24.0830.N))

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- DAENINCK, P., “Het bevel tot aanhouding in de vonnisfase: hoe nieuw moeten de nieuwe en ernstige omstandigheden zijn die een bevel tot aanhouding kunnen wettigen?”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 332-333. (noot bij Cass. 13 mei 2025 (P.25.0673.N))
- HUYSMANS, J., “De termijn voor navolgend hoger beroep (volgberoep) van het Openbaar Ministerie, de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 318-323. (noot bij Cass. 21 mei 2024 (P.24.0303.N))
- VAN DE HEYNING, C., PEREBOOM, P., “25 jaar cybercrimewet: een strijd die nog gestreden moet worden”, *Juristenkrant* 2025, afl. 519, 13.
- VANHEULE, J., “Motivering van een veroordeling uit hoofde van strafbare deelneming in een procedure voor het hof van assisen”, *T.Strafr.* 2025, afl. 6, 346-347. (noot bij Cass. 27 mei 2025 (P.25.0562.N))
- WAUTERS, E., TERSAGO, P., “Lost in digitalisation: nood aan bijzondere aandacht voor digitaal bewijs in strafonderzoeken naar zedenmisdrijven”, *Juristenkrant* 2025, afl. 519, 6-7.
- YPERMAN, W., “Kennisgeving aan advocaat van de feiten waarover een verdachte wordt verhoord”, *NjW* 2025, afl. 531, 803. (noot bij Cass. 12 november 2024 (P.24.1463.N))

E. Gemengde of andere bijdragen

- BERNAERTS, J., “Overbevolking en het beklagrecht: een analyse van de rechtspraak van de klachten- en beroepscommissies vanuit de functies van het beklagrecht”, *N.C.* 2025, afl. 5, p. 273-284.
- KUTY, F., « Le contrôle par la Cour constitutionnelle de la politique répressive du législateur et de la proportionnalité de la peine », *RDP* 2025, afl. 11, 965-1017.

- LANGENAEKER, M., LEMMENS, Z., “Noodwet tegen overbevolking leidt voorlopig niet tot vlottere uitstroom”, *Juristenkrant* 2025, afl. 517, 13.
- MICHIELS, O., « L'évolution du régime de réparation du dommage né d'une infraction : articulation du nouveau Code pénal et du Livre 6 du Code civil », *J.T.* 2025, afl. 39, p. 691-693.
- SCHOLLAERT, V., “Het bestaan en de schadeloosstelling van morele schade”, *R.W.* 2025-2026, afl. 13, p. 482-494.
- SNACKEN, S., “Naar een meer doelmatige re-integratie van opgesloten veroordeelde personen: pleidooi voor een getrapte strafuitvoering”, *NC* 2025, afl. 5, p. 327-340.
- THIRIAR, P., “De rechter wraken zonder het recht te schaden”, *Juristenkrant* 2025, afl. 517, 11.
- VILAIN, R., DE TEMMERMAN, B., “De bijdrage van het beklagrecht aan de vormgeving en handhaving van de interne rechtspositie van de gedetineerde”, *NC* 2025, afl. 5, p. 285-326.

F. Strafrecht in het buitenland

- TERSAGO, P., “Recente arresten van het Franse cassatiehof: geen wolkje aan de SKY ECC?”, *Juristenkrant* 2025, afl. 518, 6-7.

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- GEERTS, J., “Preventief bestuurlijk huisarrest ter handhaving openbare orde is in strijd met EVRM”, *Juristenkrant* 2025, afl. 520, 10.

3.5. Varia

- BAECK, J., VAN RUYMBEKE, S., “AI-hallucinaties in conclusies”, *R.W.* 2025-2026, afl. 14, p. 522.
- DELTOUR, P., “Rekenhof over doorlooptijden in rechtszaken: onverantwoorde ongelijkheid in procesduur”, *Juristenkrant* 2025, afl. 517, 1-2.
- THIRIAR, P., “Hof van beroep Gent wijst advocaat terecht voor misbruik van AI in conclusie”, *Juristenkrant* 2025, afl. 518, 1 en 7.
- THIRIAR, P., “Naschrift van de auteur [Misbruik van AI in conclusie]”, *Juristenkrant* 2025, afl. 520, 13.
- VAN MALLEGHEM, J., “Reactie [Misbruik van AI in conclusie]”, *Juristenkrant* 2025, afl. 520, 13.
- VAN ROY, L., “De geldboete als instrument voor de financiering van Justitie?”, *Juristenkrant* 2025, afl. 518, 13.